لیکھا چوکھا

مصنف:
سردار خادم حسین ننجی

لیکھا چوکھا

شاعر

سردار خادم حسین مخفیؔ

ناشر

مخفی سرائیکی ادبی سنگت، عادل عباسی ٹاؤن بہاول پور

0301-7799743, 0302-6898324

ضابطہ:

کتاب داناں	**لیکھا چوکھا**
شاعر	سردار خادم حسین مخفیؔ
ایڈیشن	پہلا
ناشر	مخفی سرائیکی ادبی سنگت، بہاول پور
تاریخ اشاعت	جولائی 2018ء
کمپوزنگ	ریاض حسین بھٹہ
ٹائٹل	سجاد سومرہ
اَہری	خالد حسین عباسی صدر، مخفی سرائیکی ادبی سنگت، بہاول پور
ڳنتری	ہِک ہزار
مُل	1000 روپے

کتاب مِلّݨ دے پتّے

☆ مخفی سرائیکی ادبی سنگت، عادل عباسی ٹاؤن، بہاول پور 0302-6898324

☆ جھوک پبلشرز، بیرون دولت گیٹ ملتان 0308-7385765

☆ کتابستان شاہی بازار بہاول پور 062-2874815

لِکھت نانواں

اپݨی دھرتی دے محکوم لوکاں دے ناں
ہر خوشی کوں محروم لوکاں دے ناں
میں کریندا پیاں اپݨی کاوش ایہا
اپݨے وسبے دے مظلوم لوکاں دے ناں
مخفیؔ

تندیر

غزلاں

نظماں

کافی

گیت

انقلابی

☆☆☆

موہری اَکھّر

فقیر شاعر ہاں نورپور دا شجاع آبادی نہ سوکڑی ہاں
نہ جھنگ نہ ملتان دا سخنور نہ تونسوی نہ تھلوچڑی ہاں

نہ لعل عیسن کروڑ دا ہاں نہ دیرے دا نظم گو لکھاری
نہ مہرے والے دا انقلابی ، نہ میں لشاری نہ روکھڑی ہاں

نہ ہاں غزل دا وڈا لکھاری نہ ڈوہڑے دا بادشہ ہاں کوئی
نہ گیت کافی دے وچ مہارت رکھیندا کوئی انوکھڑی ہاں

ہے قصّہ گوئی میڈی مثالی تے مثنوی خلقی ہِم نرالی
اکھاݨ منظوم کرتے سبقت ٻگیا میں گھِن سب توں چوکھڑی ہاں

روایت کوں برقرار رکھ تے ہے بخشی جدّت وی میں ادب کوں
صِلے ستائش دی غرض ہے کئی نہ زر تے شہرت دا بوکھڑی ہاں

ہے پیر اُستاد میڈا کامل ہے کیتا سونہاں عروض دا جئیں
تہوں تاں پختہ کلام لکھدا زبان دے وچ تلوچڑی ہاں

شریف لوکاں دے نال رکھداں نیاز مندی خلوص والی
نہ میکوں بھاندا ہے کُئی فراڈی نہ آپ بندہ میں دوکھڑی ہاں

ہاں مخفی ادبی سرائیکی سنگت دا بانی تے سرپرست اعلیٰ
سرائیکی دی سربلندی کیتے ودا مریندا دھروکڑی ہاں

☆☆☆

سرائیکی بولی داماݨ

جہان سارا منیندے اینکوں ہے آدمی باکمال مخفی
ہے سوچ ایندی نرالی سب توں ہے رکھدا وکھرا خیال مخفی

ایہوجہیاں نیک بخت بندہ تاں جمدا صدیاں دے بعد ہے ہک
عروج ایندا رہے سلامت نہ ݙیکھے اصلوں زوال مخفی

کریندا تخلیق شاعری ہے تمام صنفاں دے وچ نویں نت
مزاج ہر صنف دا رکھیندا کلام وچ ہے بحال مخفی

سرائیکی دی اے سنڄاݨ وی ہے سرائیکی بولی داماݨ وی ہے
دُعا ہے میݙی جہان دیوچ رہے ہمیشاں نہال مخفی

ہے شاعری انقلابی ایندی ہے پیار دھرتی دے نال اینکوں
کلام اپݨے دیوچ ہمیشہ ہے کیتی دھرتی دی ڳال مخفی

سمجھدا ہے شاعری دے سب گُر کلام حکمت دے نال ہِس پُر
اکھاݨ منظوم کر تے فن وچ ݙکھا ݙتا ہے کمال مخفی

عروض دے عِلم دا ہے ماہر اے ڳال طاہرؔ ہے صاف ظاہر
کلام تخلیق جو وی کیتے او کیتا ہے بے مثال مخفی

طاہرؔ بلوچ دا منظوم نذرانۂ عقیدت

☆☆☆

O

رہیں سلامت مدام مخفی
توں لکھدیں پُختہ کلام مخفی

عطا خداوند کریم کیتے
نِرالا تیکوں مقام مخفی

کلام دے وچ عوام کوں تیئں
ڈِتا ہے سچ دا پیام مخفی

کلام تیئں جو لکھیا ہے ہݨ تیئں
لکھیا ہے عمدہ تمام مخفی

ہے مصرع تیڈی گرفت دیوچ
ہے شعر تیڈا غلام مخفی

کلام تیڈے دا چرچا ہر جا
پے تھیندا ہݨ صبح شام مخفی

عظیم شعراء کرام دے وچ
تیڈا نشابر ہے نام مخفی

یقیں ہے میکوں کلام تیڈا
کریسی حاصل دوام مخفی

خلوص دل نال فن تیڈے کوں
کریندے نادرؔ سلام مخفی

.... نادرؔ لاشاری

بہاول پور دی سنجاݨ

خادم حسین مخفی المعروف سردار چھٹیرے خاں بہاول پور دی سنجاݨ تے سرائیکستان دا معتبر ناں جیندے وچ او ساریاں خوبیاں موجود ہِن جو ہِک عظیم دانشور وچ ہوندیاں ہِن۔کھاوݨ پیوݨ ، پاوݨ ہنڈاوݨ ، اُٹھݨ بہݨ ، ݙیکھݨ منگدے۔ بولݨ چالݨ ݙاڈھا مِٹھا تے ڳالھیں داوَل ڈھل ایجھا سوہݨا جو شعراں دے علاوہ چھٹریاں ڳالھیں نال وی بندیاں کوں پدھ گھندن۔

مشبّہ شکل، سوہݨی سفید ݙاڑھی، نورانی چہرہ، موٹیاں موٹیاں متوالیاں اکھیں تے اکھیں وچ او کشش، او چمک جیڑھی ہِک درویش دی اَکھ وچ ہوندی ہے۔ خلوص، اخلاق، محبت بے بہا، اعلیٰ زمینداراں وچ بادشاہ تے شاعری دے میدان وچ شہنشاہ، بہوں تھوڑے سرائیکی شاعراں نے اتنی ڈھیر تے سُتھری شاعری کیتی اے۔ اتنا ڈھیر سارا کلام تے ہِک ہِک شعر باوزن تے با مقصد۔ ایہو جہیں قادرالکلام شاعر قوم دا سرمایہ ہوندن تے ایجھے شاعر صدیاں بعد پیدا تھیندن تے صدیاں تئیں یاد رکھیے ویندن۔

حسنؔ بہاول پوری

نویں فکری اِمکانات دا شاعر

سردار خادم حسین مخفی دی شخصیت کہیں تعارف دی محتاج نہیں۔ ساڈے وسیب دے اے مہاندرے شاعر اپنڑی ہس مُکھ طبیعت، مہمان نوازی تے کلاسیکل ثقافتی ورثے دے امین ہووݨ پاروں سارے وسیب اچ نشابر جاپدن۔ انھاں دی ہمہ جہت شخصیت دے ہر پہلو دا جائزہ گھنݨ ایں مختصر تعارف وچ ممکن ناہیں البتہ انھاں دی نویں کتاب لیکھا چوکھا دے بارے کجھ سطراں لکھ ڈیوݨ ای میڈے کیتے اعزاز دی گال ہے۔ لیکھا چوکھا انھاں دی شاعری تے مشتمل کتاب ہے جیندے وچ حمد، نعت، سلام، غزل، کافی، نظم، گیت، مثنوی، ابیات انقلابی شاعری تے کجھ شخصیات بارے نظماں شامل ہن۔ انھاں موضوعات کوں ڈیکھدیں ہوئیں ایں کتاب کوں ہک اتجھیاں گلدستہ آکھیا ونج سگدے جیندے رنگ برنگ پھُل اپنڑی ونو ون خوشبو دا ہبکار مچائی کھڑن۔ ایں کتاب توں پہلے ''اجاں توں رُسدیں'' گھبکار، اے سب تساڈا کرم ہے آقا، سیف الملوک، کھٹیا وٹیا، کرنڑی بھرنڑی، تے ڳوجھی پوجھی، انھاں دیاں او کتاباں ہِن جنھاں سرائیکی وسیب اچ سردار خادم حسین دی سنڄاݨ ہک کہنہ مشق استاد تے کلاسیکل روایات کوں سنبھالݨ آلے شاعر دے طور تے کرائی ہے۔ اجکل دے دور اچ کلاسیکل شاعری دے ثقافتی ورثے منظوم داستان گوئی دے پاسے کوئی توجہ ناہیں ڈیتی ویندی پئی۔ کیونجو اے ڈاڈھا

اوکھا کم ہے۔ چند اشعار دی غزل، گیت یا نظم تاں عام لکھی ویندی پئی ہے بھلا منظوم داستان دے بارے پتھر کوں ہر کوئی چُم کے پچھوں تے ہٹ کھڑ دے۔

سردار خادم حسین مخفی نہ صرف ایں بارے پتھر کوں چاوݨ دا چیلنج قبول کیتے بلکہ اینویں ہلکا سمجھ کے چائے جو کئی وݙے نامی گرامی شاعر حریان تھی کے ہک بے دا منہ ݙیدھے رہ گئین۔ لیکھا چوکھا دی شاعری دا جیکر جائزہ گھدا ونجے تاں اتھاں وی کلاسیکل روایات دے نال نال شاعر دا شعوری یا لاشعوری طور تے ناصحانہ انداز اخلاقیات، کردار سازی تے قرونِ اولیٰ دے مسلماناں دیاں خوبیاں بیان کرݨ دا نظریہ بہوں نشابر ہے۔ ایں ڳالھوں انھاں دیاں اکثر غزلاں کوں قطعہ بند غزل آکھیا ونج سگدے۔

جو بندہ ڈھیر کھاندا ہے اتے ورزش کریندا نی
اے سمجھو آپ دعوت او پیا ݙیندے بیماریاں کوں
خدایا توں ہدایت ݙے کرِن روزی دا کئی ترُدل
اِنھاں چندرے چنڈالاں کوں، نکمّیاں تے اَواریاں کوں
خدا ناراض تھیندا ہے اُنھاں بندیاں اُتے بے حد
بلھا ݙیندن عمر ساری جھڑے دھیّاں کنواریاں کوں

خالی نہ وَلایا کر اوکھا نہ اَلایا کر
سائل جو کوئی آوے خیرات منگݨ دَر تے

لالچ دے وچ عزّت کینی
ناچاقی وچ برکت کینی
خلق پیار ودھاوو جگ وچ
خُلق سنویں کئی دولت کینی

سخی جنت دے نیڑے ہے ، سخی ہے دُور دوزخ توں
نبیؐ دا اے سخی دے حق دے وچ فرمان ہے مخفی
جھڑے ایمان گھِن اَئے ہِن عمل صالح جنھاں کیتن
اُنھاں کیتے نہ کئی خطرہ نہ کئی نقصان ہے مخفی

جیکر ایں غزل دے کجھ ہے اشعار ڈِٹھے ونجن تاں انھاں اچ پوری غزل نعت دا چولا پا کے شاعر دے نویکلے پن دو شارت کھڑی ڈِیندی ہے۔

ایں گالھوں لیکھا چوکھا اچ شامل غزلاں، قارئین کوں ڈُونگھی نظر نال

مطالعہ کرݨ دے بعد کوئی رائے قائم کرݨ دا تقاضا کریندین جو شاعر کیویں قدیم تے جدید انداز دے میل ملاپ نال نواں تے نویکلا روپ غزل کوں بخشے۔ جدید شاعری محض کلاسیکل روایات توں انحراف دا ناں نہیں بلکہ قدیم روایات نال مضبوط ڳانڈھا رکھ کے وی نویں فکری امکانات دا پندھا ایو ہاں کیتا ونڄ سڳدے۔

ہر دور دا شاعر اپݨے ماحول تے معاشرے دی عکاسی اپݨے فن دے ذریعے کریندے۔ ظلم، زیادتی، جبر و تشدد تے منافقت دے خلاف قلمی جہاد کرݨ آلے شاعر ہمیشاں امر تھی ویندن۔ سردار خادم حسین مخفی بھلا سرائیکی وسیب دے نال روا رکھی گئی منافقت، دوغلا پن، تے ریاستی بے رخی تے کیویں چپ رہ سڳدے ہِن۔ بھانویں جو وطن نال محبت انھاں دی گھٹی اچ شامل ہے۔ انھاں دیاں کئی نظماں وطن دی مٹی نال سچی تے کھری محبت دیاں گواہ ہِن۔

ہر ہک مُلک توں ودھ تے سوہݨا ساڈا پاکستان ہے
ایندی عزّت آن توں ساڈا تن مَن دھن قربان ہے
اے ہے ساڈی اکھ دا تارا اے ساڈی جند جان ہے
ایندے باجھ اساکوں تاں سُنڄ ڈِسدا جُمل جہان ہے

میڈا وطن ہے جگ وچ مثالی
خوبی ہے ایندی ہر ہِک نرالی

جیوے جیوے پاکستان ساڈا مان بھرم تے شان
اینکوں محشر توڑیں شالا قائم رکھّے رب رحمان
پاکستان ہے آن اساڈی پاکستان ہے شان اساڈی
ایں تے مشکل آن بݨی تاں ایں توں تھی ویسوں قربان

اتھجھیاں سوہݨیاں ملی نظماں دا خالق وی جیڑھا اں وسیب دی بدحالی ڈیہدے تاں انقلابی شاعری دا نعرۂ مستانہ لا کے قوم کوں جگاوݨ دی کوشش کریندے۔ حسد، ریا کاری، بغض تے منافقت دی چادر اچ لُکے ہوئے چہرے بے نقاب کریندے تاں اوندا لہجہ ڈاڈھا تلخ تھی ویندے۔ ناصحانہ انداز انقلابی لب و لہجہ اپنا گھندے۔ کردار سازی تے اخلاقیات دا درس ہک نویں روپ اچ نویں انداز نال وسیب دے جوان کوں متاثر کرݨ پئے ویندے تے خادم حسین مخفی دا سچا تے کھرا اندازِ نثر کے قاری دے سامݨے آویندے۔

اُٹھی ݙیچڑا سرائیکی ہݨ پرے غفلت دی سٹ مستی
نہ کھاوݨ ݙے کہیں غاصب کوں حق اپݨا زبردستی
توں وچ میدان دے ݙٹ کھڑ اِنھاں دے نال ٹِک تے لڑ
کہیں کوں دھوپ کہیں کوں دھڑ کہیں کوں مار یکدستی

جاگ سرائیکی ٻول سرائیکی

چُپ دے جندرے کھول سرائیکی

خود تاں رُل ڳئیں پر ہُݨ اڳلیاں

نسلاں تاں نہ رول سرائیکی

جاڳو جاڳو میڈے شیر جیوو جڳ وچ عمراں ڈھیر

صوبہ اپݨا انج بݨواوو لاوو نہ ہُݨ اصلوں دیر

جاڳو حق دی ڳال ہے جاڳو قدرت حق دے نال ہے جاڳو

ظلم کوں انت زوال ہے جاڳو دِیر ہے پر نی محض اندھیر

جفا حاکم کریندے پِن جو ساڑے نال کیا پُچھدیں

ٻُھے رو رو تے سم ویندن اساڈے ٻال کیا پُچھدیں

اساں ظلماں دی زد وچ ہئیں اساں قیدیاں دی مد وچ ہئیں

اساں ہک دَور بد وچ ہئیں اساڈے حال کیا پُچھدیں

سرکاری قسم دے وظیفہ خوار ادیب تے دانشور بھانویں انھاں اشعار تے طنز کرن تے بھانویں تنقید بھلا ایں حقیقت توں انکار ممکن ناہیں جو محرومیاں تے مایوسیاں

دے قصے کوں جیویں جذبات دی شدت نال بیان کیتا گئے تے ولا اُمید تے حوصلے نال منزل دی نشاندہی سردار خادم حسین مخفی کیتی ہے۔ ایجھاں انداز بہوں گھٹ لوکاں کوں نصیب تھئے۔ نہ انھاں دی محنت رائیگاں ویسی تے نہ سرائیکی قوم دا پندھ کھوٹا تھیسی۔ انشاء اللہ ہک ڈینہہ اے بہادر قوم اپنڑا حق گھن کے راہسی۔

حفیظ گیلانی
ڈیرہ اسماعیل خان

ون سونیں پھُلّیں دا گلدستہ

سئیں خادم حسین مخفی صاحب ہوریں صرف تخلص دی حد تئیں مخفی ہِن ورنہ حقیقت اے ہے جو ادبی حلقیں وِچ اُنھیں دا مکمل تعارف اپنْی انفرادی حیثیت نال موجود ہے۔ او قادرالکلام تے ہمہ جہت شاعر ہِن۔ انھیں دیاں ہنْ تئیں ست کتاباں چھپ چکیئن۔ ڈوہڑہ، کافی، حمد، نعت، سلام، نظم، غزل، گیت، منظوم داستان وغیرہ۔ کیڑھی صنف ہے جیڑھی انھیں نہ لکھی ہووے۔ انھیں ڈھیر سارا ادبی کم کیتے لیکن میں انھیں دی نویں آونْ والی کتاب ''لیکھا چوکھا'' دی گالھ کرنْی ہے۔ میکوں خوشگوار حیرت دا احساس تھے جو مخفی صاحب ہوریں 2015ء توں گھن کے 2018 تئیں ہر سال ہِک نویں کتاب سرائیکی وسیب کوں دان کیتی ہے۔ او زود گو تے بسیار گو شاعر ہِن۔ میں اُنھیں دے علاوہ کہیں بے اینجھے شاعر کوں نمہی جانْدا جئیں مسلسل چار سال تئیں ہر سال ہِک نویں کتاب تخلیق کیتی ہووے۔ اُنھیں دی کتاب لیکھا چوکھا ون سونیں رنگیں والے خوشبوئی پھُلیں دا گلدستہ ہے۔ کتاب وِچ حمد، نعت، سلام، کافی، غزل، نظم، گیت وغیرہ دے صنفیں تیں طبع آزمائی کیتی ڳئی ہے۔ نال ایندے وِچ اُنھیں دا انقلابی کلام وی شامل ہے۔ مخفی صاحب اندر، باہر صوفی نظر آندن۔ اُنھیں دی شاعری وحدانیت، رسالت تے تصوف دا سبق پڑھیندی ہے۔ تصوّف دے حوالے نال نفی، اثبات، شریعت، طریقت، معرفت

تے حقیقت دے سارے رنگ اُنھیں دی شاعری وچ نشابر نظر آندن۔حمد دے شعر ملاحظہ فرماؤ:

توں ہیں واحد بیا خدا کینئی
تیڈی عظمت دی اِنتہا کینئی
بے نیازی ہے بس تیکوں حاصل
تیڈے وانگوں صمد بیا کینئی

او اپنٹی ہک نعت وچ رسول ﷺ نال اپنٹی عقیدت دا اظہار ایں کریندن:

درشن تیڈے دا طالب سارا عجم عرب ہے
تیڈی پیاری صورت ڈیکھاں ایہا طلب ہے
ڈو جگ دا بادشا ہئیں ، سردارِ انبیاء ہئیں
محبوبِ کبریا ہئیں ، عالی تیڈا نسب ہے

دہشت گردی تے بدامنی دی مذّمت کریندے ہوئیں اپنٹی ہک مسدس وچ اوایں مخاطب تھیندن:

اکھیں تے جو لالچ دے آ گئین پردے ریہاں نئیں محبت بھریاں ہنٹ او دیداں
نہ شب رات ساڈی منیندی ہے اونویں نہ ہن ہُنٹ منیندیاں اگے وانگ عیداں
کراں روٹی پوری یا اپنٹی حفاظت کیتے ونج تے پہلوں میں اسلحہ خریداں
اے کیجھی قیامت ہے معصوم بالاں کوں ماریئے چا آتے سکول اِچ یزیداں

توں پٹ پاڑ یا رب اِنھاں ظالماں دی اِنھاں دے اُتے سٹ کوئی غیبی گولا
کریندے کھڑن قتل ٻالاں کوں جھڑے تباہ تھی ونڄے او یزیداں دا ٹولا

وطن دی محبت ایمان دا حصہ ہے۔مخفی صاحب ہوریں وطن دے گیت وی لکھیئن ۔نال سرائیکی صوبے دے حوالے نال سرائیکی قوم کوں سچا ک تھیوݨ دا سنیہا وی ݙِتے:

ہُݨ تاں ہِندراں چھوڑ سرائیکی ہُݨ تاں پئے توں جاڳ سرائیکی
ہُݨ تاں یار جگا توں اپݨا سُتا ہویا بھاڳ سرائیکی

تصوّف، عشق، ہجر، وصال، بدنامی، وفا، جفا، تانگھ، ݙکھ، مجبوری، ماندگی ہمیشہ توں کافی دے موضوعات رہ ڳئین ۔مخفی صاحب ہوریں دی کافی اِنھیں ساریں موضوعات دا احاطہ کریندی ہے۔

جئیں کارݨ بدنامی چائی
بݨ ڳئے او ڈھولا ہرجائی

پیار میڈے دا قدر نہ جاݨُس تیر ہجر دا ہاں وچ لاتُس
ہووے جو بے درد قصائی کیا سمجھے او پیڑ پرائی

مخفی سئیں ہوریں دی غزل وچ بحریں تے موضوعات دے حوالے نال

رنگا رنگی پاتی ویندی ہے۔ زیادہ تر موضوعات دا تعلق سماجیات تے مذہبیات نال ہے۔ کتھئیں او انتہا پسندی، بدامنی تے دہشت گردی تیں کُڑھدے نظر آندن تے کتھئیں وسیب دے لوکیں دی بے حسی، اُنھیں دی مذہب توں دُوری تے اخلاقی پستی تیں اپنْے ڈُکھ دا اظہار کریندن۔

لگّے نہ ذکر دا صابنْ جڈݨ تک
گنہ دی دل توں لہندی نئیں سیاہی
نہ ذال نسوکڑ پر نیچیں
بھانویں وانگ بہشتی حور ہووے

حق ڈیندا نیں حق دار کوں جو، اوں بے انصاف کمینے دا
منہ کالا کر تے شہر پھراوٗ گل ہار پوا تے کھلیاں دا

شاعری جگر دا خون منگدی ہے، ایں گاِل دا مخفی صاحب ہوریں کوں پورا پورا شعور تے گیان ہے:

جگر دا خون سڑدے تاں لکھیندے شعر ونج کوئی
مگر لوکاں دیاں نظراں وچ اے کم آسان ہے مخفی

انھیں دی غزل دی خاص گاِل اکھاݨیں دا استعمال ہے۔ اُنھیں سرائیکی اکھاݨیں تیں ہک پوری کتاب لکھ کے سرائیکی زبان تے ثقافت کوں محفوظ کر ڈِتے۔ او عروض دان وی ہن۔ ایہا وجہ ہے جو اُنھیں دی شاعری سارے عروضی معیاریں

تیں پوری لہندی ہے۔ میں بے بحر شاعری کوں شاعری تسلیم نہی کریندا۔مخفی صاحب نے سرائیکی دے نال نال اُردو تے فارسی اکھاݨیں کوں وی اپݨی شاعری وچ جاہ ݙتی ہے۔ کتھئیں ہک مصرع سرائیکی وچ تے ݙوجھا مصرع فارسی وچ ہے۔ تے کتھئیں ہک مصرع سرائیکی تے ڈوجھا مصرع اردو وچ ہے۔اوعربی فارسی تیں پوری دسترس رکھیندن۔اکھاݨیں دے استعمال نے انھیں دی شاعری وچ لوک دانش پیدا کرݙتی ہے۔

انسان کیتے محنت زینہ ہے ترقّی دا
کئی باجھ مشقّت دے بݨدا نی بشر نامی
پڑ کر ہی کٹھالی میں بنتا ہے سُگند سونا
'' بِسیار سفر باید تا پختہ شود خامی ''

....

سجݨ مخفی جو شئے کھویندے توں کھا
'' نہ بیمار دانا تر است از طبیب ''

مخفی صاحب ہوریں دے گیت وی مزاج دے اعتبار نال گیت دے سارے تقاضے پورے کریندے لگدن۔

کل مخفی لہہ توں میڈی ، بیمار ہاں وے سانول
سانول میں مر نہ پوواں ، جلدی میڈی توں لہہ کل

چھیکڑ وچ مختصراً اے عرض کریساں جو'' لیکھا چوکھا''چوکھا لیکھا رکھیندے۔

مخفی صاحب دی شاعری انسانیت، امن، بھائی چارے، انقلاب، اصلاح تے اخلاقیات دی شاعری ہے۔انھیں دی ایں کتاب کوں منظوم پند نامہ وی آکھیا ونج سگدے۔ انھیں دی شاعری دے گُݨ ڈھیر ہن۔ کتاب اپݨاتے اپݨے تخلیق کار دا تعارف ہوندی ہے۔سئیں مخفی ہوریں مخفی ہووݨ دے باوجود اپݨی کتاب وچ ہر جاہ ظاہرہِن۔لیکھا چوکھا دی اشاعت اُنھیں کوں مبارک ہووے۔

پروفیسر شبیر نازؔ

شاہ صدرالدین، ڈیرہ غازی خان

سرائیکی شاعری دا ماݨ - خادم حسین مخفی

قدیم زمانے توں ریاستی نظام اچ فنونِ لطیفہ دی سرپرستی تھیندی آئی اے۔ ایہا وجہ اے جو سابقہ ریاست بہاول پور وچ شاعری، موسیقی، ناٹک، پہلوانی تے ڈٖو جھے فنون دی سرپرستی بھرپور طور تے تھئی۔ ریاست دے ختم تھیوݨ دے بعد وی بہاول پور دا وسبہ ایں حوالے نال خاص شہرت رکھیندے۔ ایں علاقے وچ با کمال شاعری تھئی اے اتے اڄ تائیں تھیندی پئی اے۔ شاعری دی صوفیانہ صنف کافی دے مہان شاعر حضرت خواجہ فریدؒ دا تعلق وی سابقہ ریاست بہاول پور دے نال ہا۔ اُنھاں دا جم پل ریاستی شہر چاچڑاں شریف وچ تھیا۔ انھاں دی تربیت اتھائیں تھئی اتے روہی وچ انھاں دا اٹھاراں سال آنوݨ ونجݨ ریہا۔ کافی دے حوالے نال انھیں دا ناںواں ملک اچ چندر تاریں نال ڳنڈھیا ہویا اے۔ کافی دی شاعری کرݨ آلیں وچ حافظ دلشاد، صالح اللہ آبادی، فیض محمد دلچسپ، بخت فقیر، نور شاہ، شمیم اُچوی، احمد حسن پُرسوز بخاری، سفیر لشاری، امان اللہ ارشد، خرم بہاول پوری اتے دبستانِ احمد پور شرقیہ دے شعراء ایندی مثال بݨدن۔ شاعریں دی اوں تندیر اچ سردار خادم حسین مخفی شامل ان جیڑھے بلاشبہ سرائیکی دے معتبر، مہاندرے اتے قادر الکلام شاعران۔ سرائیکی شاعری اچ اُنھاں دا قابل تعریف تے نرویا کم اے۔ فنی لحاظ نال پختہ گوئی تے بسیار گوئی اچ صفِ اوّل دے شاعر ہووݨ دا اعزاز

رکھیندن۔لفظیں دے سنٹھپ نال سنگری پنگری شاعری کریندن۔مصرعے وچ لفظ کوں چھکاوݨ دا سلیقہ رکھیندن۔شاعری وچ لفظیں دی بندش دی مرصع کاری کریندن۔انھاں ڈھیر سارے موضوعات تے شاعری کیتی اے۔انھاں دی کتاب ''لیکھا چوکھا، زیرنظر اے۔ایندے وچ عشق ومحبت،ہجر وصال دی کتھا تے ارداس اے۔اتے ایندے نال نال آپݨے دھرتی واس لوکیں کوں سجاک کرݨ دی اَہردیاں ڳالھیں وی ہن۔سرائیکی دھرتی،سرائیکی وسیب اتے سرائیکی صوبے دے بارےقومی تے وسیبی شعوردی چِتناوی ہے۔

انھاں آپڑیں سیاسی نظمیں وچ سیاسی اتے قومی شعوردی ݙس ݙتی اے۔انھاں دی شاعری جملہ شعری خوبیں نال ستری سنوری قاری کوں پڑھݨ سݨݨ دی چس رس دان کریندی اے۔انھاں دا شعری آہنگ موسیقیت نال سنگریا ہویا اے۔مصرعیں دے لفظ تسبیح دے داݨئیں آلی کارٹردن۔انھاں دے سامݨے لفظ قطاراں جوڑ کھڑدن اتے مصرعیں اچ رلݨ دا سوبھ منگدن۔مخفی دی کتاب ''لیکھا چوکھا'' دی شاعری قومی، سیاسی اتے ادبی شعور دی ݙات اے۔خادم حسین مخفی سرائیکی دامعتبر مہاندرا شاعر اے اتے سرائیکی وسیبی شاعری دامنہ متھا تے ماݨ تراݨ اے۔

عاشقؔ بزدار

وکھرے اسلوب دا شاعر

سئیں خادم حسین مخفی دے نال میڈا تعارف اوں ویلے تھیا جڈاں انھاں دی منظوم لوک داستان سیف الملوک شائع تھئی۔ انھاں دی اے کتاب پڑھ تے میکوں حیرت تھئی جو اِچ دی 20 ویں صدی دے ہک شاعر نے وڈے سوہݨے اتے وکھرے اسلوب اچ اے داستان نظم کیتی ہے۔ حالانکہ اے ہک قدیم روایتی قصہ اے اتے ایں توں پہلے مولوی لطف علی، مخدوم محمد بخش، میاں محمد بخش اتے سلطان سومرو جیہیں قادرالکلام شاعراں نے ایں داستان کوں منظوم کر چھوڑیے تے وَل مخفی ہوراں نے ایندے وچ کیڑھی نویں گالھ آکھی ہوسے۔ لیکن اینکوں پڑھݨ دے بعد میکوں اندازہ تھیا جو خادم حسین مخفی نے ڈھیر سارے مقامات تے اپݨی قادرالکلامی دے نال نویاں گالھیں آکھین تے قصے دے لطف کوں دوبالا کر ڈِتے۔ میکوں اوں ویلے اندازہ تھی ڳیا ہا جو خادم حسین مخفی ہک زیرک اتے زودگو شاعر اے جیڑھا کہیں وی صنف اچ وڈی پختگی دے نال شعری ادب تخلیق کر سگدے۔

مخفی دا زیرِترتیب مجموعہ ''لیکھا چوکھا'' سرائیکی دے شعری ادب اچ ہک بہوں وڈا اودھارا ہے۔ ایں مجموعے اچ غزلاں، نظماں، کافیاں، گیت، انقلابی شاعری، شخصی قصیدے اتے کجھ ابیات شامل ہِن۔ ایں طرحاں اے ہک رنگا رنگ

پھلیں دا گلدستہ اے جیڑھا مخفی دے وکھرے اسلوب دی سنجاݨ دا ہک معتبر ذریعہ اے۔غزل ہووے یا نظم، کافی ہووے، یا قصیدہ ہر صنف دا اپݨا الگ رنگ تے وکھرا انداز ہوندے۔بہوں گھٹ شاعرا یجھے ہوندن جیڑھے ہر صنفِ شعر اچ اوں صنف دے مزاج مطابق اوکوں ورتیندن لیکن مخفی نے ہر صنف اچ شعر آکھ تے نہ صرف اوندا حق ادا کیتے بلکہ انھاں نے اُوں صنف دے مزاج اتے اسلوب اچ ہک نواں ودھارا کیتے۔مجموعے دی ابتدا اچ انھاں نے حمد و نعت دی اصناف اچ اللہ اتے اوندے رسولؐ دے مقام و مرتبے دا خیال رکھیندے ہوئیں نہایت خوبصورت انداز اچ شعر آکھن۔حمد دے کجھ شعر ڈیکھو:

توں ہیں واحد بیا خدا کینی
تیڈی عظمت دی انتہا کینی
بے نیازی ہے بس تیکوں حاصل
تیڈے وانگوں صمد بیا کینی
توں نوِھی کہیں وچوں تھیا پیدا
تئیں وچوں پیدا کئی تھیا کینی
ثانی تیڈا میکوں قسم تیڈی
کینی کینی میڈے خدا کینی

ایویں نعت وچ مخفی نے وڈی خوبصورتی دے نال خیالات کوں نبھائے۔

نعت دے ہر شعر اچ رسول پاکؐ دی محبت تے عقیدت دا رنگ ملدے۔ کجھ شعر ملاحظہ کرو:

ہِن حسیں دلنشیں بہوں جگ وچ
پر پیا تیئں جیہا کوئی کینی
نور تیڈا ہے سارے عالَم وچ
خوشنما تیئں جیہا کوئی کینی
تا قیامت تیڈی رسالت ہے
رہنما تیئں جیہا کوئی کینی

خادم حسین مخفی دی غزل بہوں توانا اتے وڈی مضبوط اے۔ انھاں دیاں چھوٹی بحر دیاں غزلاں اپنے اندر خیالات دی عمیق وسعت رکھیندن۔ انھاں دیاں زمیناں نویاں اتے موضوعات وڈے توانا ہِن۔ ہک اچھوتے تے وکھرے انداز اچ آکھیاں ہویاں اے غزلاں انھاں دے نشابر اسلوب دا مظہر ہِن جنھاں کوں پڑھ تے قاری ایویں محسوس کریندے جیویں ہک گہری سوچ دی دنیا وچ اوندیاں اکھیں کھلیاں ہوون۔ مخفی نے اپڑیں غزلاں وچ نویں قافیے آن تے ہک نواں تجربہ کیتے جیڑھا بہوں کامیاب تھئے۔ ہک غزل دے چند شعر ڈیکھو:

عشق دی کہیں کوں سٹ نہ لگے
ہاں وچ ہجر دا پھٹ نہ لگے
سِر ونجے تاں جی بسم اللہ

پر کَئی پیار کوں کٹ نہ لگے
اُڈ تے کول تیڈے آ پہنچاں
دِل اَہدے ہک جھٹ نہ لگے
دِل توں میل نی لہندی مخفی
ذِکر دی جے تیئں چَٹ نہ لگے

ایندے اچ کئی شک نیں جو سرائیکی کافی کوں حضرت خواجہ فریدؒ نے بہوں وڈی بلندی تے پہنچا چھوڑیے اتے ایہو اُنھاں دی پہچان دا ہک معتبر ذریعہ اے مگر مخفی نے کافی کوں ہک نواں لہجہ دان کیتے ۔ انھاں دیاں کافیاں نہایت سادہ اتے آسان اسلوب اچ آکھیاں ہویاں ہن۔ محبوب دے ہجر و وصال کوں مخفی نے وڈے سوہنے انداز اچ بیان کرتے معاملاتِ حسن و عشق کوں وکھرا انداز عطا کیتے ۔ انھاں دیاں کافیاں پڑھ تے ہک کرب، اتے ڈکھ دی کیفیت توں گزرنا پوندے اتے ایویں محسوس تھیندے جیویں انھاں نے ہر قاری دے دل دی گالھ کیتی اے۔ ایں سانگے ہر کئی انھاں دے ڈکھ کوں اپنا ڈکھ سمجھدے۔ ہک کافی دا رنگ ملاحظہ کرو:

ڳل وچ ہنجوں دے ہار ہِن
تیئں بن سجݨ ڈُکھ تار ہِن
سوہݨا پُنل وطناں تے وَل

رَل تے رَہوں رکھ ڳل تے ڳل
تیڈی جُدائی دے چار پل
صدیاں کنوں دُشوار ہِن
تیئں باجھ نِت کُرلاندی ہاں
پئی ماس تَن دا کھاندی ہاں
تیئں بِن سجݨ مَیں ماندی ہاں
دُشمن میڈے چَو دھار ہِن
موبجھاں کڈھیئے کُرلاٹ ہِن
تن وچ لگے تڑپاٹ ہن
ہنجوواں دے نِت بِرڑاٹ ہِن
برہوں چوائے ایں بار ہِن

مختصر گال اے ہے جو خادم حسین مخفی دیاں نظماں ہوون بھانویں غزلاں، کافیاں ہوون یا انھاں دی مذہبی شاعری او ہر رنگ اچ دلی جذبات کوں بیان کرݨ دا مکمل شعور رکھیندن اتے اپݨے جذبات کوں لفظاں دا روپ ڈیوݨ دا مکمل سلیقہ رکھیندن۔ ایہا وجہ اے جو انھاں دی شاعری پڑھݨ والیاں دے دل اچ گھر کر ویندی ہے۔ خادم حسین مخفی ساڈے سرائیکی وسیب دی ہک پچھاݨ ہن اتے سرائیکی ادب دی ہک انجھی ساںجھی سنڄاݨ ان جنھاں تے جتنا فخر کیتا ونڄے بہوں گھٹ

اے۔مخفی نے سرائیکی شاعری دی تقریباً ہر صنف اچ اوندے مزاج تے اسلوب دے مطابق شعر آکھین۔اے انھاں دی ذہانت اتے قادرالکلامی داواضح ثبوت اے۔خادم حسین دی شاعری نے انھاں کوں مخفی نئیں رہݨ ڈتا اتے اچ انھاں داہر شعر ہر دل تے عیاں تھی چُکیے۔سرائیکی وسیب اُنھاں دے شعراں دی خوشبوتوں ہمیشہ مستفید تھیندا رہسے۔

ڈاکٹر شکیل پتافی

(کوٹ مٹھن)

خادم حسین مخفی ...... ہک صاحبِ فن شاعر

سرائیکی ادب وچ اونویں تاں بہوں سوہݨے شاعر موجود ہن مگر ایہو جہیں شاعر بہوں گھٹ ہن جیڑھے ہر موضوع تے ہر صنف وچ شعر لکھݨ تے قدرت رکھیندے ہوون۔ سردار خادم حسین مخفی دا ناں انھاں شاعراں دی فہرست وچ اَمدے۔ آپ نہ صرف ہر موضوع تے ہر صنف وچ شعر اَہدن بلکہ اُنھاں دی ہک اضافی خوبی اے وی ہے جو آپ ڈینہہ رات تے ہر ویلے شعر اَہدن۔ انھاں دیاں کتاباں دی تعداد میڈے ایں دعوے دی دلیل اے۔ آپ جڈݨ دا شعر آکھݨ شروع کیتا انھاں دا قلم ہر وقت مصروفِ عمل ہے۔ اکثر زیادہ شعر آکھݨ والے شاعر آپݨے شعراں وچ خوبصورتی قائم نئیں رکھ سگدے مگر مخفی سئیں ہر لحاظ نال آپݨے شعراں وچ مکمل طور تے چاشنی قائم رکھیندن۔

آپ دی شاعری دا اصل پہلو اصلاحی پہلو ہے، ایہو انھاں دی شاعری دا خاصہ تے حُسن ہے۔ مخفی سئیں دی شاعری دے بے شمار موضوع ہن تے اݨ ڳݨتیویں پہلو۔ آپ سرائیکی ادب وچ ڈینہہ رات ودھارے دا کم کرݨ وچ مصروف ہن۔ سال وچ ہک ڈو کتاباں ڈے تے سرائیکی ادب دی جھولی کوں مالا مال کریندے ہن۔ مخفی صاحب ہک منجھے ہوئے باکمال شاعر ہن۔ انھاں دی شاعری ہک صاحبِ فن شاعر دی شاعری ہے۔ کہیں جاتے وی فنی لحاظ نال کہیں قسم

دا جھول نظر نی آمدا۔آپ نویں آوݨ والے لوکاں واسطے ہک درس گاہ دی حیثیت رکھیندن ۔سرائیکی دے ایں مہان وݨ دی چھاں اساڈے سر تے تادیر سلامت رہے۔آمین ۔

امان اللہ ارشد

سرپرست امان اللہ ارشد ادبی سنگت، پاکستان

مخفی دی قدر کریسوں تاں قدر پیسوں

خوبی، چنگائی، بہتری! کہیں بندے وچ کئی ہک خوبی ہووے تاں اوں کوں ہک نہ بلکہ ہک لکھ خوبی سمجھوں کیوں جو خوبی ہک اعلیٰ صفت ہے جیرھی عام نی خاص ہوندی اے۔ ہیں سانگے خوبی تے چنگائی دے ہک قطرے کوں وی دریا سمجھیا ونجے تاں کئی حرج کینی۔ پر جیرھے ویلے کہیں شئے، ٹکانے، یا بندے وچ ڈھیر ساریاں خوبیاں سمولیاں تھی تے سامنڑے آ ونجن تاں پچھے خوبی دے گولاؤ (متلاشی) دی مجالی کو بھنوالی آ ویندی اے (دماغ کوں چکر آ ویندے) جوا ے کیا ہے......؟

شاعری کوں انسانی افکار تے کیفیات دے بیان وچ وڈا اُچا درجہ حاصل اے۔ اُنویں تاں چنگے بیان کوں جادو نال تشبیہ ڈِتی ڳئی اے پر چنگی شاعری تاں اوں کنوں وی اڳی تے ودھ کئی شے ہے۔ انسان شاعری کڈݨ اں کنوں کریندا اَمدے۔ ایں بارے کئی مُکدی نی آکھی ونج سڳدی پر اتنا ضرور پک اے جو انسان جڈݨ اں دا الاونڑ شروع کیتا ہوسے، شاعری وی نال نال کریندا اَمدا ہوسے۔

شاعری دے معیار کوں تولݨ، پرکھݨ، تے ترکڑی وٹّے وی ہزاریں سالیں کنوں ہݨ پے پرول وی اڄ تئیں پکا پک نی تھیا جو آخر چنگی شاعری دا مَکدا چُکدا معیار کیا ہے......؟ بلیغ بیانی (اُچی ڳالھ آکھݨ)، سادہ تے زوداثر بیان (جئیں وچ ڳالھ سادہ ہووے تے ٹھک پک سمجھ آونڄے)، موسیقیت (اوندے وچ سُرتال تے لَے ہووے)، موزونیت (علمِ عروض یا چھند ماترے تے پوری لہے) تل وطنی بولی (بندے دی مقامی زبان وچ ہووے)، سوچ کوں اُساہی ݙیوے، خوشی پیدا کرے، سوچݨ تے آمادہ کرے، غم کوں اُبھارے، جوش پیدا کرے، مایوس کرے، مایوسی کوں ختم کرے، محبت ودھاوے، نفرت مُکاوے، جوڑے، تروڑے، ہک شاعری کیا کیا کرے تاں اوں کوں وݙی شاعری آکھیا ویسے......؟ کیا اے وی تھی سڳدے جو جیرھی شاعری اے سبھ کجھ نہ وی کرے تاں وَل وی او وݙی شاعری آکھی ونڄ سڳے......؟

جیا! کجھ لوکیں دا خیال اے جو ایں وی تھی سڳدے......! ممکن اے جو او ٹھیک اَہدے ہوون...... پر کیا اے وݙا کمال نہ ہوسے جو ساریاں سوہݨیاں صفتاں کہیں ہک جاہ تے اتے ہک بندے دی شاعری وچ لبھ ونڄن تے او وی وݙی اُچی علمی شان شوکت نال...... تے درگھی تاثیر نال۔

فنی تقاضیں تے پوری پوری، نپی تُلی...... ہر موضوع تے، ہر صنف وچ، کافی، غزل، نظم، قصیدہ، ڈوڑھا، قطعہ، سرائیکو، مثنوی، ترکیب بند، ترجیع بند، سی

حرفی، ابیات، فردیات، منظوم اکھاݨ، روحانی، ثقافتی، سیاسی، سماجی، مزاحیہ، مرثئی، رُواوݨی، کھلاوݨی، اُبھریندی، چتو یندی، دل تے دستک ڈیندی، ناپ تول تے پوری پوری۔

اتنیاں صفتاں، خوبیاں، چنگایاں، تے ڳُݨ ہکی جاہ تے، ہک بندے دی شاعری وچ کٹھیاں تھی ونجن تاں وَت اوضرور سردار خادم حسین مخفی المعروف سردار چھٹیرے خان عباسی دی شاعری ہوسے۔

بندہ جیرھا موضوع، جیرھی صنف، جیرھی صنعت تے جیرھی بحر دماغ وچ رکھ تے لبھے تاں اومخفی دی شاعری دی کہیں نہ کہیں کتاب وچ ضرور لبھ ویسے، ضرور لبھسے پر لبھسے وی پورے پورے فنی تقاضیں، بیان دئیں ساریں خوبیں دے نال سنگری پنگری، او بے نقط شاعری ہووے، ہکے حرف توں شروع تھیوݨ والے لفظیں دی شاعری ہووے، پہلا مصرعہ سرائیکی داڈوجھا اُردو، فارسی، عربی، یا ہندی دا ہووے، چھوٹیاں چھوٹیاں بحراں ہووِن یا لمبیاں لمبیاں بحراں تے او وی وزن اوزان تے پوریاں صنائع، بدائع دے سارے سنٹھپ نال۔

مخفی دی شاعری دا جیرھا حصہ اعلیٰ اخلاقی قدریں تے نصیحتیں دے حوالے نال ہے، او پڑھ تے یاسݨ تے سعدی شیرازی دا بھلواں پوندے، جنھاں دا کلام کئی سو سال دے بعد اڄ وی تازہ تے کار آمد لگدے۔ سرائیکی زبان دا تعلیمی نصاب مرتب کرݨ والیں کوں مخفی دی شاعری جے کراڄ نظر نی آئی تاں او جاݨے پراے

یقین اے جو اتجھی شاعری کوں ڈھیر عرصے تئیں نظر انداز نہ کیتا ونج سگیسے۔ مخفی دی شاعری زور نال آپٹاں وجود تسلیم کرا گھنسے۔

دنیا وچ اتجھے افکار تے چیزاں کوں ڈھیر عرصے تئیں کنڈ پچھوں نی سٹیا ونج سگدا جیرھیاں وقت دے تقاضے پورے کریندیاں ہووِن۔ مخفی دی شاعری ماضی قدیم دی سرائیکی کلاسیکی شاعری کنوں لاتے اڄ دے جدید اسلوب دی سرائیکی شاعری تئیں ہر رنگ، ہر وَنک تے ہر دِھر وچ مِلدی اے۔ مخفی دی شاعری وچ ثقافتی رچاؤ، روحانی پاکیزگی، سیاسی سمجھ بوجھ، اُمیداں، اندیشے، ڈُکھڑے، سکھڑے، کھیڈ اں، میل، تماشے، جھمر، تاڑیاں، دول نغارے، کشتیاں، کوڈیاں، ہر شے لبھ ویسے، بس ہݨ ودھیک کیا آکھوں حق تاں ڈھیر بݨدے پر، پڑھو تے چس چؤ، جے اساں لکھݨ وچ کئی زئی رئی کیتی ہووے تاں ڈسو......تاں پچھے آپ انصاف کرو۔ اتجھیاں خوبیاں سا کھڑیاں کٹھیاں نی تھیندیاں جیویں لعل موتی روز نی لبھدے تے چنگے بندے روز نی جمدے۔

مخفی دی قدر کریسوں تاں قدر پیسوں۔ پر اے ڈِ روی تاں ہے پیا جو مردہ پرست قوماں بندے دے ٹُر ونجݨ دا انتظار کریندین، بندہ کنڈ وَلا ونجے تاں پچھے ٹھڈے ھے شُکارے بھر بھر تے یاد کریندن، پچھلے زمانے وچ عرب قوم دے ہر قبیلے دا ہک شاعر ہوندا ہا جیندے اُتے سارا قبیلہ ماݨ کریندا ہا۔ سردار خادم حسین مخفی وی ہک اتجھا شاعر ہے جیندے اُتے عالمِ انسانیت، عالمِ اسلام، ملک پاکستان تے

سرائیکی وطن، وسیب فخر کر سگدے جو اُوں ہر حوالے نال مثبت گالھ کیتی اے۔......
شالا خیر......

مجاہد جتوئی
خان پور کٹورہ، ضلع رحیم یار خاں، سرائیکی وسیب

خادم حسین مخفی دی سرائیکی شاعری

خادم حسین مخفی سرائیکی شعری روایت نال جڑیا اتجھا فن کار اے جنیں اچو کے دور دے تقاضیاں کوں سامھنے رکھ کرائیں روایت تے جدت دا بھوں سوہنا امتزاج نویں نسل کوں دان کیتے ،لوک ادب دی ہک بھوں وڈی ونکی اکھاݨ کوں شعریت دا چولا پوا تے نواں مکھ مہاندرا عطا کیتے تے سرائیکی شعوری تحریک دے اگواݨ دے طور تے آپݨی شاعری کوں ادب برائے زندگی نال ہم آہنگ کیتے۔ انہاں دی شاعری دے کئی ادبی پکھ ہن اتے ہر پکھ ہک نویں سوجھل دُنیا دا ڈِس ڈکھیندا نظر آندے۔ ایویں ای فنی حوالے نال وی انہاں دی شاعری وچ کئی نویں تجربے ڈیکھݨ کوں مِلدن۔ مدعا اے جو فکری تے فنی حوالے نال وی اُنہاں دی شاعری اچو کے عہد دی سرخیل شاعری دے طور تے سامݨے آئی اے۔

مثنوی ’’سیف الملوک‘‘ توں گھن کرائیں ’’کھٹیا وٹیا، ڳوجھی پوجھی تے کرݨی بھرݨی‘‘ تئیں دا اے سفر اُنہاں دی علمی بلاغت دا نشابر اظہار اے۔ لفظاں دی کرت کاری تے مصرعہ سازی اُنہاں دی شاعری دے اتجھے ڳݨ ان جنہاں دی خوشبو ہند سندھ اِچ ٹُل ڳئی اے۔ بہاول پور ریاست دا اے سوجھل تارا ہݨ پورے سرائیکی وسیب اچ لشکارے مریندا کھڑے۔

سردار خادم حسین مخفی دی شعریت دا ویورا کریجے تاں ایندے سوجھل پکھاں اچ جذبات نگاری، جزئیات نگاری، نکتہ آفرینی، ادبی چس رس تے تاریخ کھل کراہیں ساڈے سامھنے آندن۔ اُنہاں دی آنوٹ والی کتاب ''لیکھا چوکھا'' وچ سرائیکی لوک دانش تے عصری مسائل کوں جیرھے سوہݨے انداز نال منظوم کیتا گِے اوندی مثال سرائیکی شعری ورثے اچ بہوں گھٹ ݙیکھݨ کوں ملدی اے۔ ایندے اچ براہِ راست نویں سرائیکی نسل کوں مخاطب کریتے، ویلے دی لوڑ کوں سامھنے رکھدیں ہوئیں حال کوں سدھار کراہیں روشن مستقبل دے دگ تے ٹرݨ دا درس ݙتا گِے۔ اجو کے عہد وچ جتھاں ہر پاسوں تے ہر حوالے نال سرائیکی قوم کوں داپھݨ تے مندھݨ دے تݨ ماریے ویندے پن، اُتھ خادم حسین مخفی جیہے اُشناک تے اُشاک سوجھواݨ آپݨی انقلابی شاعری راہیں آپݨی سُتی ہوئی قوم کوں جگانوݨ دا اَہر کریندے پن۔ انہاں دا اے عمل سرائیکی شعور دی تاریخ وچ سوجھل لفظاں وچ لکھیا ویسے۔

خادم حسین مخفی سرائیکی لفظاں دا محافظ، امین تے سنبھالوا اے۔

اُنہاں وݙکیاں دے ادبی ورثے کوں زبان دی چس رَس سودھا آنوݨ آلی نسل دا سونہاں کیتے۔ انہاں دی شاعری اجو کے دور دے نقّاد کوں آپݨے شعری مرتبے کوں متعین کرݨ دی دعوت ݙیندی اے۔

پروفیسر عصمت اللہ شاہ

خادم حسین مخفی - ہِک اُستاد شاعر

خطۂ بہاول پور علمی ادبی اعتبار نال ہمیشہ توں زرخیز ریہے۔ ایں دھرتی دا سب توں وڈا اماݨ تے فخر سئیں خواجہ غلام فرید ہِن جنھاں شاعری دے اَسمان تے ست رنگی پینگھاں نال ایں تسی دھرتی کوں بھاگ سہاگ لاتے چودھار رنگاں دی برسات کر چھوڑی ہے۔ اگر اساں سرائیکی شاعری دی ہِک ہزار سالہ تاریخ دے ورقے پھرولوں تاں ایندی پھپھڑاند کنوں گھن کراہیں ایندے نسرݨ ، اُسرݨ ، پھَلݨ پھُلݨ تئیں ڈھگ سارے اتجھے ناں ہِن جنھاں آپݨے کمال فن نال تے شاعرانہ وڈائی نال ایں زبان کوں شاعری دا سوبھ بخشے۔ مولوی لطف علی، عبدالحکیم اُچوی، خرم بہاول پوری تے جانباز جتوئی جیہے سوجھل ستارے ایں دھرتی دا سرمایہ ہن۔ ایہا وجہ ہے کہ اتھوں دے لوکیں دا مزاج ہمیشہ توں شاعرانہ ریہے۔ ہر دور وچ اتجھے شعراء پیدا تھئین جنھاں نویں فکر، نویں سوچ عطا کیتی ہے۔ کلاسیکی شاعری کنوں گھن کراہیں جدید شاعری تک دا اے سلسلہ چلدا ریہے۔

کیونجو ادب قوماں دے جذبات و احساسات دی ترجمانی کریندے۔

ادب دا تعلق بظاہر انسان دی آپݨی ذات نال ہوندے لیکن در حقیقت اوندا رشتہ

آپݨے وسیب ، آپݨی قوم تے آپݨے لوکیں نال ڳنڈھیا ہویا ہوندے۔ او اجتماعی سوچ، اجتماعی فکر کوں پروان چڑھیندے۔ ایندے پچھوں قوماں دا اجتماعی تشخّص شامل ہوندے۔

سئیں خادم حسین مخفی دا تعلق سرائیکی ادب دے اوں مکتبۂ فکر نال ہے جنھاں دے اگواݨ سئیں صوفی فیض محمد دلچسپ ہن تے انھاں دے سنگتی دلنور نورپوری جیہے دھرتی جائے جہڑے آپݨی ماء بولی دا حق ادا کرݨ سانگے سرائیکی کتابچیاں کوں آپݨے مونڈھیاں تے چا چا لوکیں تک پچیندے ہن کہ لوک کہیں طرح سرائیکی پڑھن، سرائیکی قوم دے مسائل سمجھن۔

مخفی دی آپݨی حیاتی دا مقصد وی سرائیکی ماء بولی دی خدمت ہے۔ او وی سرائیکی دھرتی جایا ہووݨ دا حق ادا کریندے پئے ہن۔ جتھاں تئیں انہاں دی شاعری دا تعلق ہے آپ ہک اُستاد شاعر ہن۔ علم عروض نال واقفیت رکھیندن۔ انہاں تمام اصناف وچ شاعری کیتی ہے۔ داستان کنوں گھن کراہیں جدید نظم تک نویں نویں تجربات کیتن۔ داستان سیف الملوک جیکوں مولوی لطف علی نے ۱۱۹۵ھ وچ منظوم کرتے سرائیکی زبان کوں ہک رچی کچی زبان بݨا چھوڑیا ہئی۔ اوں قصے کوں مخفی اکویہویں صدی عیسوی وچ لکھ تے اے ثابت کیتے کہ جدید دور وچ وی داستان گوئی آپݨا مقام بݨا سگدی ہے۔

ایں توں علاوہ ''لوک اکھاݨ'' جھڑے سیاݨے تے دانشمنداں دے تجربیاں تے مشاہدیاں دا نچوڑ ہوندن جھڑے ہک نسل توں ٻئی نسل وچ ٹُردے رہندن۔ اے عام طور تے نثر وچ موجود ہوندن۔ پہلی دفعہ مخفی نے انہاں نثری اکھاݨاں کوں آپݨی شاعری دا چولہ پوائے اوراے ثابت کیتے کہ سرائیکی زبان وچ ڈھیر ساری وسعت ہے۔ ایں توں علاوہ انہاں دے بے شمار شعری مجموعے شائع تھی چکین۔ موجودہ کتاب ''لیکھا چوکھا'' دراصل انہاں دے سابقہ سلسلے دی کڑی ہے۔ ایندے وچ انہاں مختلف اصناف دی شاعری کیتی ہے۔ حمدیہ کلام وی ہے، نعتیہ وی، کافیاں وی ہن تے قطعے وی، غزلاں وی ہن تے نظماں وی۔ لیکن میڈے نزدیک ایں ساری کتاب دا مُکھ مہاندرا او انقلابی نظماں تے غزلاں ہن جھڑیاں سرائیکی وسیب دا بیانیہ ہن۔ انہاں وچ اُنہاں سرائیکی وسیب نال تھیوݨ والی ناانصافی، استحصال، جبر (جیکوں ہر شاعر ہر ادیب نے آپݨی تحریر وچ نشابر کیتے) مخفی ہک نویں انداز نال اینکوں پیش کیتے۔ انہاں آپݨیاں نظماں وچ سرائیکی نوجواناں کوں مخاطب کیتے جھڑے ایں دھرتی دے جموڑ ہن جھڑے ساڈا مستقبل ہن۔ جھڑے ساڈا اثاثہ ہن۔

''لیکھا چوکھا'' دراصل او حساب کتاب ہے جھڑا لین دین دے دوران کیتا ویندے۔ اے سیاسی پس منظر وچ لکھیاں نظماں ہن۔ ون یونٹ دا قیام تے ول ون یونٹ دے ترٹݨ دے بعد سرائیکی قوم کوں جھڑے بھوگ بھگتݨے پئے،

جھڑا عذاب سہٹاں پیا، اوندے ردِعمل وچ سرائیکی قوم دے اندر جھڑا اڈ کھ، درد تے ملال ہے اونکوں کیویں ختم کیتا ونجے لہٰذا شاعر ایں عمل کیتے نوجوان نسل کوں تیار کریندے:

اُٹھی بچڑا سرائیکی ہٹ پرے غفلت دی سٹ مستی
نہ کھاوݨ ڈے کہیں غاصب کوں حق اپݨا زبردستی

....

توں کہیں ظالم کنوں نہ ڈر توں یکجا قوم اپݨی کر
توں کر تبدیل ہے یکسر جو حالت قوم دی خستی

O

اُٹھو بچڑے سرائیکی دے کرو تبدیل تقدیراں
غلامی دیاں میڈے شیرو سٹو ہُݨ تروڑ زنجیراں
کرو ذوقِ یقیں پیدا ایندے وچ کامیابی ہے
بِناں ذوقِ یقیں ہوندین سبھے بیکار تدبیراں

سرائیکی قوم دی بیداری دی خاطر مخفی آکھدے:

جاگ سرائیکی بول سرائیکی
چُپ دے جندرے کھول سرائیکی

گُنگا بݨ تے کے تیئں رہسیں
اے تاں ݙس اچ ڈھول سرائیکی

انہاں اشعار وچ شاعر دی بے وسی، اضطراب تے بے چینی صاف نظر آندی ہے کہ او آپݨی قوم کوں کیویں بیدار کرݨ چاہندے۔

مخفی دی شاعری اجو کے دور دی نمائندگی کریندی ہے۔ حالاتِ حاضرہ، خاص طور تے سرائیکی صوبے دیاں ہر پاسے تحریکاں چلدیاں پئن۔ آپݨے حقوق دی پاسداری دی خاطر اپݨے صوبے دا خواب اساکوں مخفی دی شاعری وچ وی نظر آندے۔ جیکوں او آپݨی انا دا مسئلہ بݨا تے پیش کریندن۔

صوبہ سرائیکستان دا
مَسلہ ہے ساڈی آن دا
حاضر ہے ایندے واسطے
نذرانہ مخفی جان دا

O

صوبہ گھِنّو گھِن ݙکھلاوو پچھّوں تے نہ ہٹّو
تن مَن دَھن دی ݙیو قربانی بازی ایہا کھٹّو

....

غفلت دیوچ میڈے شیرو کے تک سُتّے رہسو

جاگو مخفی جاگݨ دا ہے ویلا اکھیّں پٹّو

ایندے علاوہ بیاں ڈھگ نظماں ہن جنھاں وچ انہاں دی آپݨی دھرتی نال محبت دے رنگ نشابر ہن ۔ ایندے وچ کوئی شک کینی کہ ہک سچا شاعر ہمیشہ آپݨی دھرتی نال اٹ ترٹ رشتے رکھیندے۔

شاعر حساس دل انسان ہوندے ، او انساناں نال محبت کریندے ، او وسیب دی گاٖل کریندے ۔ او آپݨے وطن دی گاٖل کریندے ۔ ایہا چیز اساکوں مخفی دی شاعری وچ وی نظر آندی ہے کہیں جاتے مؤذن بݨ تے بانگاں ڈیندا نظر آندے ۔ کتھائیں مجاہد بݨ تے جہاد کریندا ڈسدے ۔ عام سادہ زبان ، سادہ ورتاوے دے نال لوکیں دے ڈکھ ، درد کوں محسوس کرݨ والا شاعر ڈینہہ رات آپݨے مقصد کوں سامݨے رکھیندے ہوئیں آپݨی حیاتی دے سب لمحے ہیں جنون وچ گزاری ویندے۔

پروفیسر قدسیہ قاسم

اسلامیہ یونیورسٹی بہاول پور

سرائیکی دا کہنہ مشق شاعر - خادم حسین مخفی

سردار خادم حسین مخفی سرائیکی زبان دے ہک کہنہ مشق شاعر ہن۔ انہاں شاعری دیاں تقریباً تمام رائج اصناف سخن وچ شاعری کیتی ہے حتیٰ کہ سرائیکی زبان دی عظیم روایتی صنفِ سخن ''مثنوی'' جیکوں اجو کے دور دے کہیں شاعر کوں لکھݨ دا حوصلہ نیں تھیندا اونکوں کمال شعری تے تخلیقی دسترس نال پیش کرتے اپݨے آپ کوں منوائے۔ اساں آکھ سگدوں کہ سرائیکی کافی، گیت، بند، ڈوہڑے، نظماں تے اُنھاں اپݨے مخصوص رنگ وچ شاعری کیتی ہے البتہ سرائیکی زبان دی جدید نظم تے نویں اسلوب دی غزل ہݨ ارتقائی منزلاں طے کرتے جئیں مقام تے پہنچ گئی ہے اوں تنقیدی معیار تے پرکھݨ ضروری کیئی اور نہ ہی اپݨے بزرگ شاعراں کنوں ایندی توقع کرݨی چاہیدی ہے بلکہ ایندی پذیرائی روایتی شاعری دی حدود کوں سامھیں رکھ تے کریسوں تاں ہر نقاد واسطے ایں تناظر کوں مدنظر رکھݨا لازمی ہوسی۔ لہٰذا میں نہایت ادب نال مخفی سئیں دیاں غزلاں تے جدید غزل دے تنقیدی ضابطیاں دے حوالے نال کوئی گال کیناں کریساں۔

حضرت خواجہ فرید سئیں دی منقبت دے علاوہ انہاں نے جیڑھی شخصیات

کوں خراجِ تحسین پیش کیتے ،اے انہاں دے ذاتی تاثرات تے ذاتی تحسین تے مبنی اظہار دی شاعری ہے، میں سمجھداں جواوں تے وی کہیں ڈ وجھے کوں اے حق کینی کہ او غیر ضروری طور تے اپٹی رائے دا اظہار کرے لہٰذا ایں توں علاوہ جیڑھا کلام ایں مجموعے وچ شامل ہے، اوں بارے راقم دی رائے وچ شاعر دی تخلیقی مُوڑی چنگی تحسین دی حقدار ہے۔

سئیں خادم حسین مخفی دی حمد یہ تے نعتیہ شاعری وچ ہک عاشقِ رسولؐ دے جذبات و کیفیات دی جیڑھی عکاسی کیتی گئی ہے اوں وچ اپنے پروردگار تے محبوبِ خدا دے نال عقیدتاں دا سلسلہ اپٹا ہک نویکلا سنہڑپ رکھدے۔حمدِ باری تعالٰی وچ تاں میکوں کئی شعرا ایجھے ملئین جیندے نفسِ مضمون کوں انہاں توں پہلے شاید ہی کہیں شاعر نے بیان کیتا ہووے۔ایجھے اشعار اللہ سئیں دی خصوصی توفیق نال ہی کہیں کوں نصیب تھیندن۔

ثانی تیڈا میکوں قسم تیڈی
کئینی کئینی میڈے خدا کئینی

سجدہ بس ہِک تیڈے سِوا یا رب
بئی کہیں ذات کوں رَوا کئینی

اِسم رحمٰن ہے تیڈا مالک
مہرباں کئی تیڈے جیہاں کئینی

لَم یَزَل ہے فقط تیڈی ہستی
بئی کہیں ذات کوں بقا کینئی

اینویں نعت شریف بیان کریندیں ہوئیں کتھائیں سلام دے پیراہن وچ، کتھائیں دعا دے روپ وچ، کتھائیں کالی کملی والے تاجدار مدنی سرکار دے فرماناں دی روشنی تے احادیث دے حوالے نال اپݨیاں شاندار عقیدتاں دے لازوال جذبیاں دا اظہار ملدے۔ایں نعتیہ کلام وچ کتھاہیں اردو تے فارسی مصرعیاں دی آمیزش انہاں اشعارکوں ہیاوی متاثر کن بݨا ڈیندی ہے تے اساڈے قدیم کلاسیکل شعراء دی ایں تخلیقی روایت کوں اِنھاں وَل تازہ کیتے جیڑھی قابلِ تحسین ہے۔

نبی فرمائے نمازی ہے جو بندہ
اوندے ایمان دی ڈیوو گواہی

ملا رب نال ڈیندی ہے بشر کوں
عجب شئے ہے نوائے صبحِ گاہی

خدا توں خیر منگ توں ہر بشر دی
یہی سب سے ہے بڑھ کر خیر خواہی

جڈن سب کُجھ اِتھاں سٹ ونجنڑے تاں وَل

'' گدائی بہتر است از پادشاہی ''

حضور پاکؐ دی نعت بیان کریندیں ہوئیں اساڈے شاعر نے اینکوں ہک ئِ وسعت اے عطا کیتی ہے کہ انھاں اسلامی تے اخلاقی تعلیمات دے نال سماجی اصلاحات دے موضوعات کوں ایں دائرے وچ شامل کرتے ہک نواں تجربہ پیش کیتے جیڑھا بہوں نویکلا، متاثرکُن تے انہاں دی وسعت نظر دا عکاس ہے۔ اگر نعت خوانی دے مقدس موضوع توں باہر نکل تے ڈیکھوں تاں مخفی سئیں ہک مصلح دا روپ دھار تے لوکاں کوں چنگائی، حب الوطنی، اصلاحِ معاشرہ، سماجی برائیاں دے نقصانات، آپس دے بھائی چارے، باہمی محبت دے درس ڈیندے ڈکھالی ڈیندن۔ انسانیت دے سدھے رستے توں ہٹݨ والیاں واسطے او بڑا سخت رویہ رکھیندن، کہیں رورعایت دے قائل کینی۔

جھڑا قول قرار دا پورا نئیں اوندا مخفی دین ایمان کیہاں

اوندا محض وقار نی رہندا کجھ بݨ رول ونجے جو گلّیاں دا

حق ڈیندا نی حقدار کوں جو اوں بے انصاف کمینے دا

منہ کالا کر تے شہر پھراوٗ ....

سئیں خادم حسین مخفی اپنڑیاں اصلاحی نظماں وچ انسان دی تہذیب تے اخلاقیات تے بہوں زور ڈیندن:

انسان دلیر غیور ہووے
نہ سنگدل نہ مغرور ہووے
رَہ ٹھیک کڈاہیں چھوڑیں نہ
پندھ پوندا جتنا ڈُور ہووے
کر مخفی اوندے نال بھلئی
انسان جھڑا مجبور ہووے

نظماں دے حصے وچ اپنے سوہنے وطن پاکستان دی شان وچ کئی نظماں ایں مجموعے دا سنگھار ہن۔ اے نظماں حب الوطنی دے جوش تے جذبیاں توں بھریاں ہوئیاں ڈِسدن:-

میڈا وطن ہے جگ وچ مثالی
خوبی ہے ایندی ہر ہِک نرالی
یا رب مُراداں میڈیاں پُجانویں
میڈے وطن کوں رنگ خوب لانویں
ہر بد نظر توں اینکوں بچانویں
مخفی ہے تیڈے دَر تے سوالی

اینویں ہک بئی نظم دے کجھ مصرعے ملاحظہ فرماؤ:

جیوے جیوے پاکستان ساڈا ماݨ بھرم تے شان
اینکوں محشر توڑیں شالا قائم رکھّے رب رحمان
پاکستان ہے آن اساڈی پاکستان ہے شان اساڈی
ایں تے مشکل آن بݨی تاں ایں توں تھی ویسوں قربان

ایں مجموعے وچ شامل کافیاں تے گیت اساکوں اپݨی طرف متوجہ کریندن ۔کافی دی سرائیکی زبان وچ صدیاں تے کِھنڈی ہِک شاندار روایت موجود ہے۔کافی دی سنڄاݨ اوندی لفظیات،نفسِ مضمون،کافی دا مزاج وݙی اہمیت رکھدے۔مخفی سئیں دی کافی دا رنگ ݙیکھو:

ڳل وچ ہنجوں دے ہار ہِن
تیئں بِن سڄݨ ݙُکھ تار ہِن
جھوکاں سڄݨ وَل آ وَسا پردیس وچ نہ دیر لا
روہی کوں رنگ لاتے خدا برسات ہے گجکار ہِن

سِک لئی ہے بھا بھڑکاٹ ہن سکرات ہے گرڑاٹ ہِن
نبضاں دے بند دھڑکاٹ ہِن کاندھی کھڑے تیّار ہِن

ایں توں علاوہ ہِک ٻئی کافی دا نمونہ ݙیکھو:

واہ واہ جو ڈھولے پالی ہے یاری
ڈٖیے تے وِچھوڑا کر گٖیے اَزاری
ماہی دے دِل وچ رب ترس پاوے   مخفی کوں آتے مُکھڑا ڈٖکھاوے
ہے باجھ اوندے نِت بے قراری

ایں سرائیکی مجموعے دا ہک وڈٖا حصہ سرائیکی دھرتی، سرائیکی زبان دی مٹھاس، سرائیکی نینگراں دے ناں، اپݨے صوبے تے سرائیکی لوکاں دے حقوق دے حوالے نال مخصوص ہے۔

جاگٖ سرائیکی بول سرائیکی
چُپ دے جندرے کھول سرائیکی

ڈاکٹر نصراللہ خان ناصر

حمد باری تعالیٰ

توں ہیں واحد بیا خدا کینی
تیڈی عظمت دی انتہا کینی

بے نیازی ہے بس تیکوں حاصل
تیڈے وانگوں صمد بیا کینی

توں نوِھی کہیں وچوں تھیا پیدا
تیئں وچوں پیدا گئی تھیا کینی

ثانی تیڈا میکوں قسم تیڈی
کینی کینی میڈے خدا کینی

سجدہ بس ہِک تیڈے سِوا یا رب
بئی کہیں ذات کوں رَوا کینئی

اِسم رحمان ہے تیڈا مالک
مہرباں کئی تیڈے جیہا کینئی

لَم یزَل ہے فقط تیڈی ہستی
بئی کہیں ذات کوں بقا کینئی

راز مخفی جو سمجھے ہر دِل دے
یا الٰہی تیڈے سِوا کینئی

☆☆☆

نعت شریف

درشن تیڈے دا طالب سارا عجم عرب ہے
تیڈی پیاری صورت ڈیکھاں ایہا طلب ہے

ڈوں جگ دا بادشاہ ہئیں سردارِ انبیاء ہئیں
محبوبِ کبریا ہئیں عالی تیڈا نسب ہے

سرور ہئیں سروراں دا والی توں ڈوں جہاں دا
وارث ہیں بیکساں دا ، رحمت تیڈا لقب ہے

رب دا حبیب توں ہئیں جگ دا طبیب توں ہئیں
حق دے قریب توں ہئیں رُتبہ تیڈا عجب ہے

مخفی کوں سڈ عرب وچ عمراں نبھے طرب وچ
رہندا اتھاں طلب وچ ہر وقت جاں بلب ہے

☆☆☆

نعت شریف

خوش اَدا تیئں جیہا کوئی کینی
دِل رُبا تیئں جیہا کوئی کینی

ہِن حسیں دلنشیں جہاں وچ سئے — پر بیا تیئں جیہا کوئی کینی
نور تیڈا اہے سارے عالم وچ — خوشنما تیئں جیہا کوئی کینی
تیکوں رحمت لقب خدا بخشیے — مصطفٰے تیئں جیہا کوئی کینی
تا قیامت تیڈی رسالت ہے — رہنما تیئں جیہا کوئی کینی
تیئں خدا کوں ڈِٹھا ہے بے پردہ — با خدا تیئں جیہا کوئی کینی

گال برحق ایہا ہے مخفی دی
با وفا تیئں جیہا کوئی کینی

☆☆☆

سلام

سلام اُوں تے ڈِتی رب جئیں نبیؐ کوں شان عالی ہے
سلام اُوں تے رسالت جگ دے وچ جیندی نرالی ہے
سلام اُوں تے زمانہ جیندے در دا سب سوالی ہے
سلام اُوں تے جیندے دَر توں کوئی وَلدا نہ خالی ہے
سلام اُوں تے جیندا کردار دُنیا وچ مثالی ہے
سلام اُوں تے یتیماں تے غریباں دا جو والی ہے
سلام اُوں تے جیندے مونڈھے تے سجدی کملی کالی ہے
سلام اُوں تے جھڑا ہِک گل پئیں دی رکھدا لاج پالی ہے
سلام اُوں تے جھڑا اسلام دے گلشن دا مالی ہے
سلام اُوں تے شمع جئیں دین دی دُنیا تے بالی ہے
سلام اُوں تے لکھاں ،ظلمت جیڑھے لٔج پال ٹالی ہے
سلام اُوں تے نمازاں دی ڈِتی رب جیکوں ڈالی ہے
سلام اُوں تے جھڑا مونس اتے غمخوار سب دا ہے
سلام اُوں تے درود اُوں تے جھڑا محبوب رب دا ہے

سلام اُوں تے خدا قسماں چیندے مکھڑے دیاں چیندا ہے
سلام اُوں تے خدا صلواتاں خود جئیں تے بھیجیندا ہے
سلام اُوں تے جیندے در توں زمانہ فیض پیندا ہے
سلام اُوں تے جہڑا رستہ ہدایت دا ڈکھیندا ہے
سلام اُوں تے جہڑا گل چا گنہگاراں کوں لیندا ہے
سلام اوں تے جہڑا خالی نہ سائل کئی ولیندا ہے
سلام اُوں تے خدا دے نت خزانے جو چلیندا ہے
سلام اُوں تے شکم اپنے تے جو پتھر بدھیندا ہے
سلام اُوں تے ڈُکھی خلقت دے ڈُکھ جہڑا ونڈیندا ہے
سلام اُوں تے جہڑا رب نال بندے کوں مِلیندا ہے
سلام اُوں تے جو دشمن نال وی وعدہ نبھیندا ہے
سلام اُوں تے جہڑا پتھراں کوں کلمہ چا پڑھیندا ہے
سلام اُوں تے جیکوں رتبہ ملیا مخفی نرالا ہے
سلام اُوں تے خدا دے بعد جو افضل تے اعلیٰ ہے

☆☆☆

سلام

سلام اُوں تے نبیّاں وچ لقب جئیں پاتے رحمت دا
سلام اُوں تے درود اُوں تے جو ہے غمخوار اُمت دا

سلام اُوں تے جیکوں محبوب رب اپݨا بݨایا ہے
سلام اُوں تے جیندا دُنیا تے ثانی ہے نہ سایا ہے

سلام اُوں تے یتیماں بے کساں دا جو سہارا ہے
سلام اُوں تے خدا کوں جو نبی سب توں پیارا ہے

سلام اُوں تے جیندے گھر وچ نہ سونا ہا نہ چاندی ہئی
سلام اُوں تے غریبی جنئیں نبی کوں ڈھیر بھاندی ہئی

سلام اُوں تے ہے کیتی شان جیکوں رب عطا وکھری
سلام اُوں تے ہے جنئیں لجپال دی ہر ہِک ادا وکھری

سلام اُوں تے خدا عرشاں اُتے جیکوں سڈایا ہے
سلام اُوں تے خدا دیدار جیکوں خود کرایا ہے

سلام اُوں تے جیندے گھر وچ نہ ہئی زر سیم دی دولت
سلام اُوں رحمتِ عالم تے ہئی جیکوں پسند غربت

☆☆☆

دُعــا

میڈے خدایا فضل کرم کر تے بخش چا بے حساب میکوں
نہ ڈیویں دُنیا تے آخرت وچ کوئی وی مالک عذاب میکوں

حلیم ہئیں توں کریم ہئیں توں غفور ہئیں توں رحیم ہئیں توں
تیڈے کرم دی ہے انتہا کُئی ایہو عطا کر جواب میکوں

تیڈی جو رحمت دے ہِن خزانے اُنھاں دیوچ کئی کمی نی آندی
جلا تے دوزخ دی بھا دیوچ جے کریں نہ کولا کباب میکوں

سوال منکر نکیر آ تے پچھن جھڑے وی قبر دے اندر
اُنھاں سوالاں دے یاد سارے کراویں یارب جواب میکوں

نہ ڈیکھ مخفی دیاں توں خطاواں ، توں ڈیکھ شانِ کریمی اپنی
گناہ میڈے بدل تے نیکیاں دے وچ عطا کر ثواب میکوں

☆☆☆

دُعــا

خدایا بحقِ محمدؐ رسول
دُعائیں میڈیاں چا سبھے کر قبول

میکوں ذکر اپنڑے دی توفیق ڈے
نہ گزرے میڈا پل کوئی ہِک فضول

رَہاں شاد نِت یاد تیڈی دے وچ
نہ تھیواں گھڑی پل کیتے وی ملُول

کراں نِت عمل تیڈے حکماں اُتے
ایہو بنڑ ونجے زندگی دا اصول

میڈا مُدّعا ہووے تیڈی رضا
نہ ہووے کہیں چیز بئی دا حصول

کریں خاتمہ میڈا ایمان تے
طفیلِ بنی پاک بی بی بتول

مسلمان یک جان سب تھی ونجن
کرِن بدلے آپس دے وچ نہ وصول

مَسیتاں مدرسیاں کوں آباد رکھ
تے محفوظ رکھ گھر اَتے سب سکول

کرم کر الٰہی کرم کر کرم
کرم دا سدا مخفی تے رکھ نزول

☆☆☆

O

دل نشیں تیئں جیہا کوئی کینئی
مہ جبیں تیئں جیہا کوئی کینئی

حُسن بخشیے خدا عجب تیکوں
نازنیں تیئں جیہا کوئی کینئی

مست اَکھّیں تے لب گلابی ہِن
مخملیں تیئں جیہا کوئی کینئی

جسم تیڈے دی خوبی ہے وَکھری
مرمریں تیئں جیہا کوئی کینئی

خوب رُو میں بھوں ڈِٹھن مخفی
پر حَسیں تیئں جیہا کوئی کینئی

☆☆☆

O

خاصان وچوں ہووے یا کوئی بشر عامی
ہوندی ہے اوندے اندر کوئی نہ کوئی خامی

ملدا ہے خدا کوں تاں عارف دا پکڑ دامن
" صوفی نہ شود صافی تا دَر نکشد جامی "

انسان کیتے محنت زینہ ہے ترقی دا
گئی باجھ مشقت دے بݨدا نی بشر نامی

پڑ کر ہی کُٹھالی میں بݨدا ہے سُگند سونا
" بسیار سفر باید تا پختہ شَود خامی "

اسلام دے رستے وچ لڑدا ہے بشر جھڑا
آندی نی اُوندے نیڑے کہیں موڑ تے ناکامی

قدرت دا تیڈی جلوہ ڈِہدا ہے نظر والا
آندا نی نظر اونکوں ہووے جو بشر عامی

ہمّت دے بناں منزل مِلدی نی کہیں کوں وی
رکھ یاد سدا جو ہے ہمّت دا خدا حامی

بنیاد فضیلت دی تقویٰ ہے فقط مخفی
خوبی نہ سفیدی ہے خامی نہ سیاہ فامی

☆☆☆

O

کوئی وی عشق دی منزل دا راہی
نی کھڑ تے ڈِیکھدا چاڑھی تے لاہی

طلب منزل دی رکھدا ہے جو سچّی
کڈھیندا نی او ہر منزل تے ساہی

تھکن جے پیر تاں سر بھرنے ٹُردے
وفا دی راہ دا ہوندے جو راہی

جہڑا ایمان دا جذبہ رکھیندے
او بِن تلوار وی لڑدے سپاہی

لگے نہ ذِکر دا صابݨ جڈݨ تک
گنہ دی دِل توں لہندی نی سیاہی

نبی فرمائے نمازی ہے جو بندہ
اوندے ایمان دی ڈیوو گواہی

ملا رب نال ڈیندی ہے بشر کوں
عجب شئے ہے نوائے صبحِ گاہی

خدا توں خیر منگ توں ہر بشر دی
یہی سب سے ہے بڑھ کر خیر خواہی

جڈݨ سب کُجھ اِتھاں سٹ وینڄے تاں وَل
'' گدائی بہتر است از پادشاہی ''

اونکوں مخفی کوئی نئیں روک سگدا
کرے جو شخص خود اپݨی تباہی

☆☆☆

O

خدا پاک دے ہِن ونڈارے عجیب
کوئی بھاگ وند ہے کوئی ہے غریب

بِناں حُکم اللہ دے ہرگز کوئی
نی آسگدا ڈِکھ آدمی دے قریب

خدا دی مدد جے تیڈے نال ہے
تاں وَل کرنی سگدے تیڈا کُجھ رقیب

اوہو تک نی مردا کوئی آدمی
جڈاں تک نی کھاندا اواپناں نصیب

کھویندا پے جو شئے سجن مخفی کھا
''نہ بیمار دانا تر است از طبیب''

☆☆☆

O

عشق دی کھیں کوں سٹ نہ لگے
ہاں وچ ہجر دا پھٹ نہ لگے

سِر ونجے تاں جی بسم اللہ
پر گئی پیار کوں کٹ نہ لگے

اُڈ تے کول تیڈے آ پہنچاں
دِل اَہدے ہک جھٹ نہ لگے

متھے کھیں دے شالا کوئی
نوکر چوڑ چَپٹ نہ لگے

دِل توں میل نی لہندی مخفی
ذِکر دی جے تک چَٹ نہ لگے

☆☆☆

O

ضائع نہ کر عمر اَواری
بٹھ گھت ہݨ شیطان دی یاری

حاصل کیا تھئی گمراہی وچ
ہُݨ تک جھڑا وقت گزاری

ہُݨ وی ڈِر وݨج ڈِاڈھے رب توں
کر گھِن سچّی توبہ زاری

حکم خدا دے من گھن سارے
کہیں گالھوں نہ تھی انکاری

رُکھی سُکھی روٹی کھا تے
مخفی قائم رکھ خودداری

☆☆☆

O

خدا دے رَہ اُتے ڈِ یندن جو مسکیناں وِچاریاں کوں
خدا وی ڈھیر ڈِ یندا ہے اُنھاں اپڑیاں پیاریاں کوں

غذا جو ڈھیر کھاندا ہے اَتے ورزش کریندا نی
پیا ڈِ یندے بشر او آپ دعوت خود بیماریاں کوں

خدایا توں ہدایت ڈِ ے کرِن روزی دا کئی تر دُل
اِنھاں چندرے چنڈ الاں کوں، نکمّیاں تے اَواریاں کوں

خدا ناراض تھیندا ہے اُنھاں بندیاں اُتے بے حد
بلھا ڈِ یندن عمر ساری جھڑے دھیّاں کنواریاں کوں

خداوندا ہدایت ڈے کنڈکٹر تے کلینز کوں
جہڑے بھیڈاں تے بکریاں وانگ ڈھک ڈیندن سواریاں کوں

جہڑے دوکھا کریندے نی غلط سودا وچیندے نی
اجر بے حد خدا ڈیسی اُنھاں سچّے وپاریاں کوں

خدا دی یاد آندی ہے جڈݨ مخفی میں ڈِہدا ہاں
زمیں کوں آسماں کوں چندر کوں سجھ تے ستاریاں کوں

☆☆☆

O

وس لئیں تاں سجݨ میڈا آندا نی میڈے دَر تے
آوے جے گھڑی پَل تاں ڈِہدا وی نی اَکھ بھر تے

جگ زور پیا لاوے ہک بے کوں چھُڑیندے نی
جو یار سچے ہوندن تھیندن او جُدا مر تے

خالی نہ وَلایا کر اوکھا نہ اَلایا کر
سائل جو کوئی آوے خیرات منگݨ دَر تے

مئے خانہ تیڈا شالا آباد رہے ساقی
صرفہ نہ پیا کر ہݨ ڈے جام پیا بھر تے

کرشمہ کوں گدا ڈیندے ہک پَل دے اندر مالک
کر ماݨ نہ توں مخفی کُجھ زور اَتے زر تے

☆☆☆

O

کر تے اولا ہولے ہولے
پُھٹ گئے ڈھولا ہولے ہولے

آساں والی رنگلی ماڑی
بن گئی کھولا ہولے ہولے

کر ڈیندا ہے عشق بَشر کوں
آخر بھولا ہولے ہولے

بھاہ بِرہوں دی کر ڈِیندی ہے
تن کوں کولا ہولے ہولے

بندے دا سر گھِن ویندا ہے
عشق دا رولا ہولے ہولے

عمراں دا پندھ مُکدا ویندے
تھولا تھولا ہولے ہولے

اوندی مخفی کیا منشاء ہے
پھول پھرولا ہولے ہولے

☆☆☆

O

لالچ دے وچ عزّت کینی
ناچاقی وچ برکت کینی

خلق پیار ودھاوو جگ وچ
خُلق سنویں کئی دولت کینی

جئیں وچ پاک نبیؐ دی حُب نئیں
او مقبول عبادت کینی

پاک نبیؐ دے منکر کیتے
دوزخ تاں ہے جنّت کینی

رب دے ذکر بناں بس مخفی
دل کوں مِلدی راحت کینی

☆☆☆

O

جھڑا مشکل وچ کم نی آندا ہے یار جو چنگیاں بھلّیاں دا
او مطلب خور منافق ہے اونکوں سمجھو صدر زٹلّیاں دا

جھڑا ڈیندا نئیں حقدار کوں حق اوں بے انصاف کمینے دا
منہ کالا کر تے شہر پھراؤ ڳل ہار پوا تے کھلیّاں دا

جھڑا غیرت مند انسان ہوندے احسان کہیں دا نی بُھلدا
بھانویں ہووے او ہک آ بھوں دا بھانویں کیلے دیاں ڈوں پھلیّاں دا

جھڑا عزتاں دا رکھوالا ہے ڈُکھ درد ونڈاوݨ والا ہے
رب کیوں سردار بݨاوے نہ اونکوں شہر بزار محلّیاں دا

جھڑا قول قرار دا پورا نئیں اوندا مخفی دین ایمان کیہاں
اوندا محض وقار نی رہندا کُجھ بݨ رول ونجے جو ڳلّیاں دا

☆☆☆

O

اولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا
کولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا

ڈھیر سیانْے ہاسے پر ہُنْ
بھولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا

دول دے وانگوں اندروں میکوں
پولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا

ڈیکھ تے میڈی غربت کوں دل
تھولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا

مخفی دا دل کڈھ تے سینہ
کھولا کر تے ٹُر گِے ڈھولا

☆☆☆

O

رَتّی ڈِے تے منگدے تولا
اِچّݨ شودا بݨدے بھولا

اتجھے ساڑے ڈِیندے سانول
ہاں سڑ تے تھی ویندے کولا

سچ ہے ڈِھکدی ڈھیر ہے جیڑھی
اَنت بھنیندی ہے او ڈِولا

ڈُھوتی ڈُھوت چلیندے وَڈِّن
لگِنیں شالا غیبی گولا

سوہݨا جو ہئیں سوہݨا لگدے
ہر ہک رنگ دا تیکوں چولا

تئیں کیا کیتی میں کیا کیتی
پھولوں پیٹھے کیا اے پھولا

ڈِوں چاپے لوکاں دا ہوندے
ہر ٹولے توں بھیڑا ٹولا

مخفی تیر نظر دے لا تے
بݨ پہندے مَن مچلا ڈھولا

☆☆☆

O

انسان دلیر غیور ہووے
نہ سنگدل نہ مغرور ہووے

اونکوں معاف کرݨ ہے گال وڈی
جیندے ذِمّے جُرم قصور ہووے

رَہ ٹھیک کڈاہیں نہ چھوڑیں
پندھ پوندا جتنا دُور ہووے

نہ ذال نسوکڑ پرنیجیں
بھانویں وانگ بہشتی حُور ہووے

کر مخفی اوندے نال بھَلائی
انسان جہڑا مجبور ہووے

☆☆☆

O

ترے کوں سڈ یا تیرھاں آ گئے ڈٹھی عجب اِتھوں دی رِیت
باہر والے کھا گئے سب کُجھ گھر دے بیٹھے گانون گیت

لُچیاں دی تاں یاری ٹُر دی اوکھی چار ڈیہاڑے ہے بس
پر لجپال تاں پالی رکھدن کئی کئی نسلاں توڑیں پیت

اج دے نازک دَور دے اندر جیہڑا شخص بچا گئے عزّت
اوندی وڈّی ہمّت سمجھو اوندی ہے اے وڈّی جیت

کر گھِن نیک عمل کُجھ بندہ ہک ڈینہہ تیئں وی مرونجٹا ہے
وَلدا کئینی واپس ہرگز ویندا ہے جو ویلا بیت

راز کہیں کوں ڈے نہ دِل دا کر نہ محض بھروسہ تِل دا
مطلب دی ہے دُنیا ساری کئی نی مخفی کہیں دا میت

☆☆☆

O

خوشیاں وی رُس ڳیاں ہِن سب رُٹھا جو ہے سجن میڈا
ہجر دی بھا دے وچ بھُجدا پے ہر ویلے بدن میڈا

ٹُریا ڳے رُس تے چن ڈھولا تھیا ہے سڑ تے تن کولا
خزاں دا آ تے ہِک جھولا اُجاڑی ڳئے چمن میڈا

ڈُکھاں توں جان واندی نی کہیں دی ڳال بھاندی نی
سمجھ ہُݨ اے وی آندی نی ڳیا کیوں رُس ہے چَن میڈا

مِہر دی اَکھ بھَلیندا نی کوئی مِنّت منیندا نی
او ہݨ سَکھݨاں اَلیندا نی لُٹیا ہے جئیں اَمن میڈا

کرم رب ایں چا فرماوے رُٹھا ڈھولا لگا آوے
میکوں ڳل نال چا لاوے او دلبر گلبدن میڈا

☆☆☆

O

کئی مفلس کئی زر والے ہِن
تیڈے مالک راز نِرالے ہِن

کئی دانش مند ہِن دُنیا وچ
کئی بندے بھولے بھَالے ہِن

کئی سُمدن سُکھ دی سیجھ اُتے
کئی مردے رات کوں پالے ہِن

کئی رزق حلال کماندا ہے
کہیں ونجیے دَھندے کالے ہِن

کئی مخفی پیٹ دے کاڻ نویں
نِت روز کریندے چالے ہِن

☆☆☆

O

مطلب دی چلدی پئی ہے دُنیا تے کھیڈ ساری
مطلب دی صرف اج کل ہر کئی رکھیندے یاری

مطلب دے باجھ کئی وی کہیں دی نی گال سُنڈا
مطلب دا ہے تعلّق مطلب دی رشتے داری

مطلب نکل ونجے تاں ویندی سنجاݨ مُک ہے
مطلب دی پھیل گئی ہے دُنیا دے وچ بِماری

مطلب دا دَور آ گیے بے لوث یار کینی
مطلب دے ایں بزار اِچ مطلب دے ہِن وپاری

مطلب کھڑے وِرادھا ہر کئی ایہو ہے اَہدا
مطلب توں ودھ تے مخفی کئی چیز نی پیاری

☆☆☆

O

جھڑا حق دے رستے اُتے لڑدے بندہ کہیں حال وچ وی او بازی نی ہردا
او پیندے شہادت یابݨ ویندے غازی، شہادت جو پاوے کڈاہیں نی مردا

ہے سچّے تے رحمت تے کُوڑے تے لعنت ہے قرآن دیوچ اے فرمان رب دا
جو ہوندا ہے سچا اولنگھ پارویندے تے کُوڑے داپیڑ اکڈاہیں نی تردا

او پڑھدا ہے کلمہ زبانی کلامی عمل نال تصدیق جو نئیں کریندا
کریندا نی مرضی کوئی آپݨی او بشر ہوندا ہے جو کہیں بے دا بردا

جھڑا بندہ اپݨے خدا توں ہے ڈردا ہے ڈردی اوندے کوںھوں ہر شئے جہاں دی
اتے ڈردا ہر شئے توں ہے او جہاں وچ جو بندہ نی اپݨے خدا کوںھوں ڈردا

کھپا چیتا ایویں اَجائی نہ مخفی، بھلی گال کوں اوں بھلا کیا سمجھݨے
جھڑے آدمی دی عقل دے اُتے ہے خدا دی طرف توں جہالت دا پردا

☆☆☆

O

کول میڈے توں وَس ماہیا
کر نہ زورے توں بس ماہیا

اَجھی سوہݨی نبھا دوستی
آوے جیوݨ دی چس ماہیا

زندگی اپݨی ڈیواں تیکوں
ہووے میڈے جے وَس ماہیا

تیڈیاں زلفاں دے وَل وَل دیوچ
میڈی دِل ڳئی ہے پھَس ماہیا

ڈس میکوں او جھڑی میں تیکوں
لاتی مخفی ہے گَس ماہیا

☆☆☆

O

کجھ خوش جھُمراں تاڑیاں وچ کجھ گھنگھراں دے چھنڑکاراں وچ
اپنڑے اپنڑے رنگ وچ خوش ہے ہر کئی جشن بہاراں وچ

ہر پاسے ہے رونق ڈھوڑی ہے ہر شخص دے منہ وچ کھِل
گیت خوشی دے گاندے پے ہِن بلبل سب گلزاراں وچ

ہِک میں ہاں جو اپنڑے دِل کوں نِت اے بہہ سمجھیندا ہاں
آ ویندے ہِن گھاٹے ایویں عشق دے ونج وپاراں وچ

بھانویں میکوں چھوڑ تے ٹُر گئے ترس نسی چا کیتا کجھ
وَل وی اوندا ذکر ہمیشاں رَہندے من دیاں تاراں وچ

ڈُکھ آ ونجن تاں نہ گھبرا توں مخفی کھِل تے وقت نبھا
ڈیکھ ذرا پھل نازک وی تاں خوش رَہندے ہِن خاراں وچ

☆☆☆

O

ڈِسا میڈا ماہی مِلیا کیا ہے تیکوں بھلا اتنا میکوں پریشان کر تے
نِوھی ترس کھادا ہتھوں کھِلدا رہ گئیں میڈے دِل دے گلشن کوں ویران کر تے

میکوں میڈا ماہی روائی رکھیا ہئی سِکائی رکھیا ہئی ستائی رکھیا ہئی
میڈا آخری وقت ہے منہ ڈِکھا ونج ایہو میں تے چھیکڑ دا احسان کر تے

میڈے گھر توں ماہی جے پھیرا چا پانویں میڈی جھوک اُجڑی کوں جیکر وسانویں
مَئیں گھر بار تیئں توں فِدا کر چھُڑیساں تے خوش تھیساں جند جان قربان کر تے

جھڑی شئے توں کھاسیں اوہا مَئیں کھویساں سدا راضی تیکوں سجّݨ مَئیں رکھیساں
تے محسوس دِل وچ خوشیاں لکھ کریساں تیڈے سارے پورے مَئیں فرمان کر تے

میڈا سوہݨا سانول میڈا ڈھول جانی خدا واسطے اِچ تاں سچ بول جانی
ڈِتی تروڑ مخفی دے دِل دا جو شیشہ مِلیا کیا ہے تیکوں اے نقصان کر تے

☆☆☆

O

چنگی پالی ہے یاری سجݨ
ٹُر گئے کر تے اَزاری سجݨ

ڈُکھ میکوں دان کر تے میڈے
سُکھ ݙیا ہے ہُہاری سجݨ

کلھڑی سٹ تے میکوں غیر دی
کر گئے سنگت پیاری سجݨ

ویندیں واری میکوں مار گئے
ہاں دیوچ تیر کاری سجݨ

کیویں نبھسی اِتھاں مخفی دی
سوچا نی ویندی واری سجݨ

☆☆☆

O

ڈینہاں کتّاں راتیں کتّاں کُجھ لبھّے تاں اُتوں گھتّاں
سچ ہے پہلے سوِّڑ ڈیکھے ول اِنسان دگھیرے لتّاں

مُلّاں خود نی عمل کریندا لوکاں کوں ہے نِت سمجھیندا
سچ ہے آپ تاں لُڑھدی ویندی بیاں کوں پئی ڈیندی متّاں

پت ہوندی ہے پت والے دی اوں بے پت دی پت نی ہوندی
پُتر کرے نِت جیندا چوریاں پیو ہر ویلے ڈیوے پتّاں

منزل اونکوں کیئنی مِلدی، ہتھوں ہے سب خلقت کھِلدی
جہڑی قوم دے لیڈر چھکّی رکھّن ہک بئے دیاں خودلتّاں

لگی نالوں ترٹّی بھلّی ہوندی ہے بے فیض دی یاری
سسّی نال سلُوک ہا کیتا کھڑا اچنگاں کیچ دے جتّاں

ہِمّت ہار تے مخفی نہ بہہ مردیں دم تئیں کوشش وچ رَہ
دُنیا ہے اُمّید تے قائم مِل پووی او ماہی متّاں

☆☆☆

O

جعلی پیراں توں اللہ بچاوے
بے ضمیراں توں اللہ بچاوے

راشی حاکم توں اللہ بچاوے
ٹھگ وزیراں توں اللہ بچاوے

خون پیندن غریباں دا جھڑے
سب امیراں توں اللہ بچاوے

پھاڑ ڈیندن جو شرفاء دے کپڑے
بھنڈ فقیراں توں اللہ بچاوے

نِت دُعا مخفی منگدا ریہا کر
سب شریراں توں اللہ بچاوے

☆☆☆

O

ݙجھی ہے گھڑی ہر بشر توں اَجَل دی
سَمَل سو ورہیوں دا تے سُدھ گئینی پل دی

نہ غفلت دے وچ توں گھڑی ہِک ڳلیندا
تیڈے کول ہوندی ذری جے عقل دی

مصیبت جہاں دی ہے ٹَل سگدی ہر ہِک
مگر قبر دی رات ہرگز نی ٹلدی

بݨا قیمتی گھن تُو ہر ہِک گھڑی کوں
گزر ویندی ہے جو گھڑی وَل نی وَلدی

اَٹل ہے اَٹل ہے اَٹل موت مخفی
تو کر گھن عمل نیک ٻس جلدی جلدی

☆☆☆

O

چھوڑ ویندا ہے اِتھاہیں ہر بشر
نال ویندا نی کہیں دے مال و زر

ہے تیڈے وچ عقل دی رتّی اگر
خواہشِ دُنیا کنوں پرہیز کر

زندگی بس ڈو ڈینہاں دا ہے سفر
یادِ حق وچ کر گھڑی ہر ہک بسر

(ق)

گاِل مخفی رکھ ایہا مدِّنظر
تیغِ حِلم از تیغِ آہن تیز تر

" بر عدوئے خویش چوں یابی ظفر
عفو پیش آ رُو زِ جرمش درگزر "

(جب تو اپنے دشمن پر فتح حاصل کر لے تو اُسے معاف کر دے اور اس کے جُرم سے درگزر کر)

☆☆☆

O

کامیابی چھندیں محشر وچ اگر
تاں خدا دا خوف رکھ دل دے اندر

زندگانی دا کوئی اِتبار نئیں
زندگانی کوں سمجھ مثلِ شرر

آندی نی ہرگز قناعت تے خزاں
تُو بٹّا اینکوں وتیرہ اَے پِسَر

(ق)

کم تیڈے آسی بھلاویں نہ اِیہا
قیمتی میڈی نصیحت مختصر

" گر چہ دانا باشی و اہلِ ہنر
خویش را کم تر زِ ہر ناداں شُمر "

(اگر چہ تو دانا واہلِ ہنر ہے پھر بھی تُو خود کو ہر کسی سے کم تر اور نادان سمجھ)

☆☆☆

O

ہر ہک مُلک توں ودھ تے سوہنڑا ساڈا پاکستان ہے
ایندی عزّت آن توں ساڈا تن مَن دھن قربان ہے

اے ہے ساڈی اکھ دا تارا اے ساڈی جند جان ہے
ایندے باجھ اساکوں تاں سُنجڑ سدا جُمل جہان ہے

سوہنڑا سرحد سندھ پنجاب تے گلگت بلتستان ہے
مالا مال اساڈا ہر شئے نال بلوچستان ہے

چولستان دی ریس نی کوئی سوہنڑا تھل دامان ہے
ساڈے کیتے ساڈی جنت دیس سرائیکستان ہے

پاکستان کوں ہر ہک نعمت بخشی رب رحمان ہے
کہیں شئے دی نی تھوڑ ایندے وچ رب دالکھ احسان ہے

پاکستان دی جگ وچ مخفی سب توں وکھری شان ہے
ایندی خاطر جیسوں مرسوں اے ساڈا ایمان ہے

☆☆☆

O

میڈا وطن ہے جگ وچ مثالی
خوبی ہے ایندی ہر ہِک نرالی

موجود ہر شئے ہے ایندے اندر دریا، جبل، تھل، صحرا، سمندر
کنڑکاں، مَکائیاں، چڑنّے، چُقندر ہر جا ہے سونا کئی جا نی خالی

آباد ایندے ہِن بیٹ بیلے وافر اِتھاں ہِن اَمب پنڈ تے کیلے
ہاں ٹھارڈیندیاں ہِن جہڑے ویلے گھلدین ہوائیں ٹھڈڑیاں شمالی

باغاں دے وچ پے بلبل بُلیندن خوش تھی خوشی دے گاوݨ اکھیندن
پی پی پپہیے پے نِت کریندن کُو کُو کریندی کوئل ہے کالی

ونج تے چمن وچ ڈِہداں جو گُل پُھل غم ویندے ہِن ٹل ڈُکھ ویندے ہِن بُھل
گُل گُل تے بُلبُل لئی پئین غُل غُل پُھل پُھل تے بھنورے لیندن بھنوالی

روہی دیوچ ہِن وکھریاں بہاراں ہِن بھیڈاں بکریاں ڈِاچیاں ہزاراں
جئیں وقت دھنڑ ٹُگئیں دے بدھ تے قطاراں ٹُردِن او ہوندے منظر مثالی

چگ، پھوگ، لاٹاں، جنڈ بے شماراں دھامنڑ تے کترنڑ سِٹ کِھپ تے کھاراں
ہر قسم دے گھا ئی پِن بہاراں، سنڑھ، لَنب، اُلیٹی ڈِودھک کِھرالی

ہِن سب سوغاتاں روہی دیاں وکھریاں کھنمبیاں پھگوسی سیٹوں تے سنگریاں
چس دار پیلھوں ڈِیلھے تے کچریاں کھکھڑیاں متیرے پِن چس ڈِکھالی

قلعہ ڈِراور روہی دا گھوٹ ءِ ایجھا کہیں جا ڈِوجھا نہ کوٹ ءِ
ہے موج گڑھ یا بھانویں مروٹ ءِ ہے شان شوکت ایندی نرالی

بے مثل جگ وچ ساڈا وطن ہے قربان ایں توں تن من تے دھن ہے
بلبل اساں اے ساڈا چمن ہے اے باغ ہے سب ایندے ہیں مالی

ریساں کریندے اپنا بِگانہ اَہدا ایہو ہے سارا زمانہ
دِلکش ہے ایندا قومی ترانہ ہے خوبصورت پرچم ہلالی

یارب مُراداں میڈیاں پُجانویں میڈے وطن کوں رنگ خوب لانویں
ہر بد نظر توں اینکوں بچانویں مخفی ہے تیڈے دَر تے سوالی

☆☆☆

O

جیوے جیوے پاکستان ساڈا ماݨ بھرم تے شان
اینکوں محشر توڑیں شالا قائم رکھّے رب رحمان

پاکستان ہے آن اساڈی پاکستان ہے شان اساڈی
ایں تے مشکل آن بݨی تاں ایں توں تھی ویسوں قربان

ایندا حُسن ہے حُسن مثالی ایندی شوکت شان نرالی
سرحد ، سندھ ، پنجاب ہے سوہݨا ، دلکش گلگت بلتستان

میوے سارے عام اِتھاں ہِن سیب انگور بِدام اِتھاں ہِن
ہر ہِک نعمت نال ہے ساڈا مالا مال بلوچستان

چولستان دی ریس نی کوئی تھل دامان دی ریس نی کوئی
اُچ ملتان دی ریس نی کوئی ہے بے مثل سرائیکستان

ڈِ وہیں شہر بہوں ہِن بھاندے لکھاں پیر اِتھاں ہِن رہندے
دِل توں لحظہ مُول نی لہندے ہِک اُچ پاک ، بیا ملتان

پاکستان کوں تھوڑ نی کوئی پاکستان دا جوڑ نی کوئی
ایندی دہشت کوھوں کنبدن اسرائیل تے ہندُستان

اے ہے ساڈِی اکھ دا تارا، اے ہے مخفی جان توں پیارا
ایں دو میلی اکھ جئیں ڈِٹّھی اُوندی کڈھ گھنسوں خود جان

☆☆☆

O

مصروف جو رہندیں توں کم کار دیوچ ہر پَل
ہر پاسے تیڈے چرچے ہر جاء ہے تیڈی بھَل بھَل

ہَل نال توں دھرتی دے سینے کوں چریندا ہئیں
مالک دے بھروسے تے فصلاں توں رہیندا ہئیں
فصلاں دے اندر برکت پیندے چا خدا اتنی
خوشحال وطن تھیندے غم قوم دے ویندن ٹل

فصلاں کوں پلیندا ہئیں جھَل جھَل تے کیارے توں
راتیں دے کٹیندا ہئیں خوش تھی تے جگارے توں
کردار تیڈا بیشک قابل ہے ستائش دے
سب رات کوں سم ویندن توں کھڑدا ہیں پانی جھَل

ڈِینہہ رات میڈا جانی توں جان مریندا ہئیں
مِٹّی دے وچوں سونا پیدا توں کریندا ہئیں
شک مخفی نہیں ایں وچ ہے قوم یکی کھاندی
ہِک تیڈی کمائی دا جٹ شیر جواناں پھَل

☆☆☆

O

اکھیں تے جولا لچ دے آ گئین پردے رِیہاں نئیں محبت بھریاں ہݨ او دیداں
نہ شب رات ساڈی منیندی ہے اونویں نہ ہن ہُݨ منیندیاں اگے وانگ عیداں
کراں روٹی پوری یا اپݨی حفاظت کیتے ونج تے پہلوں میں اسلحہ خریداں
اے کیجھی قیامت ہے معصوم بالاں کوں ماریئے چا آ تے سکول اِچ یزیداں

توں پٹ پاڑ یارب اِنھاں ظالماں دی اِنھاں دے اُتے سٹ کوئی غیبی گولا
کریندے کھڑن قتل بالاں کوں جہڑے تباہ تھی ونجے او یزیداں دا ٹولا

جو بدبخت حملے کریندے کھڑے ہن سکولاں تے یونیورسٹیاں دے اندر
مرن پڑ اے ڈھکݨی دے وچ پاݨی پا تے اِنھاں دیاں اکھیں وچ شرم ہووے جیکر
اِنھاں توں کوئی وَدھ تے بے دین کئینی نہ ودھ کئی انھاں توں پیا ہے ستمگر
اِنھاں دی مذمّت کروں جتنی گھٹ ہے درندیاں کنوں وی اے ہن ڈھیر بدتر

انھاں وچ نہ غیرت نہ ہے شرم اصلوں نہ ہِک تِل اِنھاں وچ ہے باقی حیا دا
خبر نی ہے مِٹّی اِنھاں دی کیہو جہی اِنھاں دے اُتے قہر پووے خدا دا

اِتھاں بُکھ کنوں لوک پھاسیاں پے کھاندن اتھاں پوری شرفاء دی تھیندی نی روٹی
اِتھاں دَھن کوں ہے بس پیا دَھن کماندا اِتھاں ہے کمئی مال داراں دی موٹی
اتھاں پال نئیں پال مزدور سگدا مُناوے نہ جے تیئں کتھئیں ونج تے چوٹی
اِتھاں آ تے بے جُرم بالاں کوں ظالم کریندن چا پل دے اندر بوٹی بوٹی

اساڈیاں خطائیں سبھے معاف کر ڈے کرم کر کرم کر کرم کر خدایا
اساڈی نگہبانی کر ہر گھڑی توں فضل کرتوں ہر پل اَساں تے سوایا

اِتھاں ظلم ہر ہک رَواتھی گیا ہے اِتھاں بے ایمانی کوں اَہدن سیاست
اِتھاں عیش وچ ہِن فقط چور ڈاکو کریندا اُنھاں دی ہے ہر کئی وکالت
اِتھاں ہݨ غریباں دی حالت بُری ہے اِتھاں ہے غریباں دے کیتے قیامت
ونجے کِن تے مظلوم شودا نماݨاں نی فریاد سنڈی اُوندی کئی عدالت

اِتھاں سُکھ دا کئی ناں نِشاں مخفی کئینی نِری ہے مصیبت ذلالت خواری
کریندے خجل تھی تے ہِن روٹی پوری ڈو ہیں طبقے مزدور ہِن بھانویں ہاری

☆☆☆

O

خدا ڈِتی ہے تیکوں امیری اساں تاں جانی غریب ہیسے
کھویندا ہے پر اساکوں وی رب رچا تے مانی غریب ہیسے
امیر دِل ہے کھیں دی تاڑی نِسے چوانی غریب ہیسے
اساں تے وی اَئی ہے ڈِو ڈِ یہاڑے ایہا جوانی غریب ہیسے
غریب کوں جے امیر سنگتی سلھاڑ ے تاں گڈ سلھاڑ سگدے
نتاں نی چل سگدا زور اوندا نہ کھیں دا او کُجھ وِگاڑ سگدے

سوال ہوندے سوال آخر سوال دا کئی جواب ہوندے
جواب کورا نی ٹھیک ہوندا جواب دا کئی حساب ہوندے
ڈِویندے دڑ کے نی دَر تے اَئے کوں لحاظ ہوندے حجاب ہوندے
خدا تاں دِل ہِن بنٹائے ہِکو جھئیں غریب دا دِل نواب ہوندے
خدا تیکوں حُسن وی ڈِتا ہے تے مال زر بخشیا بے بہا ہے
غرور نہ کر خدا کنوں ڈِر خدا خدا ہے خدا خدا ہے

خدا کوں بھاندا نی آدمی او جیندے اندر وچ غرور ہوندے
غرور دِل وچ رکھیندا ہے جو او شخص خود بے شعور ہوندے
ٹکاٹے ہوندی نی عقل اوندی اوندے ذہن وچ فتور ہوندے
رہیندا ہے فصل جیجھی کوئی او پار چیندا ضرور ہوندے
اے گالھیں میڈیاں بھلانویں نہ توں اِنھاں کوں بدھ گھن توں اپنے پلّے
خدا اونکوں رنگ زیادہ لیندے جو شخص گردن رکھیندے تلّے

اے حُسن تیڈا سدا نی رہنا نہ رہسی تیئں تے سدا جوانی
کمال ہر کوں زوال ہوندے خدا بنئے اے جہان فانی
کتھاں ہے دارا کتھاں سکندر ڈِکھا اُنھاں دی کوئی نشانی
ہے چار ڈِینہہ دی بہار جانی سدا نی رہنی اے رُت سُہانی
خدا کوں بھاندا نی ناز ہرگز اے قول سچّا بھلانویں نہ توں
سوالی دَر تے جڈاں وی آوے تاں خالی اونکوں ولاویں نہ توں

خدا کوں بھاندا ہے آدمی او جو ترس مسکین تے کریندے
ستیندا نی جو کہیں بشر کوں تے درد ڈکھیاں دے نِت ونڈیندے
یتیم کوئی نظر جو آوے تاں سِر تے شفقت دا ہتھ پھریندے
تے بیوہ محتاج مستحق دا خیال ہر دم جھڑا رکھیندے
کرے نہ اپنے اندر جڈاں تئیں کوئی بشر اے صفات پیدا
نہ ہوندے اوندے مرن دا گھاٹا نہ اوندے جیون دا ہوندے فَیدا

جو حرص دِل وچ نی رکھدا مخفی جو رب توں روزی ہے منگدا تازی
جو صدقِ دل نال توبہ کرتے ہے چھوڑ ڈیندا زمانہ سازی
کریندے آقاؐ دی جو غلامی او جیت ویندا ہے اَنت بازی
او ہووے کالا حبش دا کوئی تے بھانویں گورا بشر حجازی
رسولِ اکرمؐ دے نال صدقوں جو آدمی ہے وفا کریندا
گنہ اوندے بخش تے خدا سب ہے اونکوں جنت عطا کریندا

☆☆☆

عشق

عشق دے کم ہِن وکھرے سارے، عشق چویندا بار ہے بارے
عشق حرام کریندے نندراں، عشق ہے ڈیندا سخت جگارے
عشق ہے چین سکون ونجیندا ،عشق کریندے دان کھپارے
عشق ہے دار اُتے لڑکیندا ،عشق چلیندے سر تے آرے
عشق لوھیندا ہے کھَل پُٹھّی ،عشق ڈکھیندے ڈینہہ دے تارے
عشق اِچ بال کُہاوٹے پوندن ،عشق ہے منگدا گھوٹ پیارے
عشق چڑھیندے سر سانگاں تے ،عشق ڈکھیندے خاص نظارے
عشق چھڑیندا نی کُجھ گھر وچ ،عشق ہے ڈیندا پھیر بُہارے
عشق نی ڈِہدا جھگیاں چھپریاں ،عشق نی ڈِہدا محل مُنارے
عشق نی پُچھدا کھڑتے ذاتاں ،عشق دے ہوندن ونج نیارے
عشق دی منزل ہے بہوں اَوکھی، عشق کوں کھیڈ تے ہَٹ نہ سمجھیں
عشق داراج ہے ڈوں جگ دے وچ، عشق دا رُتبہ گھٹ نہ سمجھیں

عشق نی ڈِہدا ادنیٰ اعلا ،عشق نی ڈِہدا گوِرا کالا
عشق پوِیندے گودڑی ءگل وچ ،عشق دے نال نہ پوِوے پالا
عشق رُلیندے روہاں جبلاں ، عشق چویندے ڈھیر اُٹالا
عشق لسینے ڈِیندے پوہ وچ ، عشق نی ڈِہدا سرد سیالا
عشق اچ پیر پچالنٹے پوندن ، عشق نی ڈِہدا ہاڑ ہُنالا
عشق نی سنڈا دھاڑ بڑنڈ کوں ، عشق کریندا محض نی ٹالا
عشق دی ہے ہر چال اَنوکھی ، عشق دا ہر انداز نرالا
عشق نی رکھدا غرض کہیں دی ، عشق ہے اپنٹی مرضی والا
عشق ہے عیش اَمن اجڑیندا ، عشق ہے عین عذاب ِکشالا
عشق بھُنیندے تتڑی دے وچ ، عشق پِلیندے زہر پیالا
عشق وِلیندے ویلنٹے وانگوں ،عشق دا روگ ہے سخت اویڑا
عشق کریندے ساڑ تے کیری ،عشق نی خالہ جی دا ویڑھا

عشق جگر کر ڈیندے کولا عشق اندر کر ڈیندے پولا
عشق چمن اُجڑ یندے سُکھ دا عشق ہے بادخزاں دا جھولا
عشق ہے اُکھلی وچ اُکھلیندا عشق دا ڳل نہ پووے رولا
عشق نی رکھدا ہوش ٹکانے عشق بٹیندے کملا بھولا
عشق شہاں کوں ہے پِنو یندا عشق کھویندے مانگواں لولا
عشق ہے ماس بدن دا چردا عشق نی رکھدا رَت دا تولا
عشق ہے پدھراں تے نَچو یندا عشق رکھیندا نئیں کجھ اولا
عشق رُویندے رَت دیاں ہنجوں عشق پویندے ڈکھ دا چولا
عشق دا دارو جگ وچ کیئنی عشق ہے ایجھا سوز سمولا
عشق سٹیندے کر اَدھ مویا عشق کُہیندے تھولا تھولا
عشق وطن چھڑوا ڈیندا ہے عشق بٹیندے مخفی جوڳی
عشق بٹا ڈیندا ہے مجنوں عشق دا ٹھیک نی تھیندا روڳی

☆☆☆

O

سخنور ہاں کیکوں سڈاواں سخن ہُݨ سخن دے او پہلے قدردان گئینی
جھڑے لفظ تولن جھڑے فن کوں سمجھن او زیرک تے باذوق انسان گئینی
قدرِ لعل دی جوہری جاݨدا ہے غلط اے سیاݨیاں دا فرمان گئینی
کریجن جیندے پیش لفظاں دے موتی کرے ونڈ جو ایجھا مہربان گئینی
اِتھاں اہل نا اہل دا فرق کئینی اِتھاں کھوٹے کھرّے دی پہچان گئینی
کرے کوڑ تے سچ دا جھڑا نکھیڑا او فاروق عادل مسلمان گئینی
ہے سڈ ویندا اُستادِ شعراء دا خود کوں ذرا فن توں واقف جو نادان گئینی
جو اکثر کریندے گرائمر دیاں غلطیاں جیندے ٹھیک بحراں دے اوزان گئینی
کیویں ٹھیک بحراں دے اوزان لکھے سمجھدا جو بحراں دے ارکان کائینی
وتّد تے سبب دی خبر گئینی جیکوں تے مفروق مجموع دی پہچان گئینی
کوئی صرف تے نحو دی جھڑے شودے کیتی اِچ تلک کوئی گردان گئینی
ادب کوں پُچیندا ہے نقصان اُلٹا ادب تے کوئی جیندا احسان گئینی
تکّبر ہے سرمایہ جھڑے بشر دا کوئی جیندے سُدھرݨ دا امکان گئینی
ایہو جھئیں بشر کوں جھڑا روکے ٹوکے کوئی میرِ مجلس تے نگران گئینی
اِتھاں گئینی انصاف ناں دی کوئی شئے اِتھاں چلدی پئی ہے خوشامد پرستی
اِتھاں عِلم تے فن سکھݨ دی بجائے وَدا لبھدا اہر شخص شہرت ہے سستی

اِتھاں ہِک سرائیکی دی ہے جھوک پر ہُݨ ونجو اُتھ تاں ہاں سڑ تے تھی ویندے کولا
لگی جھوک دے ہے چمن کوں نظر بد ڳیا ساڑ اونکوں خزاں دا ہے جھولا
اغن ہِن پپیہے نہ بلبل چمن وچ نہ کوئل ٻُلیندی ہے نہ کئی ممولا
ادیباں دا ہووݨ جتھاں ہا ضروری اُتھاں جاہلاں دا ہے مخصوص ٹولا
ادب دی کریسن بھلا کیا او خدمت توں اندازہ خود لا نہ بݨ یار بھولا
ادب دی الف بے توں واقف نی جہڑا اصدر ادبی مجلس دا بݨ ڳئے اوڈھولا
جہڑا گھندے فنڈ ہِن اونکوں گھِندے ونڈ ہِن اے ہے صاف ظاہر کوئی کئینی اولا
پٹی پاڑاں ویندن ادب دے چمن دیاں کہیں کن ہے کہی تاں کہیں کن وَ ہولا
اے سچ ہے جہڑی ڈھیر ڈِھکدی ہے یارو اُوہا مارتے لت بھنیندی ہے ڈِ ولا
جڈاں جھوک دی ڈِیکھدا ہاں تنزلی تاں لگ ویندا سینے دیوچ ہے سنگولا
اِنھاں جاہلاں دی توں پٹ پاڑ یارب کوئی سٹ اِنھاں دے اُتے غیبی گولا
کوئی توں اِتھاں اہلِ فن بھیج تولے جہڑا ماسہ ماسہ اَتے تولا تولا
کوئی مرد آوے اِنھاں کوں ہٹاوے کرے ساریاں کھاتیاں دا پٹّا پھرولا
کرے سب صفائی مُکاوے لڑائی کوئی ہووے جھیڑا نہ جھگڑا نہ رولا
پُچھے سارا لیکھا مُنڈھوں وَل اِنھاں توں اِنھاں دے غبن ہر دی تحقیق تھیوے
ادیباں دا مخفی اِتھاں راج ہووے ادب اِتھ نواں روز تخلیق تھیوے

ڈیہ پیر

پُڑ تے مر ونج ڈیہ پیر کیتی جگ کوں آن زہیر
گاِلھیں اُتلیاں تلویاں لاتے پیسے گھِندا ہیں توں چیر

تیڈی دُھم ہے پرّے پرّے بھانویں جیوے یا کئی مرّے
پیسے کر گھِندیں توں کھرّے کر تے کئی نہ کئی تدبیر

مَسلہ ہووے جیجھا اوکھا تیڈے کیتے ہوندے سوکھا
سسّی کوں ملویندیں پنّوں ، رانجھے کوں ملویندیں ہیر

کہیں دی چوری لبھ تے ڈیندیں کہیں دے کیس بری کرویندیں
سب کوں کر حیران پلھیندیں گاِلھیں کر تے پُرتاثیر

تیڈیاں ہِن بہوں باریاں فیساں تیڈیاں کون کرے ڈِس ریساں
کل تیئں ہانویں بکھّا ننّگا اج ہئیں سب توں ڈھیر امیر

کُکڑیں لیلے روز توں کھاندیں بیٹھا مال حرام کماندیں
تیڈے گھر دے وچ نی مُکدا گاوا گھیو تے مانجھا کھیر

تیڈی ذال ہے عامل کامل تیڈے نال ہے او وی شامل
تیڈے دھیاں پُتر ولی ہِن وڈے ہِن یا بال صغیر

کے تیئں مال حرام کماسیں آخر ہک ڈینہہ توں پرتاسیں
ہک ہک اکھ دے وچوں تیڈا ہوسی وہندا سو سو نیر

توبہ کر گھِن ہُنڑ وی وقت ءِ پکڑ خدا دی ڈاڈھی سخت ءِ
چلدا میلا چھوڑ ڈے مخفی ڈیکھنڑ ٹھیک نی محض اخیر

☆☆☆

O

میں تاں کئی کئی ولیس وٹیندااں مِلݨ دے سانگے تیکوں
خبر نہیں توں کہڑی ڳالھوں گھٹ ودھ مِلدیں میکوں

غیراں نال تاں پیندیں چمبے ڳال کریندیں کھِل تے
وَل وَل تیر مریندیں کاری میں بے وَس دے دِل تے

عار ویار کنوں جئیں ویلے میڈے نال اَلیندیں
ہک ہک ڳال کریندیں ہوئیں توں سوسو جھٹکاں ڈیندیں

کیتو محض نہ کاری اوندی زخم جو لایو جاہی
توبہ توبہ توبہ اتنی لا پرواہی

وعدہ پورا کیتو نہ گئی میڈے نال وفا دا
اتنا سنگدل کیوں بݨ گئیں توں کر کجھ خوف خدا دا

وعدہ کر تے وعدے کوھوں پھرنا ٹھیک نی ہوندا
کہیں انسان دیاں نظراں دے وچ گرنا ٹھیک نی ہوندا

آ رَل مِل تے عمر گزاروں ڈھول مُکا ہݨ دُوری
ٹھیک نی ہوندی سانول سوہݨا آکڑ تے مغروری

سُݨ گھِن توں کن ڈِے تے ماہی عرض ایہو ہک میڈا
ناز خدا کوں بھاندا کینی ماݨ نہ کر توں ایڈا

ہے جگ فانی آخر مخفی ہر بندے مر ونجݨے
مِلسی بدلہ اونکوں اوندا جو کُجھ کہیں کر ونجݨے

☆☆☆

O

مار وطن تے سانول پھیرا
ٹھار مُٹھی دا ہاں تے زیرا

تیئں بن چین قرار نی آندا
کھاوݨ پیوݨ محض نی بھاندا
کلھڑا جیڑا پئے کُرلاندا
درداں دا ہے دِل وچ دیرا

تیئں ٻن ہے نِت گھر وچ ماتم
عیش اَرام تھیا ہے واٹم
خوشیاں چھوڑ سدھائیاں بالم
درداں کیتا تنگ ہے گھیرا

تیئں باجھوں ہے جیڑا ماندا
تیکوں ترس ذرا نئیں آندا
مونجھ تیڈی وچ پے تڑپاندا
جسم میڈے دا پیرا پیرا

غم دا لا تے تیر جگر وچ
ٹرگئیں کلھڑی سٹ تے بر وچ
تیئں باجھوں ہݨ مخفی گھر وچ
ݙکھ دا ہے ݙینہہ رات بسیرا

☆☆☆

O

شکر تھیا اج ڈھول میڈا ہے
گھر میڈے لنگھ آیا

سک سکرات دی ماری کوں،گل نال سجݨ ہے لایا
ٻُکھیاں تسیاں اکھیاں کوں،ہِس درشن آن کرایا
اجڑی جھوک میڈی کوں دلبر ہے وَل آن وسایا
میں بے کار وِچاری دا ہِس ماݨ تراݨ ودھایا
بھاگ سہاگ تے بخت میکوں اج ہے رُخ آن ڈکھایا
سُکھ دی آمد ڈیکھ تے ڈکھڑیں کھڑ تے نئیں مُکلایا
جوئیندہ یابندہ سچ ہے مرد کہیں فرمایا

تھی گئے میں بیکس دا مخفی
لایا انت سجایا

☆☆☆

O

میکوں چھوڑ تے ٹُر دلدار ڳیا
بر جھوک میڈی کر یار ڳیا

میڈی جان ہے سخت عذاب دے وچ
میکوں دلبر عین شباب دے وچ
ہے تیر ہجر دا مار ڳیا
میکوں بر وچ دلبر رول ڳیا
اے حال ڈِتی نہ ڈھول ڳیا
کیڑھی ڳالھوں ہے لڈ پار ڳیا
میڈی رَسدی راند وِڳاڑ تے چن
میڈے سُکھ دا چمن اجاڑ تے چن
ڈے اُلٹے درد ازار ڳیا

دل محض جُدَائی نہ سہندی ہے
اوندی تانگھ طلب وچ رہندی ہے
جیڑھا لُٹ خود چین قرار ڳیا
اوندے ہجر دے وچ میں روندی ہاں
نت ہار ہنجوں دے پوندی ہاں
جیڑھا کر تے قول وِسار ڳیا
دل ساڑ تے کیتی کیری ڳئے
ہر آس تے پانٹی پھیری ڳئے
ڈے صدمے سُول ہزار ڳیا
کُئی پوری آس اُمید نی تھئی
وَل مخفی عید سعید نی تھئی
ٹُر جیں ڈینہہ دا منٹھار ڳیا

☆☆☆

O

عرض تیڑی دی سُݨ ماہیا
کر چا بند ظلم ہُݨ ماہیا

ہجر وچ تیڈے بیمار ہاں
ڈاڈھی لاغر تے لاچار ہاں
دارو لگدا نی جیکوں کوئی
ایجھا لایا ہئی گُھݨ ماہیا

کلھڑی بروچ میکوں رول ڳئیں
وعدے قسماں بھلا ڈھول ڳئیں
میکوں بھلنڑیں نی مردیں تلک
لا ڳیا ہئیں جو ڳݨ ماہیا

رُس رُسیمیں سبھے چھوڑ تے
ریتاں رسماں سبھے تروڑ تے
سڈ چا مخفی کوں یا آپ آ
ڳال گھن ہک تو چݨ ماہیا

☆☆☆

O

اڄ ایہو تاں ڈُسا ماہیا
کیوں ڈِتا ہئی بھلا ماہیا

کول میڈے توں آندا نِوھی نال میڈے توں ٹھاندا نِوھی
فرق جہڑے توں کیتی ودِیں تیئں توں پچھسی خدا ماہیا

تیکوں سمجھیا مَیئں لجپال ہا پیار کیتا تیڈے نال ہا
کہڑے جُرماں دی ڈِس توں میکوں ڈے ڳیا ہیں سزا ماہیا

ظلم ڈاڈھے کریندا ریہوں روز میکوں ستیندا ریہوں
مَیئں جہڑی نال تیڈے کیتی بُھل ڳیوں سب وفا ماہیا

مَئیں توں مکھڑا مِٹھل موڑ نہ   دِل ہے شیشہ اینکوں تروڑ نہ
ترٹ ونجے شیشہ ہک وار جو   جڑ نی سگدا وَلا ماہیا

بھانویں ڈیسیں تُو دِھکڑے میکوں   چھوڑ ویساں نہ مخفی تیکوں
پئی تیڈے قدماں وچ رَہساں میں   تُو اَلا نہ اَلا ماہیا

☆☆☆

O

سانول سلوٹا رات ڈینہہ تیڑی کوں ہے تیڈی طلب
ہر وقت ہے لب تے دُعا جلدی کراوے میل ربّ

تیں بن بہوں مونجھی ہے دل ہوٹھاں کنوں رُس ڳئی ہے کِھل
آوݨ دی کر ہݨ چھوڑ ڈِھل پئی ہاں ہجر وچ جاں بلب

کِن تے ونجاں ہݨ میں مُٹھی سولیں سڑی دردیں کُٹھی
قسمت ہے تھئی اتجھی پُٹھی بݨدا ملݨ دا نئیں سبب

ڈیندا نہ ڈکھ پل واند ہے سُکھ دی نہ مِلدی شاند ہے
ڳل ڳئی بݨی ہوئی راند ہے کِھلدی ہتھوں خلقت ہے سب

سوچی ایہا ہئی گال میں رَہساں سڄݨ دے نال میں
کیتن بہوں دھرتال میں پر نئیں مِلی مخفی طرب

☆☆☆

O

تھیندی نہیں میں توں بسر
تیڈے بِناں سانول عمر

جیڑھا جُدَائی دا تیر لَئی ایں توں وڈا نئیں روگ کئی
بُھلساں نہ اے تیڈی بَھلئی جیڑھی ڳیا ہئیں ڈھول کر

ڳولیئے تیکوں چودھار مَیں ہر شہر تے بازار مَیں
ٻھج ٻھج تے ہاں ڳئی ہار میں سُنڄ بار بر جنگل تے جھر

لیندی ہے سِک سانگاں سجݨ لِکھ لِکھ پٹھُیم کانگاں سجݨ
راہسن تیڈیاں تانگھاں سجݨ جے تیئں نہ وڑساں وچ قبر

کیتی وفا نہ ڈھول تیئں   ڳولی میڈڑی نہ ڳول تیئں
بر وچ ڈِتا ہے رول تیئں   آ پیش ڳن اوکھے سفر

جندڑی ڈُکھاں دے وات ہے   ہنجواں دی نِت برسات ہے
دھمدی نہ ڈکھ دی رات ہے   تھیندی نی پئی سُکھ دی سحر

کیتو نہ گئی وعدہ وفا   دل توں ڈِتو مخفی بھُلا
رولیا ہے میکوں دِل رُبا   تیڈے وچھوڑے دَر بدر

☆☆☆

O

کلھڑی سٹ تے ونج نہ ماہی
گھن چل میکوں نال ضرور

میں بے کاری بے عملی کوں   بے عقلی کوجھی کملی کوں
کر چا سوہنٹا سئیں منظور

نہ ڈے دھکڑے ڈھول مُٹھی کوں   رکھ نِت اپنٹے کول مُٹھی کوں
مر پوساں جے کیتو دُور

بر وچ سٹ تے نہ تھی راہی   قدماں وچ نِت رکھ وے ماہی
سٹ گھت سوہنٹا فخر غرور

نازچنگاں نئیں حُسن تے زرتے　　میں بے واہی تے اٹ پھرتے
نہ کر اتنے قہر کلور

چھوڑتے میکوں پارجو ویندیں　　کاری زخم تتی کوں لیندیں
ڈس گُئی میڈا یار قصور

خواب خوشی دے مخفی میڈے　　تھی ویسن سب ہا جھوں تیڈے
ترٹ تے سانول چکنا چور

☆☆☆

O

آ مِل میکوں مارو مِٹھل
نبھدا نی ہݨ تیئں ٻاجھ پَل

جنئیں ڈینہہ داتوں لڈ پار ڳئیں — کانی ہجر دی مار ڳئیں
بھُل توں سبھے اِقرار ڳئیں — وَسدے کھڑن ڈکھ دے بدل

قسمت جو ہئی ازلوں پُٹھی — ڳئی ہر خوشی مَیں توں رُٹھی
پھس ڳئی ہاں ڈکھ وچ میں مُٹھی — رو رو تے ڳئی عمراں ہے ڳل

دھوتیں دی لگ پولی ڳئیوں — لئی ہاں دے وچ گولی ڳئیوں
سِنج بر دے وچ رولی ڳئیوں — لدھڑو نہ وَل چا محض گَل

لیکھاں دے وچ جو کھوٹ ہے   ہر پاسوں آ ڳئی تروٹ ہے
دل کوں لگی ایں چوٹ ہے   ہنجواں دی نت جاری ہے چھل

مونجھاں کیتا بے حال ہے   اوکھی تتی دی جال ہے
رب جاݨے جو کیا ڳال ہے   لنگھ تے نوھی آیا تُو وَل

جیئں ݙینہہ داتوں منہ موڑ ڳئیں   دل میں مُٹھی دا تروڑ ڳئیں
کلہڑا تتی کوں چھوڑ ڳئیں   پئے ڳن ݙکھاں دے ڳیڑ ڳل

کِن تے ونڄاں کرماں سڑی   نبھدی ہے اوکھی ہر گھڑی
نیناں ہے لئی مخفی جھڑی   مِلدا کوئی سُکھ دا نی پل

☆☆☆

O

تھی گئی ہاں بے وَس وے بابل
رانجھݨ گئے دل کھس وے بابل

کیوں کھیڑیاں دے وس وچ پیندیں　　بے وس تے کیوں ظلم کریندیں
کر کجھ ترس تتی تے ہݨ تاں　　کر چا ظلم دی بس وے بابل

جاݨے مُول نہ جاݨے بھانویں　　لئی ہم جند رانجھݨ دے ناویں
رانجھݨ باجھوں جیوݨ دی کئی　　لوڑ نہیں ہک خَس وے بابل

رانجھݨ دے بِن میں نہ رَہساں　　ہک پل دُوری محض نہ سہساں
بھانویں میکوں ڈے توں پھاسی　　بھانویں ڈے بکھ تَس وے بابل

رانجھا رانجھا کردی مرساں — حُب اوندی ءِ بن دم نہ بھرساں
حُب رانجھے دی ءِ گئی ہے میڈی — لُوں لُوں دے وچ وس وے بابل

رانجھے دے سنگ اڑ ءِ گن اکھّیں — یاد میڈی ہیں گالھ کوں رکھّیں
عشقوں محض نی مُڑ دے جنّھاں — چکّھی عشق دی چس وے بابل

رانجھن باجھوں میں نہ جیساں — جام زہر دا بھر تے پیساں
کھول تے مخفی دل دی تیکوں — گالھ ڈِتی ہِم ڈِس وے بابل

☆☆☆

O

آ وس میڈا دلبر ماہی
میں مُٹھڑی دے نال

سانول سوہنڑا رخ ڈکھلا تے ڈکھ تتڑی دے ٹال
جیڑھی گالھوں رُس رُس ویندیں ڈس چا اچ او گال
کیوں کیتا ہئی سانول میکوں حال کنوں بے حال
تیڈے باجھوں ہک ہک پل ہنڑ لگدے سَو سَو سال
کرم تتی دے حال اُتے ہنڑ کر سوہنڑا لجپال
مدتاں تھی ڳن رول ڳیا ہئیں ہنڑ تاں میں وَل بھال
تیڈی تانگھ تنگھیندیں سانول تھی ڳن چٹڑے وال
سکھ تاں ویندی واٹ تھیسے ہن ڈکھڑیں وچ ہے جال

تیئں بن مخفی میڈا جیونڑ
تھی ڳے محض محال

☆☆☆

O

ہݨ آ مل جلدی خان پُنل
تیڈا ہجر کڈھیندے جان پُنل

میڈے سُکھ دا چمن اجاڑ ڈِتی   پٹ عیش اَرام دی پاڑ ڈِتی
میں یاد رکھیساں محشر تئیں   جیڑھے کر گئیں توں ڈُکھ دان پُنل

ہݨ ڈھول وطن تے پھیرا پا   میں رُل گئی کوں رُخ آن ڈِکھا
کر یار ایہا ہک وار وفا   تیڈے ہوسن لکھ احسان پُنل

میکوں جاݨیں یا نہ جاݨیں توں   نت ڈھول جوانیاں ماݨیں توں
تیڈے نام اُتوں کر چھوڑیا ہے   میں تن من دھن قربان پُنل

تیڈی تانگھ ستیندی ہے پل پل — تیڈی مونجھ مریندی ہے وَل وَل
نہ رول میکوں ہن لا چا ءِ گل — نئیں گھٹدی تیڈی شان پُنل

لا مِنّت چا میں باندی تے — تڑپاندی تے غم کھاندی تے
میکوں رکھ قدماں وچ دُور نہ کر — میڈا سوہݨیاں دا سُلطان پُنل

تیڈے حسن دے چرچے ہن جگ وچ — رَچ پیار تیڈا گیئے رگ رگ وچ
کئی نال تیڈے رَل سگدا نئیں — میڈا من موہݨا جانان پُنل

کر ترس ڈُکھاں دی ماری تے — بے عملی تے ناکاری تے
تیڈا قائم رکھّے پاک خدا — نِت جگ وچ نام نشان پُنل

لہہ آن سنبھال توں مُٹھڑی دی — رُل ءِ گئی دی دردیں کٹھڑی دی
تیں باجھ ہے مخفی کون بھلا — میڈے دردیں دا درمان پُنل

☆☆☆

O

ہݨ موڑ مہاراں یار پُنل
لا ڈھول تتی کوں آ تے ٻگل

تیڈے عشق میکوں لاچار کیتے   تیڈے ہجر بھوں بیمار کیتے
لہہ آن مُٹھی دی جلدی کل

تیڈی یاد میکوں تڑپیندی ہے   تیڈی سانول مونجھ مریندی ہے
کر یار میڈی اِے مشکل حل

ہݨ آن کرا دیدار سڄݨ   نہ رول مُٹھی کوں یار سڄݨ
من عرض ایہا من ٹھار مِٹھل

ڈے عادت چھوڑ ستاوݨ دی   کر مخفی دیس تے آوݨ دی
ہے اوکھا تیئیں ٻن ہک ہک پل

☆☆☆

O

ہݨ دیس تے واڳاں پھیر پُنّل
رب ڈیوی عمراں ڈھیر پُنّل

پئی مونجھ تیڈی تڑپیندی ہے
جھٹ چین قرار نہ ڈیندی ہے
سِک سانگاں آن مریندی ہے
نت ہاں وچ شام سویر پُنّل

لئی ہاں وچ ہجر دا پھاڑ ڳیوں
میڈی یار کڈھا تے دھاڑ ڳیوں
میڈا تن من سانول ساڑ ڳیوں
ڈتو آس تے پاݨی پھیر پُنّل

سِک ہاں کوں لایاں بھاہیں ہن
ہر وقت نکلدیاں آہیں ہن
تیڈیاں تانگھاں شام صباحیں ہن
ہݨ آ ونج نہ کر دیر پُنّل

میڈے سُکھ دا چمن اجاڑ ڈِتو　　کر آس دا سُنجّ ست ماڑ ڈِتو
میڈیاں خوشیاں دی پٹ پاڑ ڈِتو　　ڈُکھ پاڑاں ٻین دگھیر پُنّل

سِک ہر دم وادھو وادھی ہے　　ویندا ہجر میڈا ہاں کھادھی ہے
میڈے نال جھڑی تیں رادھی ہے　　میکوں تھی پئی ہے او ڈھیر پُنّل

میڈا اِک پل صدیاں وانگ سرے　　توں جھوک لڈا گئیں ڈھول پرے
رب سوہنڑا اُتھ اُتھ خیر کرے　　تیڈا جتھ جتھ ہووے پیر پُنّل

من آکھیا میڈا ڈھول سجنڑ　　آ وس مخفی دے کول سجنڑ
ڈے چپ دے جندرے کھول سجنڑ　　لب چول اَتے پھُل کیر پُنّل

☆☆☆

O

ڳل وچ ہنجوں دے ہار ہِن
تئیں بِن سجݨ ݙُکھ تار ہِن

سوہݨا پُنل وطناں تے وَل — رَل تے رہوں رکھ ڳل تے ڳل
تیڈی جُدائی دے چار پل — صدیاں کنوں دُشوار ہِن

من گھن ایہا ہک ڳال ہݨ — لاچاں مُٹھی دیاں پال ہݨ
مندڑے تتی دے حال ہݨ — تئیں باجھ تھئے دلدار ہِن

جھوکاں سجݨ وَل آ وَسا — پردیس وچ نہ دیر لا
روہی کوں رنگ لاتے خدا — برسات ہے گجکار ہِن

مینہ وَس پیا ہے ماڑ تے — نکتݨ کھمبیاں بھوئیں پھاڑ تے
ہر جھوک دے اڳواڑ تے — مٹیاں دے ہݨ گھبکار ہِن

جئیں ڈِینہہ دا چین توں چھوڑ ڳئیں　　مُکھڑا مُٹھی توں موڑ ڳئیں
دِل میں تتی دا تروڑ ڳئیں　　تھیندے نہ بند ڈِسکار ہِن

جیونڑ دی رَہ نی چس ڳئی　　سِک سُکھ تتی دے کھس ڳئی
جندڑی ڈُکھاں وچ پھس ڳئی　　ہِک دل تے درد ہزار ہِن

مونجھاں کڈھائے کُرلاٹ ہِن　　تن وچ لگے تڑپاٹ ہِن
ہنجوواں دے نِت پرڑاٹ ہِن　　برہوں چوائے ایں بار ہِن

سِک لئی ہے بھا بھڑکاٹ ہِن　　سکرات ہے گرڑاٹ ہِن
نبضاں دے بند دھڑکاٹ ہِن　　کاندھی کھڑے تیّار ہِن

تڑی تے ہنڑ کر چا کرم　　پا ڈھول میڈے گھر قدم
رَت پیتی ویندے دَم بَدم　　مخفی تیڈے تکرار ہِن

☆☆☆

O

لنگھ آ سجݨ دلدار ہݨ
موںجھاں دے وچ نہ مار ہݨ

ہر وقت ہے تیڈی طلب موںجھاں کنوں ہاں جاں بلب
مکھڑا ڈِکھا تے کہیں سبب مٹھڑی دے من کوں ٹھار ہݨ

پھس گئی ڈِکھاں وچ جان ہے چیتا تھیا گردان ہے
گھٹدی نہ تیڈی شان ہے آ تے کرا دیدار ہݨ

ساوݨ وُٹھے ایں زور دا روہی کوں ڈِتڑا ہِس رچا
ماندے نی ہݨ چوگوٹھ گھا ٹوبھے سبھے ہِن تار ہݨ

جوبن ونجے سِکدیں نہ ڈھل تتڑی دو پا پھیرا پُنل
مٹھڑی کوں نہ ڈِےتوں مٹھل بارے برہوں دے بار ہݨ

من گھن ایہا ہک گال توں دیداں مہر دیاں بھال توں
لاچاں تتی دیاں پال توں کر یاد سب اقرار ہݨ

کانی ہجر دی مار ڳئیں تتڑی کوں کر بیمار ڳئیں
جھوکاں لڈا کیوں پار ڳئیں لڈ آ سجݨ اُروار ہݨ

تانگھاں دے وچ گزری عمر آئی نہ کئی تیڈی خبر
کر تے کرم دی ہک نظر مکھڑا ڈکھا ہک وار ہݨ

کیتو نہ سر میڈے تے چھاں درداں ستئی رِکن تے ونجاں
زندہ رہݨ تیڈے بِناں تھی ڳئے بہوں دشوار ہݨ

مکھڑا ڈکھا بیمار ہاں مخفی بہوں لاچار ہاں
بھانویں جو میں بے کار ہاں پر توں نہ کر بے کار ہݨ

☆☆☆

O

لنگھ آ میڈے کولھوں سجنڑ
ڈکھ سُکھ ڈ وہیں پھولوں سجنڑ

کاوڑ گساوڑ چھوڑ تے سنگت پرانڑی جوڑ تے
جیونڑ دے وَل ہک موڑ تے کھِل ہس تے ہنڑ بولوں سجنڑ

دل دی ڈ وہیں رنجش مُکاوَں ڳل نال وَل ہک بے کوں لاوَں
وَل پیار دیاں رانداں رساوَں نفرت کوں چا رولوں سجنڑ

پوون وچھوڑے ہنڑ ناں وَل جوبن ویجن سکدیں نہ ڈھل
آپاں ڈ وہیں ہنڑ ایندا حل رَل تے کوئی ڳولوں سجنڑ

گالھیں سبھے پچھلیاں بھلاؤں پھٹکیاں نہ کہیں دیاں محض چاؤں
رنجکیاں کوں ہݨ تیلی چا لاؤں ہک ہے توں جند گھولوں سجݨ

کر تے ڈیوہیں دلڑیاں صفا ہک ہے کوں گل چا لاؤں ولا
ترکڑی دے وچ سٹ تے وفا ہک ہے دی نہ تولوں سجݨ

رساں بھلاؤں انکار دیاں ریتاں ونجاؤں تکرار دیاں
گالھیں ڈیوہیں ول پیار دیاں مخفی کوئی چولوں سجݨ

☆☆☆

O

نہ جھوک لڈا دلدار سجݨ
نہ تیر جُدائی دا مار سجݨ

میں باجھ تیڈے رہ سگدی نئیں پل ڈھول جُدائی سہ سگدی نئیں
کر حال میڈے تے ترس ذرا میڈا من موہن منٹھار سجݨ

میکوں سنج بر وچ نہ رول مِٹھل وس میں تڑی دے کول مِٹھل
رکھ یاد تیڈے بِن دُنیا وچ میڈا جیوݨ ہے دشوار سجݨ

کیوں اتنا ظلم کریندا پئیں کیوں چھوڑتے میکوں ویندا پئیں
کر یاد ذرا جو کیتے ہَن تیئں نال میڈے اقرار سجݨ

میں باجھ تیڈے نئیں جی سگدی پل مخفی دُور نی تھی سگدی
تیکوں پار ونجݨ دا شوق ہے تاں میکوں مارتے وَل ونج پار سجݨ
☆☆☆

O

کیوں رنج تھی تے دلدار سجنڑ
توں جھوک لڈا گئیں پار سجنڑ

تیڈی مونجھ کنوں بے چین ہاں میں   رَت روندی پئی دِن رین ہاں میں
کیوں بُھل گئیں توں اقرار سجنڑ

تیڈے ہجر میکوں بے تاب کیتے   میڈا جیونڑ عین عذاب کیتے
ہن صدمے سُول ہزار سجنڑ

تیڈی یاد میکوں تڑپیندی ہے   نت نندر سکون ونجیندی ہے
ہے اوکھی سخت گزار سجنڑ

پئی ہجر تیڈے وچ روندی ہاں نِت ہار ہنجوں دے پوندی ہاں
کر ترس مٹھی تے یار سجݨ

ڈس ڳال ایہا سچ ڈھول میکوں کیوں سنج بروچ ڳئیں رول میکوں
میڈا سوہݨیاں دا سردار سجݨ

ہݨ دیس تے جلدی واڳ وَلا آ میں اُجڑی دا بھاڳ جڳا
میکوں آن کرا دیدار سجݨ

جئیں ڈینہہ دا میکوں چھوڑ ڳیوں دِل میں مُٹھری دا تروڑ ڳیوں
میکوں بھل ڳن ہار سنگار سجݨ

رب دل دی آس پجاوے چا تیڈا رخ مخفی ڈکھلاوے چا
میکوں جیندیں جی ہک وار سجݨ

☆☆☆

O

ہݨ موڑ مہاراں ڈھول سجݨ
آ وَس مُٹھڑی دے کول سجݨ

میں باجھ تیڈے نئیں رہ سگدی   دِل محض جُدائی نئیں سہہ سگدی
رکھ نال میکوں نہ رول سجݨ

نئیں ہوندے ٹھیک نکھیڑے چن   بٹھ گھت سب جھگڑے جھیڑے چن
سٹ کاوڑ ڈُکھ سکھ پھول سجݨ

وَس کول سجݨ ہر حال میڈے   کر پیار دیاں گالھیں نال میڈے
کھِل ہس تے مِٹھڑا بول سجݨ

تیڈے ہجر دیوچ مَیں رُل گئی ہاں　　سب ناز نہورے بھُل ڳئی ہاں
بھُل ڳئے ہِن عیش اَلول سجݨ

لاڳھن ڳل کوجھی کملی کوں　　بے کاری تے بے عملی کوں
میڈے عیب نہ محض پھرول سجݨ

تیڈے نال ہے سچا پیار میڈا　　تیڈے نام اُتوں دلدار میڈا
میں چھوڑیے تن من گھول سجݨ

من مخفی دی منٹھار مِٹھا　　ہتھ نال جوڑیں دَر مار مِٹھا
ہک وار اُوہے دَر کھول سجݨ

☆☆☆

O

آ جھوک وَسا وَل یار سجنڑ
لا جیندیں ڳل دلدار سجنڑ

تیں باجھوں جھوکاں برتھی ڳن سنج وسدے رسدے گھر تھی ڳن
ڈکھ ویڑھ گھدے چودھار سجنڑ

میں کلھڑی پئی کرلاندی ہاں تڑپھاندی ہاں غم کھاندی ہاں
تیئں لئے ہن دیرے پار سجنڑ

ہک وار وطن تے آ دلبر میڈا عیش اَرام حرام نہ کر
ڈے چھوڑ سبھے تکرار سجنڑ

ڳئے سُک ہن مخفی آس دے پھُل میڈے زیور تریور ڳن سب رُل
کر ہجر ڈتے بیمار سجنڑ

☆☆☆

O

ہݨ سانول موڑ مہاراں
لہہ آن تتی دیاں ساراں

میڈی رسدی راند ونجا تے ۔ تُو ٹر ڳئیں جھوک لڈا تے
سُکھ چین تھیا ہے واٹم ۔ ڈُکھ آ ڳن جوڑ قطاراں

توں کر ڳئیں ڈھولݨ جیویں ۔ تیکوں ٹھہندی نہ ہئی اینویں
تیڈا ہجر مریلا ڈیندے ۔ ہر وقت مرݨ دیاں ماراں

لکھ بندہ رووے پِٹے ۔ نہ لیکھ متھے دا مِٹّے
ہِن ٹھیک وڈے فرمیندے ۔ بھانویں لاوو جتن ہزاراں

جڈاں پیر میڈے گھر پیسیں ۔ میڈے حال تے کرم کریسیں
ڈُکھ مخفی آن ٹلیسیں ۔ دل تھیسم باغ بہاراں

☆☆☆

O

پڑھ گھن ایہا گنڈھ گال توں
نیسیں نہ کئی شے نال توں

لالچ دے وچ ہرگز نہ پئے جو ہے میسّر جاݨ سئے
زر مال ہے مُردار شئے بھُل نہ چمک تے لال توں

دنیا کریندی نئیں وفا اے انت ڈیندی ہے دغا
چھندیں جے توں اپݨا بھلا رَہ نت پرے زر مال توں

من گھن میڈا آکھݨ بھرا لالچ توں گھن خود کوں بچا
دولت دے چکراں وچ نہ آ بݨ نہ اپاݨا ہال توں

دل نہ کھیں دا تروڑ توں ترٹیاں دِلیں کوں جوڑ توں
سائل توں منہ نہ موڑ توں چھندیں جے قرب کمال توں

بھانویں تیڈا ہتھ ہووے تنگ جتنا ستاوے بُکھ نِسنگ
وَل وی خدا توں صرف منگ ہر وقت رزق حلال توں

رکھ نہ حسد دِل دے اندر بݨ نہ تُوں مخفی تنگ نظر
رب دا شکر ہر وقت کر عمراں صبر وچ جال توں

☆☆☆

O

تیڈے باجھ سانول بُرے حال تھی، گن جُدائی دے صدمے جھلیندیں جھلیندیں
توں آ ڈیکھ میڈے چٹے وال تھی، گن تیڈی تانگھ سانول تنگھیندیں تنگھیندیں

نبھاوݨ دا جیکر نہ ہاوی ارادہ کریں نہ ہا کوڑا میڈے نال وعدہ
ذرا سوچ میکوں ݙتی سال تھی، گن تیڈے رستے ماہی تکیندیں تکیندیں

مہربانی کرتے میڈے کول آہݨ میڈے نال رَل تے اُتی مُد نبھاہݨ
جتی سال تیکوں میڈے نال تھی، گن سجݨ کوڑے وعدے کریندیں کریندیں

چنگی کہڑی ماہی میڈے نال کر ڳئیں دِوانیاں دے وانگوں میڈا حال کر ڳئیں
جہڑے نَنڈھڑے ہن او وڈے بال تھی، گن تیڈے ناں دے طعنے مریندیں مریندیں

وفا والے وعدے نہ تیئں کیتے پورے میڈے خواب مخفی رہیے سب اَدھورے
تیڈی مونجھ دیوچ اکھیں لال تھی، گن ہنجوں روز رَت دیاں وہیندیں وہیندیں

☆☆☆

O

ہِن عشق دے ونّج وپار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ
ہے جیت عجب ہے ہار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے حُسن تے ہار سِنگار عجب ہے سُرخی کجلا دھار عجب
پُر ناز نگہ دے وار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہِن ہونٹ عجب مُسکار عجب انداز عجب اطوار عجب
ہے زلف عجب رُخسار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے پیار عجب اظہار عجب انکار عجب اقرار عجب
ہے بحث عجب تکرار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے ہر پُھل دی مہکار عجب ہے بُلبل دا چہکار عجب
کوئل دی کوک پُکار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہِن باغ عجب گلزار عجب ہِن برگ عجب ہِن خار عجب
ہِن سیب انگور انار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے خوش ہَتکار بہار عجب اجناس عجب اشجار عجب
ہِن قدرت دے اسرار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہِن ہجر دے بارے بار عجب ہے مونجھ دی مارو مار عجب
اُروار عجب ہے پار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہِن دانش مند ہُشیار عجب ہر ہِک دی سوچ وِچار عجب
اَذکار عجب اَفکار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہِن شاعر تے فنکار عجب ہِک ہے توں تیز طرار عجب
ہِن قدرت دے شہکار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے لَے سُر تے گُر تار عجب، ہے دیپک میگھ ملہار عجب
ہے طبلہ ساز سِتار عجب ، سبحان اللہ سبحان اللہ

ہے دید عجب دیدار عجب محبوب دی خوش گفتار عجب
ہِن مخفی دے اشعار عجب سبحان اللہ سبحان اللہ

☆☆☆

O

جنئیں کارݨ بدنامی چائی
بݨ ڳیئے او ڈھولا ہرجائی

پیار میڈے دا قدر نہ چاتُس تیر ہجر دا ہاں وچ لاتُس
ہووے جو بے درد قصائی کیا سمجھے او پِیڑ پرائی

دشمن بݨ ڳیئے سارا ویڑھا روز ہِناٹاں لیندین جھیڑا
سس ہے آن ترامݨ تائی ما مترئی تے باپ قصائی

ہر پاسوں ہِن طعنے مِلدے حال میڈے تے ہر کئی کِھلدے
منہ نی لیندی کئی ہمسائی واہ جو ڈھولے پیت نبھائی

کلھڑی کر تے ٹُر گے جانی ہاں وچ لا گے ہجر دی کانی
سِدھی محض نی آندی کائی کِن تے ونجاں درد ستائی

چُپ مخفی رب بے پروا ہے کر سگدے او جو کُجھ چاہے
ہکڑیاں سُکھ دی سیجھ سُہائی ہکڑیاں روندیں رات لنگھائی

☆☆☆

O

نہ تھی پردیس دو راہی
وَس کول میڈے چن ماہی

سݨ عرض وے دلبر جانی نہ مار ہجر دی کانی
نہ تھی اکھیاں توں اولے نہ میڈی رول جوانی
لا سینے زخم نہ جاہی

بِن تیڈے ڈھول پیارا نئیں چلݨاں محض گُزارا
ہے بعد خدا دے میکوں بس تیڈا یار سہارا
میکوں ڈھول نہ کر بے واہی

تئیں باجھ بھلا جند جیویں   میڈا وقت گزرسی کیویں
بن چندر چکوری کوئی   نئیں رہ سگدی لکھ تھیویں
میڈی چھوڑ نہ توں ہمراہی

میڈا چین سکون ونجا ناں   میکوں مخفی خون رُوا ناں
دِل محض جُدائی نی سہندی   میڈا سانول جھوک لڈا نہ
نِت ہووی فضل الٰہی

☆☆☆

O

واہ واہ جو ڈھولے پالی ہے یاری
ڈِے تے وِچھوڑا کر گے اَزاری

دل وچ اُمیداں ہن چَین مِلسی   اے نہ خبر ہئی جگ مَئیں تے کھلسی
آ پیش ویسی اُلٹا خواری

ناں اوندا گھِن تے بیٹھی ہاں روندی   نِت ہاں ہنجوں دے میں ہار پوندی
بُھلدی نی چن دی صورت پیاری

ماہی دے دِل وچ رب ترس پاوے   مخفی کوں آ تے مُکھڑا ڈِکھاوے
ہے پا جھ اوندے نِت بے قراری

☆☆☆

O

کرم دی گئی نظر جانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی
اُجڑ ڳئی تے مہربانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

جدائی ڈِے تے کر ڳئیں جو چمن ویران خوشیاں دا
اوندی وَل ختم ویرانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

نشانہ ہے بݨایا تیئں میکوں نِت اپݨی نفرت دا
محبت دی فراوانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

مریضِ ہجر دی کر تے عیادت ہِک ڈِہاڑے وی
ادا رسمِ مسلمانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

جھڑے وعدے کریندا رَہ ، ہُگیا ہئیں قسماں چا چا تے
اُنھاں دی کَئی نگہبانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

جفا دا فیصلہ جھڑا کیتو اوندے اُتے وَل کئی
میڈا سانول نظرثانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

رُوایا ہئی عمر ساری کوئی کر تے وفاداری
پرے میڈی پریشانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

میڈی بے لوث یاری دی میڈی خدمت گزاری دی
کوئی مخفی قدردانی نِوھی کیتی نِوھی کیتی

☆☆☆

O

تیڈے ہجر وچ ویندی ہاں مردی
ہک ہک گھڑی ہے اوکھی گزردی

نت تانگھ تیڈی وچ یار پئی ہاں موبجھاں کنوں تھئی لاچار پئی ہاں
آ ڈیکھ سانول بیمار پئی ہاں آ گئی ہے میڈے مکھڑے تے زردی

ہر وقت ہن اِتھ ڈکھ دے بسیرے اکھیاں تھیاں ہن رورو تے پیرے
سکھ چین لاتن ونج دور دیرے تیئں باجھ مُک گئی رونق ہے گھر دی

تیئں باجھ دل وچ غم دا ہے دیرا کولا تھیا پئے سڑ سڑ تے زیرا
اُجھا گیا ہے دیہہ مار پھیرا ہر وقت گھر وچ رہندی ہاں ڈردی

تیئں بن تتی کوں ہر کئی ستیندے ہاں وچ ہجر نت سانگاں مریندے
طعنے تے مہنٹیں ہر شخص ڈیندے سینگیاں کریندین حشری حشر دی

نت خیر ہووی ماٹیں جوانی ازلوں ہے دلڑی تیڈڑی دِوانی
سچ پچھدیں میں توں جے کرتُو جانی تیئں باجھ میڈڑی لحظہ نی سردی

ہے مونجھ تیڈڑی نت ماس کھاندی کرماں سڑی کوں کئی شئے نی بھاندی
تیئں باجھ ہک پل نئیں نندر آندی ویندی ہاں غم توں اَےڈِےنہہ ہجر دی

من عرض میڈڑی دلدار ماہی سکدی کوں سک وچ نہ مار ماہی
قدماں دے وچ رکھ نت یار ماہی میکوں بٹا تے باندی تے بردی

لڈ آ توں پاروں وَس یار نیڑے نئیں ٹھیک ہوندے ظالم نکھیڑے
سٹ گھت وے ماہی جھگڑے تے جھیڑے کر چا نظر ہٹ مخفی مِہر دی

☆☆☆

O

چھوڑ رُسیمیں مِل وے ماہی
مونجھی ہے ہݨ دل وے ماہی

تئیں بن ہاں میں ڈاڈھی ماندی مونجھ ہے ماس بدن دا کھاندی
ہک پل میکوں نندر نئیں آندی لاواں جتنے ٹِل وے ماہی

آ ہݨ میڈی مونجھ مُکا چا میڈے روندے نین رَہا چا
پیت پریت دی لاج نبھا چا روندی پوواں کھِل وے ماہی

گاِل وڈیاں دی سچ کر جاݨی اُوں گھر دیوچ سݨ وے ہاݨی
گھڑیاں داسُک ویندے پاݨی ہووے جتھ کِل کِل وے ماہی

توڑ نبھا چا دلبر یاری کاری درداں دی کر کاری
مل مخفی کوں وَل ہک واری نہ کر اصلوں ڈِھل وے ماہی

☆☆☆

O

ظلم اِتی نہ کر وے ماہی
ڈاڈھے رب توں ڈر وے ماہی

چھوڑ تے نہ ونج میں کملی کوں
بے کاری تے بے عملی کوں
وسدیاں رَسدیاں جھوکاں میڈیاں
نہ کر ہرگز بر وے ماہی

باجھی تھی تے میں گزریساں
جیویں آسی جال جلیساں
جیندیں تونڑیں چھوڑ نہ ویساں
تیں دلبر دا در وے ماہی

تیر ہجر دا مار تے جاہی
نہ تھی ہٹ پردیس دو راہی
کیتو جیکر بے پرواہی
ویساں روندیں مَر وے ماہی

چھوڑ ڈتی کیوں مخفی آونڑ
سٹ گئیں میڈے نال اَلاونڑ
ہجر تیڈے دے گاندی گاونڑ
ہاں میں شام سحر وے ماہی

☆☆☆

O

ہݨ تاں آ مل ڈھول مُٹھی کوں
نہ کر بے پرواہی

سنج بر دے وچ سٹ تے میکوں کیوں تھی ڳئیں توں راہی

تیڈی باجھ دے باجھ نہ جیساں مرساں کھا کر پھاہی

کیوں ترڑی دے ہاں وچ لا ڳئیں تیر ہجر دا جاہی

اتنے قہر کلور وَسا نہ رب توں ڈر وے ماہی

تیئں ٻن مُول کڈھݨ نئیں ڈیندے سُول ستم جھٹ ساہی

عیش اَرام ڳیا ہݨ مخفی ڈکھڑے ہن ہمراہی

☆☆☆

O

رُت آ گئی ہے وَل ساوݨ دی
کر میں مُٹھڑی دو آوݨ دی

ہݨ میں دو پھیرا پا سانول   نہ سِکدی کوں سِکوا سانول
سٹ عادت خون رواوݨ دی

میڈے نال اَلاوݨ چھوڑ ݙتی   دل میں تتڑی دا تروڑ ݙتی
نَوھی چھوڑی ریت رنجاوݨ دی

ہک ڳال میکوں اج ݙس ماہی   تیکوں آندی ہے کیا چس ماہی
میکوں نِت بے جرم ستاوݨ دی

میں رُل گئی کوں رُخ آن ڈِکھا   میکوں مِل گئی ہے ہُݨ ڈھیر سزا
تیڈے نال سجݨ نینہہ لاوݨ دی

نہ میں تتڑی کوں رول سجݨ   آ وس مٹھڑی دے کول سجݨ
کر عادت ترک سہاوݨ دی

کیوں میں دو آوݨ چھوڑ ڈِتی   کیوں مخفی قسم تروڑ ڈِتی
میڈے نال پریت نبھاوݨ دی

☆☆☆

O

ہک وار تاں سݨ گھن عرضی
من یار نہ من تیݙی مرضی

جیڑھے اتنے ظلم کریندیں ݙینہہ رات میکوں تڑپیندیں
میکوں شک پوندا ہے ڈھولا ہے پیار تیݙا بس فرضی

نہ یار سڄݨ ݙے رولے نہ ساڑ تے کر تن کولے
کر کجھ توں خوف خدا دا ݙے چھوڑ ایہا لاغرضی

بس کر ہݨ ڈھول جفا دی ہاں میں وی خلق خدا دی
ہے خلقت رب کوں پیاری سب آبی فلکی ارضی

تیئں نال جیڑاں میں بولاں ــ کئی گاِل پیار دی چولاں
نِوھی نال توجہ سنڈا ــ کر بہندیں چِن لاغرضی

کر ماݨ نہ حسن دا جانی ــ ہے مخفی دنیا فانی
نہ راج کہیں دا رَہندے ــ نہ چلدی ہے نِت مرضی

☆☆☆

O

تیں بن دلڑی درداں ماری
رَہندی ہے نِت یار اَزاری

ویر کیہاں ڈِس لانڑھاں ہاوی وچ پردیس جو رانڑھاں ہاوی
لاتی ہاوی کیوں وَل یاری

باجھ تیڈ ے نئیں سانول سردی تانگھ طلب وچ پئی ہاں مردی
اوکھی ہے نِت جان وچاری

سک لیندی ہے دل وچ چو بھاں کے تیئں بھوگ ہجر دا بھوگاں
گھر گھت گئی ہے مونجھ مونجھاری

ہجر تیڈا ہے سخت ستیندا ہک پل چین قرار نی ڈیندا
لیندے ہاں وچ ضرباں کاری

سٹ تے کلھڑی تھی گئیں راہی کیا ہتھ آ گئی ڈس وے ماہی
بار برہوں دے ڈے تے باری

دردوں مخفی ہے دل ماندی مونجھ کنوں ہاں نِت کُرلاندی
رَت دے نیر سدا ہن جاری

☆☆☆

O

کئی گال رسݨ دی ݙس جانی
کر زور مسئیں نہ یس جانی

ہر ویلے رُس رُس ویندا ہئیں ‏ ‏ نِت مُٹھڑی کوں تڑپیندا ہئیں
کیوں اتنے ظلم کریندا ہئیں ‏ ‏ ݙس آندی ہئی کیا چس جانی

بن سوچے نیڑا لاتم چا ‏ ‏ ٻگل ڳیڑ ݙکھاں دا پاتم چا
سر بار برہوں دا چاتم چا ‏ ‏ ہݨ ٻگئی ہاں اوکھی پھس جانی

بھانویں اوکھی عمر نبھیساں میں ‏ ‏ تیکوں سانول چھوڑ نہ ویساں میں
لڄ پیت دی پال ݙکھیساں میں ‏ ‏ میڈا چلسی جے تیئں وس جانی

میڈا جیوݨ عین عذاب نہ کر ‏ ‏ دل مخفی محض کباب نہ کر
ہݨ سخت سوال جواب نہ کر ‏ ‏ میڈے نال توں وَس ہس رس جانی

☆☆☆

O

رہیں نِت سلامت میڈا ڈھول ماہی
ڈسا چھوڑ ٖگئیں کیوں اَلا ٻول ماہی

میڈے نال سانول الیندا نوھی کیوں
کیڑھی گاٖلھوں رنج ہئیں ڈسیندا نوھی کیوں
ایہے لب غلابی ذرا چول ماہی

کہیں دی جیہڑا کر خطا معاف ڈیوے
اتے گُندر وی دل دا کر صاف ڈیوے
خدا نئیں بھنیندا اوندا بھول ماہی

میکوں یار جاݨیں توں بھانویں نہ جاݨیں
اساں تیڈے ناں توں وَدے ہئیں وکاݨیں
تیڈے ناں توں تن من ݙتم گھول ماہی

نہ چا پھٹکی ہرگز کہیں دی وے ڈھولا
نہ سٹ ٻکل میڈے وچ جدائی دا رولا
سدا وس پیا ٻس میڈے کول ماہی

ایہا ڳال ہک میڈی من گھن وے جانی
وچھوڑے دی مخفی کوں نہ مار کانی
نہ غیراں دے وچ توں میکوں رول ماہی

☆☆☆

O

تیڈی خاطر میں تھی گئی ہاں وطن توں بے وطن ماہی
تیڈے عشق اچ تباہ تھی گئے میڈا سُکھ تے امن ماہی

خزاں دا اَئے ہِکو جھولا کیتی گئے ساڑ تے کولا
میڈیاں آساں دا ہِک پل وچ اُجاڑی گے چمن ماہی

کریساں خدمتاں رج تے منسیاں حُکم بھج بھج تے
کوئی تکلیف نہ ڈیساں تیکوں نازک بدن ماہی

تیڈا تاں ذکر ہر ویلے میڈے ہوٹھاں اُتے رہندے
میڈا ناں تیئں مِٹا چھوڑیا ہے کیوں دِل توں سجن ماہی

تیکوں وعدے تیڈے بُھل گئے ،اساں ہئیں تانگھ وچ رُل گئے
میڈیاں آساں اُمیداں سب ڈِتن تیئں کر دفن ماہی

جدائی نت ستیندی ہے ، نہ ہک پل چین ڈیندی ہے
میڈی اَکھ لگدی نی لحظہ کراں جتنے جتن ماہی

دَوا کینویں طبیباں دی اثر مخفی کرے مَیں تے
تیڈے ہوٹھاں دی گلقند نہ ملے جے تک وے چن ماہی

☆☆☆

O

سانول سلوݨا رات ڈِینہہ تتڑی کوں تیڈڑی تات ہے
تانگھاں دے وچ نبھدا ہے ڈِینہہ روندیں گزردی رات ہے

آساں دے کملا پھُل گئے پاوݨ ہنڈھاوݨ بھُل گئے
زیور تریور رُل گئے اَئی جند ڈُکھاں دے وات ہے

کِن تے ونجاں ہݨ میں تتی اَجھی ڈُکھاں وچ ہاں پھسی
بھُل گئی ہے میکوں ہر خوشی کیا عید کیا شب رات ہے

کلھڑا تتی کوں چھوڑ گئیں ، دِل میں مُٹھی دا تروڑ گئیں
جئیں ڈِینہہ دا مکھڑا موڑ گئیں ، لاتی اکھیں برسات ہے

خوشیاں دا ہر دم کال ہے گزران ڈُکھ دے نال ہے
اوکھی تتی دی جال ہے گرڑاٹ ہن سکرات ہے

راتیں ہجر دیاں کالیاں ہن میں ڈُکھاں وچ جالیاں
مارُو نہ پیتاں پالیاں فریاد ہے ہیَہات ہے

سرخی نہ کجلا یاد ہے جوبن تھیا برباد ہے
جیڑا سدا ناشاد ہے پیندا نہ دلبر جھات ہے

صدمات دی تڑبھیڑ ہے ، ڳئی خون مونجھ نپیڑ ہے
رگ رگ دے وچ سَو پیڑ ہے درداں کنوں لِلھوات ہے

بݨ ڳئے سڄݨ ایں بے وفا ، مخفی کریندے نِت جفا
ڈیندا ڈُکھاں دی دلرُبا میکوں سدا سوغات ہے

☆☆☆

O

ہݨ بخش وصال دے سُکھڑے
کر دُور ہجر دے ݙکھڑے

ہاں بردی تیئں دلبر دی   گئی لوڑ نی زیور زر دی
ہک بھال چا دید مہر دی   اساں ہیں بس دید دے بُکھڑے

کر ڈھول ایہا دلداری   ہݨ توڑ نہ دلبر یاری
ݙکھ درد تے نالہ زاری   نہ محض میڈے پا پکھڑے

بݨ باندھی میں گزریساں   در تیڈا چھوڑ نہ ویساں
کھا ٹکڑے شکر کریساں   تیڈے دَر تے باسی رُکھڑے

تیڈا حُسن ہے حسُن یگانہ   کر گئے تسلیم زمانہ
کیتے جگ کوں مست دِوانہ   تیڈے ڈھول نورانی مُکھڑے

☆☆☆

O

منگ ہاں رانجھݨ ماہی دی میں
ویساں اوندے سنگ وے

کھیڑے کُجھ نئیں لگدے میڈے مفت کریندن تنگ وے
ہجر مریلے کیتے میڈا زخمی ہر ہک انگ وے
درداں لائے ہن گھر وچ دیرے سُکھ دی ہے نت جنگ وے
کول میڈے وس نِت وے ماہی نہ پا رنگ وچ بھنگ وے
تیئں بِن زیور تریور تن کوں لیندن سَو سَو ڈِنگ وے

نخرے ناز وِسر ڳئن مخفی
رہ نئیں ڳئے او رنگ وے

☆☆☆

O

ڈُکھ کیتا چُور چُرنگ ہے
ہݨ زخمی ہر ہِک انگ ہے

سُکھ چین ڳیا مُکلا ہے　　غم کیتا ساڑ سُوا ہے
ہݨ سُجھدی نہ کئی وا ہے　　ڈُکھ کیتا گھیرا تنگ ہے

پئے قسمت وچ ڳن رولے　　ڈُکھ لیندے سانگ سنگولے
کر ہجر ڈِتے تن کولے　　ڈِتا درداں دار تے ٹنگ ہے

میں عمر ڈُکھاں وچ جالی　　تئیں بھال نہ ڈھولݨ بھالی
تیڈی مونجھ دی ناگݨ کالی　　ہر وقت مریندی ڈنگ ہے

بھل قول سبھے ڳئے تیکوں   وݨج درد سݨاواں کیکوں
آ ݙیکھ مِٹھل ہݨ میکوں   نہ رُوپ اُوہو نہ رنگ ہے

سک لاتیَن ہاں کوں بھاہیں   ہر وقت نکلدین آہیں
سݨج ݙسدین تیئیں ٻن جاہیں   ہݨ مونجھ توں چیتا دنگ ہے

کیوں ترس تیکوں نئیں آندا   نِوھی سݨدا حال ݙکھاندا
شک پوندے جو من بھاندا   تیڈے دل وچ مخفی زنگ ہے

☆☆☆

O

اڄ ایہو تاں ڈسا ڈھول وے
کیوں ڳیا ہئیں میکوں رول وے

ڈس اوہا میکوں میڈی خطا ڈے ڳیا ہئیں تُوں جیندی سزا
مَئیں کنوں پَل پرے ہُݨ نہ تھی رہ سجݨ نِت میڈے کول وے

سچ ایہو اڄ میکوں یار ڈس کر ڳیا ہئیں کہڑی ڳالھوں بس
رب دے ناں تے میڈے نال توں کھِل تے ہکوار چا بول وے

چھوڑ کاوڑ تے کینہ سجݨ ٹھار ہُݨ میڈا سینہ سجݨ
پیار دی ڳال ہُݨ تاں کوئی نال مخفی دے توں چول وے

☆☆☆

O

توں لاگھندا جو گل ڈھولا، تاں میں دَر دَر تے نہ رُلدی
نہ بنڑدا توں سجنڑ بھولا ، تاں میں دَر دَر تے نہ رُلدی

میڈی توں گال گھندا من   تے نہ بنڑدا ایاٹا چن
گھڑی ماسہ گھڑی تولا   تاں میں دَر دَر تے نہ رُلدی

میڈی منّت تے زاری تے   میڈی خدمت گزاری تے
پھریندا جو نہ تُوں کولا   تاں میں دَر دَر تے نہ رُلدی

میکوں مخفی رُواونڑ دا   اکھیں پَئی جا اڑاونڑ دا
نہ پیندا تُوں جو گُئی رولا   تاں میں دَر دَر تے نہ رُلدی

☆☆☆

O

لگدی نئیں اکھ چناں ساری ساری رات وے
جند ہے نمانڑی میڈی سُولاں دے وات وے

کیڑھی گالھوں ڳیوں چناں مُکھ میں توں موڑ وے
ترس نہ آیو ڳیوں روندا میکوں چھوڑ وے
ڈے گیوں ویندی واری غم دی سوغات وے
جند ہے نمانڑی میڈی سولاں دے وات وے

ڈکھ ڈے تے ڈس کیڑھا ڈکھ ڳیوں مار وے
کلھا میکوں چھوڑ تے جو ونج ریہوں پار وے
آ تے نہ پایو کڈیں میڈے ویڑھے جھات وے
جند ہے نمانڑی میڈی سولاں دے وات وے

اکھیاں دے نال آ تے ڈیکھ میڈا حال وَنج
جگ دیاں ٹوکاں آ تے سݨ کنّاں نال وَنج
رہندی ہے مخفی کوں نت ایہا تات وے
جند ہے نمانڑی میڈی سولاں دے وات وے

☆☆☆

O

ہر ویلے یار میڈا رُس ویندے نال میڈے
ذمّے ہووے نہ ہووے بھانویں کُئی گال میڈے

چارے میں جتنے لاواں جیجھاں پئی قسماں کھانواں
ہک وی نئیں سنڈا میڈی کن تے میں پھاسی کھاواں
ڈیندا نی ولدی کوئی سڻ تے او حال میڈے
ذمّے ہووے نہ ہووے بھانویں کُئی گال میڈے

دلڑی نئیں دُوری سہندی دلبر باجھوں نئیں رَہندی
درداں توں جندڑی میڈی لحظہ نئیں تھیندی واندی
پئے گئے اَوَلڑا سیّو ٻگل وچ جنجال میڈے
ذمّے ہووے نہ ہووے بھانویں کُئی گال میڈے

بے سیتی نِت نہ رہسی ، ہک ڈِینہہ اتجھا وی آسی
خوشیاں دا وارا وَلسی ، دنیا پئی ہاں کوں کھاسی
رب سوہنڑا آخر مخفی ، ڈیسی ڈکھ ٹال میڈے
ذمّے ہووے نہ ہووے بھانویں کُئی گاِل میڈے

☆☆☆

O

رب دے ناں تے ہُݨ تاں ماہی میں وَل موڑ مہار وے
توں آسیں تاں دل اجڑی دا تھیسی باغ بہار وے

تیڈے باجھ ذرا نی آندا دِل کوں چین قرار وے
نہ بھاندے ہن کپڑے گاہݨیں نہ کُجھ ہار سنگھار وے

سِک تیڈی کھڑ کیندی ہے نت میڈے دِل دے تار وے
آ ماہی رُت ساوݨ دی ہے رِم جھِم مینگھ ملھار وے

آ جانی اے ساوݨ تاں گڈ میڈے آن گزار وے
سِکدیں سِکدیں مُک نہ ونجن جیوݨ دے ڈینہہ چار وے

تیڈے بول پیارے مخفی ڈیندے ہن ہاں ٹھار وے
تیڈے ناں توں ڈیساں اپݨاں تن من دھن سب وار وے

☆☆☆

O

میں کُرلاندی پئی ہاں کلھڑی توں خوش وَسدیں پار وے
رب جانڑے کیوں بھُل ڳئن تیکوں تیڈڑے قول قرار وے

چھوڑ تے دُنیا ساری کیتم تیڈڑے نال پیار وے
رَل تے یار گزاروں عمراں سٹ بے سوچ وچار وے

تیئں بِن سوہنڑا سئیں ہِن ساڈڑے رووݨ نال وپار وے
عیش اَرام تھیا ہے واٹم ڈُکھ ہے ناساں تار وے

تیئں بِن مال ہے مونجھا ڈاڈھا مونجھا ہے گھر بار وے
مونجھ تیڈڑی وچ تھی ڳئی ہاں میں سانول سخت بِمار وے

تیڈڑے نین نشیلے مخفی کر ڳئن دِل تے وار وے
سوہنڑے جگ وچ سئے ہِن پر توں ہئیں سب دا سردار وے

☆☆☆

O

کیتی رکھساں مَیں روز منادی کہیں کوں کوئی پیار نہ کرے
کوئی کہیں دا نئیں قسم خدا دی کہیں کوں کوئی پیار نہ کرے

ماس تن دا کئی کہیں کوں کھواوے خون بھانویں جگر دا پلاوے
رکھّے وَل وی نہ آس وفا دی کہیں کوں کوئی پیار نہ کرے

جیندی خاطر جوانی میں رولی جان ہے جیندے ناں توں میں گھولی
کیتی حد ہے اوں ڈھول جفا دی کہیں کوں کوئی پیار نہ کرے

پیار دا ٻیڑ ٻگل وچ جو پیندے بھوگ مردیں تلک او بھُگیندے
معافی مِلدی نی اصلوں خطا دی کہیں کوں کوئی پیار نہ کرے

سوہݨے رَت عاشقاں کوں روویندن ہِت ستم تے ستم اے کریندن
حد مُکدی نئیں کھیں وی سزا دی کھیں کوں کوئی پیار نہ کرے

پیار مخفی مُٹھی ہیر کیتا زہر اپݨے ہتھاں نال پیتا
ایں توں ودھ تے ہے کھڑی بربادی کھیں کوں کوئی پیار نہ کرے

☆☆☆

O

سچی ایہا تاں ڈِسائی ونج گاِل وے
کیڑھی گاِلھوں ہئیں رنج میڈے نال وے

پہلوں آپے یاری لایو ، ول کئیں دھوتی چا بِرمایو
سِدھا ڈِیندا نوھی کیوں چن حال وے
غربت میڈی ڈِیکھ تے ڈر گئیں، جیندے جی کنڈ میکوں کر گئیں
چنگی پیت گیا ہئیں میڈی پال وے
پیار میڈے دی راند ونجا تے ، تیر ہجر دا ہاں وچ لا تے
کیتی غیراں کوں چا ڈھول نہال وے
یاری لا تے کوڑ کمایو ، ویندئیں وقت نہ کھڑ مُکلایو
کیتا ڈاڈھا ہئی اے ڈھول کمال وے

☆☆☆

O

وَل وَل وے یار تئیں بِن اوکھا گزردے پَل پَل
پَل پَل ستیندی ہے ہُݨ تیڈی یاد آ تے وَل وَل

سانول جہان وچ ہے صورت دی تیڈی بھَل بھَل
بھَل بھَل کرے زمانہ اَجھی نِبھا توں سانول

ڳل نال ماہی لا چا آ تے میکوں توں اڄ کل
اڄ کل نہ آیوں جیکر لا گِھنساں موت کوں ڳل

مَل مَل تے ہتھ ہاں روندی قسمت کوں اپݨی اڄ کل
اڄ کل نئیں بھاندے اصلوں زربفت ، خاصے، مَلمَل

گَل میڈی آ تے لہہ توں بیمار ہاں وے سانول
سانول مَئیں مَر نہ پوواں مخفی میڈی توں لہہ گَل

☆☆☆

O

ڈُکھ بہوں ہم ڈِٹھا سِک تیڈی وچ مِٹھا حال تھی گئے عجب ماہیا
مِل کڈاہیں میکوں رج تے ڈیکھاں تیکوں جوڑا اتجھا سبب ماہیا

من گھِدا ہم تیکوں تھوڑ نئیں ، مَئیں جیہاں دی تیکوں لوڑ نئیں
اے منینداں پیا حُسن وچ دِل رُبا گئی تیڈا جوڑ نئیں
ڈے ڈِتم تیکوں دِل توں میکوں مِل نہ مِل رہسی تیڈی طلب ماہیا

نال میڈے وفا نہ کیتو دردِ دِل دی دوا نہ کیتو
میڈے نازک جیہیں دِل اُتے ظلم کہڑا ڈسا نہ کیتو
اتجھی کیتو سجݨ کِھلدے پے ہن اجݨ حال میڈے تے سب ماہیا

کول میڈے توں بہندا نِوھی گال میڈی توں سہندا نِوھی
کہڑی گالھوں ڈسا ڈھول توں نال مخفی دے ٹھہندا نِوھی
ماݨ نہ کر اَجئے چنگی کیئنی وڈّئی ، تھیندے ناراض رب ماہیا

☆☆☆

سرائیکی نوجوان کوں خطاب

اُٹھی بچڑا سرائیکی ہݨ پرے غفلت دی سٹ مستی
نہ کھاوݨ ڈے کہیں غاصب کوں حق اپݨا زبردستی

سدا جگ تے پیا جیویں دُعا ہے ہک دا لکھ تھیویں
ہے ساڈیاں تاں اُمیداں دی کِرن پہلی تیڈی ہستی

توں کہیں ظالم کنوں نہ ڈر توں یکجا قوم اپݨی کر
توں کر تبدیل ہے یکسر جو حالت قوم دی خستی

تیڈے بانہہ بیل ہر جاہ تے وچھائی پیٹھن اکھیں راہ تے
تیڈے بانہہ بیلیاں توں خالی نہ ہے کئی گھر نہ کئی وستی

توں وچ میدان دے ڈٹ کھڑ اِنھاں دے نال ٹِک تے لڑ
کہیں کوں لت کہیں کوں جھَٹ کہیں کوں ماریکدستی

رکھی رب تے بھروسہ چُل نہ رُک رستے دے وچ بالکل
نظر منزل تے رکھ ہر دَم بلندی ہووے یا پستی

تیکوں پُنج ہارنے پوسن تیکوں سِر وارنے پوسن
اَزادی قوم کہیں کوں وی مِلی کئینی کڈہیں سستی

توں مخفی حق کیتے جنگ کر اِنھاں دیاں زندگیاں تنگ کر
پچھے صوبہ اے خود ڈیسن نکل ویسی جڈڑن مستی

☆☆☆

O

خوش رہندا ہم عیش اَمن وچ
بُلبل جیویں مست چمن وچ

لوکاں کوں ہم ڈِے تے کھاندا
ہر ہک فِکر کنوں ہم واندا

بس ہک اَرتوں چُک جو پیّاں
گھاٹا چاتم گھاٹے جیہاں

آپ ٻگلانواں ٻگل وچ پاتُم
غیراں کوں چا اپݨا چاتُم

میں سوچیا ہا ہک تھی ویسوں
رَل تے مُلک دی شان ودھیسوں

رَل تے کھاسوں رَل تے پیسوں
رَلّے مرسوں رلّے جیسوں

اے نہ چاتُم ظلم کریسن
چکیّں ہتھّیں نال لُٹیسن

جنھاں کوں ہم نال رَلایا
سمجھیا ہامی پیو ماء جایا

او ہُنڑ میکوں لُٹّی ویندن
ماری ویندن کُٹّی ویندن

روونڑ وی نی ڈیندے میکوں
ڈیواں ونج تے دھاں ہُنڑ کیکوں

ویر نبیؐ دے ہے فرمایا
شیر جلی دے ہے فرمایا

بھلا جیندے نال وی کرو
اوندے مخفی شر توں ڈرو

☆☆☆

O

جاگ سرائیکی بول سرائیکی
چُپ دے جندرے کھول سرائیکی

خود تاں رُل ڳئیں پر ہُݨ اڳلیاں
نسلاں تاں نہ رول سرائیکی

ٻالاں کوں کیا ڈیسے تے ویسیں
کیا ہے تیڈے کول سرائیکی

گُنگا بݨ تے کے تئیں رہسیں
اے تاں ڈس اچ ڈھول سرائیکی

نسلاں دی آزادی کیتے
تن من دَھن ڈِے گھول سرائیکی

غافل نہ تھی غفلت کینئی
تیڈی اصلوں اول سرائیکی

پلّے بدھ گھن توں مخفی دیاں
اے گالھیں انمول سرائیکی

☆☆☆

O

صوبہ گھِنّو گھِن ڈِکھلاوو پچھّوں تے نہ ہٹّو
تن مَن دی قربانی ڈِے تے بازی ایہا کھٹّو

بال نہ رووے جے تئیں اونکوں ماء وی کھیر نی ڈِیندی
اُٹھّو اپنْے حق دی خاطر لڑّو دَڑ نہ وٹّو

جہڑا بندہ ٹُردا رہندے منزل تے پُج ویندے
آلس دے وچ ماریے ویسو آلس پرّے سٹّو

گِدّڑ بنْ تے کے تئیں تُسّاں کھیں دیاں بچتاں کھاسو
چار ڈِہاڑے عمراں دے اِتھ شیراں وانگوں کٹّو

تروڑ غلامی دیاں زنجیراں ڈیوو شیر جوانو
موت قبول کرو پر ہُݨ وَل سّٹی تُھک نہ چٹّو

غفلت دیوچ میڈے شیرو کے تک سُتّے رہسو
جاگو مخفی جاگݨ دا ہے ویلا اکھیّں پٹّو

☆☆☆

O

اے کم ہُݨ رِیت دے نال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

نہ ٹاپ مذاق مخول کرو
نہ ہُݨ کئی ٹال مٹول کرو
حق ڈے تے قائم مثال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

نہ جھگڑے شر تکرار کرو
نہ ساکوں ڈھیر خوار کرو
بئے ظلم نہ ساڈے نال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

ساکوں ساڈا چولستان وی ڈیو
ساکوں ساڈا تھل دامان وی ڈیو
نہ پیوو خون خیال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

ساکوں بکھر ڈی آئی خان وی ڈیو
ساکوں ٹانک اَتے ملتان وی ڈیو
حق ڈے تے امن بحال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

نہ ڈُکھ دے وات مزید ڈیوو
نہ مخفی درد شدید ڈیوو
ساڈیاں نسلاں نہ پامال کرو
ساڈا صوبہ انج ہر حال کرو

O

قبر وچ نال ویندی نی کہیں انسان دی دولت
منگو بس غاصبو رب توں تُساں ایمان دی دولت

حُکم ہے چیز ہووے جو وَنڈا تے سب بِھرا کھاوو
او ہے ظالم وڈا جھڑا لُٹے اَخوان دی دولت

شریعت تاں اکھیندی ہے کرو چھوٹیاں اُتے شفقت
مگر لاہور کھا ویندا ہے اُچ ملتان دی دولت

اساڈے حاکماں ساکوں ہے اونویں خود لُٹیا سائگی
لُٹی انگریز ہئی جیویں جو ہندُستان دی دولت

اساں ہر شئے دی چھندے ہئیں سہولت تے فراوانی
مگر مِلدی ہے نِت ساکوں نوَیں بُحران دی دولت

سبھے قرضے وی لہہ سگدن ترقّی مُلک کر سگدے
وَلا ڈیون لُٹیرے سب جے پاکستان دی دولت

سبھے روندے وَدن شودے اَپر پنجاب کھا ویندے
سرائیکستان، سندھ ، سرحد ، بلوچستان دی دولت

سرائیکستان دا مطلب ایہو تاں ہے فقط مخفی
سرائیکستان وچ لگیسی سرائیکستان دی دولت

☆☆☆

سرائیکی ترانہ

جاگو جاگو میڈے شیر جیوو جگ وچ عمراں ڈھیر
صوبہ اپنڑا انج بنڑواوو لاوو نہ ہُنڑ اصلوں دیر

بچڑے اُچ ملتان دے جاگو دھرتی جئیے یزمان دے جاگو
گبھرو ڈی ائی خان دے جاگو ہک مُٹھ تھی تے چاوو پیر

وارث چولستان دے جاگو مالک تھل دامان دے جاگو
شیر سرائیکستان دے جاگو پاڈیو دُھمّاں چار چفیر

ڈیوو سنھیا گھر گھر جاگو ووٹر جاگو ورکر جاگو
شاعر جاگو لیڈر جاگو مالک ڈیسی قسمت پھیر

جاڳو شالا جیوو جاڳو ہُݨ بے آس نہ تھیوو جاڳو
رب جئیں ویلے کرم کریندے تاں وَل تھیندن لِکروں پیر

جاڳو حق دی ڳال ہے جاڳو قدرت حق دے نال ہے جاڳو
ظلم کوں انت زوال ہے جاڳو ڈِیرہے پر نی محض اندھیر

مخفی کرم خدا فرمیسی صوبہ اپڻا انج بݨ ویسی
صدقہ پیر معینُ الدّین دا دیرے لئی پیٔے جو اجمیر

☆☆☆

O

جفا حاکم کریندے ہِن جو ساڈے نال کیا پُچھدیں
بُکھے رو رو تے سم ویندن اساڈے بال کیا پُچھدیں

اساکوں لُٹ تے کھا گئے ہِن نہ ککھ ساڈا بچا گے ہِن
منڈیاں دیوچ وِکا گئے ہِن اساڈے مال کیا پُچھدیں

اساکوں کئی مِلیا نی سُکھ نویں نِت ہِن اساڈے ڈُکھ
اِتھاں پے لوک مردن بُکھ کھڑے نِت کال کیا پُچھدیں

نہ گھر گوپا نہ ترڑ تاڑا نہ چھاں چھپری نہ کھوہ کھاڑا
عذاباں وچ ہے جی ساڈا اساڈی جال کیا پُچھدیں

اساں ظلماں دی زد وچ ہئیں اساں قیدیاں دی مد وچ ہئیں
اساں ہک دَور بد وچ ہئیں اساڈے حال کیا پُچھدیں

نہ ہے انسان دا کُجھ مُل نہ پنٹاں دے اُتے ہِن پُل
اِتھاں پُڑ ویندے ہِن پیڑے بھریے ہر سال کیا پُچھدیں

اِتھاں غربت دے ڈیرے ہِن لگے دیہاں دے پھیرے ہِن
اِتھاں مجبور مانواں دے پے وِکدن بال کیا پُچھدیں

اساں مجبور بے وس ہئیں بھُگیندے بکھ اتے تَس ہئیں
ودِے ریتاں دیوچ رُلدن اساڈے لال کیا پُچھدیں

اساں نِت گھر توں بے گھر ہئیں پکھی واساں توں بدتر ہئیں
اساڈی زندگی مخفی ہے ہک جنجال کیا پُچھدیں

O

سرائیکی قوم دی پیڑی ہے وچ گرداب کیا پُچھدیں
ڈُکھاں دے ہِن اِتھاں دیرے خوشیاں نایاب کیا پُچھدیں

اساڈے حکمراناں تاں اساکوں ڈُکھ ڈِتن اتھے
جنھاں ہُݨ کرڈِتا ساکوں ہے خود بیتاب کیا پُچھدیں

ڳیا ستلج ہے وِک ساڈا خزاں ہے اوں چمن دیوچ
جھڑا رہندا ہا نِت سرسبز تے شاداب کیا پُچھدیں

تجارت ہے نہ مزدوری نہ ڈیندن نوکریاں ساکوں
اِتھاں روزی دے بند تھی ڳن سبھے اسباب کیا پُچھدیں

جھڑے حالات بݨ گئے ہن جھڑے ماحول وچ ہُݨ ہئیں
اِتھاں تاں جُرم ہے ڈیکھݨ خوشی دا خواب کیا پُچھدیں

اساں منگدے ہئیں آزادی تاں مِلدی قید ہے ساکوں
اُتر وچ مار کُٹ دھمکیاں اتے دڑ داب کیا پُچھدیں

غذا ہے نہ دَوا مخفی نہ ہے تعلیم دا سسٹم
ترقّی دا تھیا پے بند اِتھاں ہر باب کیا پُچھدیں

☆☆☆

O

سِر قربان جے کرنٹے پیٔے تاں کِھل کِھل تے قربان کریسوں
اپنٹی جانٹ سُنجانٹ نہ ڈیسوں روہی تھل دامان نہ ڈیسوں

جے تک جیسوں جے تک پھرسوں حق دی خاطر لڑسوں مرسوں
جاناں دے نذرانے ڈے تے اپنٹی شان تے آن بچیسوں

کہیں ظالم توں ڈردے نِسے رب نہ مارے مردے نِسے
جہڑا ڈردے اوں بُزدل کوں بے پِتّا انسان اکھیسوں

ایں جنگ وچ جو شامل تھیسی دُنیا دیوچ جے تک جیسی
اوندے کھٹ تے پِیر دھویسوں اوندے لکھ احسان منیسوں

حق دی جنگ ہے لڑسوں ڈٹ تے تخت لہور دا قبضہ پٹ تے
صوبہ اپݨا انج بݨویسوں نام سرائیکستان رکھیسوں

پاکستان ہے شان اساڈی پاکستان ہے جان اساڈی
رہ تے پاکستان دے اندر مخفی ایندی شان ودھیسوں

☆☆☆

ہُݨ تاں پئے توں جاگ سرائیکی

ہُݨ تاں ٻندراں چھوڑ سرائیکی ہُݨ تاں پئے توں جاگ سرائیکی
ہُݨ تاں یار جگا توں اپݨا سُتّا ہویا بھاگ سرائیکی

لوک تاں پُڄ ڳئن چندر دے اُتّے آپاں اڄݨ پئے ہیں سُتّے
ویلے دا توں سمجھ تقاضہ ویلے دا ڳا راگ سرائیکی

کاروبار ہے نہ مزدوری روٹی قوم دی ڳئی پوری
ہکڑے کھاندن ککڑیں لیلے ہکڑے دال تے ساگ سرائیکی

پُج ویسیں توں پار سرائیکی ہمّت محض نہ ہار سرائیکی
آزادی دے اوکھے پندھ وچ دریاڈُکھ دے جھاگ سرائیکی

نا انصافی کرݨ نہ ڈِےتوں قوم کوں بُکھا مرݨ نہ ڈِےتوں
اپݨے ہتھ وچ رکھ توں مخفی ویلے دی ہُݨ واگ سرائیکی

☆☆☆

O

مُشکل ساکوں ویندن ڈِنگی
ہر شئے دی ہے ساکوں تنگی

اَئے ڈِینہہ ساڈے نال لہوری
کیتی رکھدن سینہ زوری
بے انصافی نِت ہے تھیندی
نال اساڈے چِٹّی ننگی

کیکوں دِل دا حال سُݨاواں
حال سُݨاواں بھرم ونجاواں
آ سَر صادق ڈیکھ اساڈے
حال فقیری ویس ملنگی

تیڈا شرم حیاء وی کئینی
تیڈی یاد وفا وی کئینی
بݨ ڳئن ساڈے کاݨ فرنگی
ساڈی خیر کہیں نی منگی

رُل ڳئن مخفی لوک سرائیکی
اُجڑی پئی ہے جھوک سرائیکی
ہر جا ہݨ ہے خانہ جنگی
جان کھڑی ہے دار تے ٹنگی

☆☆☆

O

کیویں نبھدی پئی ہے سارا حال آ تے ڈیکھ گھِن
ساڈے ڈُکھ دا حال اکھیّں نال آ تے ڈیکھ گھِن

ٹوبھے سُک ڳِن پاݨی کئینی کیا کروں کِن تے مروں
تس کنوں مردے جو پے ہِن مَال آ تے ڈیکھ گھِن

نہ غذا مِلدی جنھاں کوں نہ جنھاں دی ہے دَوا
پیروں ننگے پیٹوں بُکھے بال آ تے ڈیکھ گھِن

توں تاں کھاندیں وَن پوّنے کھاݨے رج تے اے میاں
ساکوں اِتھ مِلدی ہے اوکھی دال آ تے ڈیکھ گھِن

ساکوں تاں مِلدا نی مخفی چین سُکھ لحظہ گھڑی
ساڈے گھر نچدا کھڑے نِت کال آ تے ڈیکھ گھِن

☆☆☆

O

تھی ونجے پیدا جڈݨ کہیں قوم وچ جذبہ تے جوش
وَل کہیں صورت دے وِچ رہندی نی او حلقہ بگوش

ویندا تھی مجبور ہاں بولݨ تے فطرت دے ہتھوں
قوم دے ڈُکھ ڈیکھداں تاں رہ نی سگدا میں خموش

اپݨی ڈاڑھی بے دے ہتھ ڈے تے جو خوش ہِن بے سمجھ
اَے خدا توں رحم کر کُجھ ڈے اِنھاں کملیاں کوں ہوش

رہندی ہے او قوم دُنیا دے اندر آزاد بس
جیندے لیڈر شیر دِل ہوون سپاہی سر فروش

قوم اپݨی کوں سُݨا مخفی اَزادی دی نوید
آندی ہے ہر وقت ہُݨ میڈے کناں وچ اِے سروش

☆☆☆

O

اَے خدا سُݨ گھِن دُعا کُجھ ڈے اِنھاں کملیاں کوں ہوش
قوم کوں برباد تھیندا ڈیکھ تے جو ہِن خموش

کیوں کریندے نی بغاوت ظالماں دے بَر خلاف
کیوں اِنھاں کوں ہے پسند رَہݨاں سدا حلقہ بگوش

سر کٹاوݨ توں نی ٹلدے جو اَزادی واسطے
قوم کوں آزاد کروا گھِندے ہِن او سرفروش

تروڑ ڈیوو ہُݨ غلامی دیاں زنجیراں نینگرو
ہے خدا ہمّت دا حامی آندی ہے غیبوں سروش

قوم تھی ویسی تیڈی آزاد مخفی ہوں گھڑی
کر گھِدا پیدا جڈاں تیئں قوم وچ جذبہ تے جوش

☆☆☆

O

تھی گئے ہِن ہر شئے تے قبضے توں مگر پیٹھیں خموش
اَئے سرائیکی دوستا تیکوں اجݨ آیا نی ہوش

ظالماں دے ظلم روکݨ جے خدایا ہے جہاد
تاں سرائیکی قوم کوں توں ڈٖے نواں جذبہ تے جوش

میر جعفر دا کریندا ہے ادا کردار جو
قوم دا دشمن وݙا ہوندے اوہو بردہ فروش

قوم دے غدّار لوکیں کوں اڳوں آوݨ نہ ڈٖے
وَل تیکوں مِلسی اَزادی آندی ہے غیبوں سروش

میر صادق میر جعفر جے تئیں اگواݨ ہِن
او تلک رَہسو تساں مخفی ایویں حلقہ بگوش

☆☆☆

O

او تلک کئی قوم رہندی ہے فقط حلقہ بگوش
جے تلک پیدا نہ تھیون اُوندے وچ کُجھ سرفروش

ڈے سرائیکی لیڈراں کوں اَے خدا ہُݨ کُجھ تاں ہوش
بݨ تے گُنگے بہندے ہِن ایواناں وچ جھڑے خموش

رووݨا کیویں نہ روواں میں سرائیکی قوم دا
اپݨی دھرتی دے اُتے ہُݨ ہے جھڑی خانہ بدوش

اپݨی نگری آپ ہُݨ اے خود وَساون اَے خدا
ڈے سرائیکی نینگراں کوں توں سمجھ ہمّت تے جوش

تھی نی سگدی قوم او مخفی کڈاہیں وی اَزاد
خود جو ہمّت نہ کرے ڈیندی رہے قسمت تے دوش

☆☆☆

O

کے تلک ڈُکھ سہندے رَہسو کے تلک رَہسو خموش
کے تلک رَہسو سرائیکی نینگرو حلقہ بگوش

کے تلک پردیس وچ روزی کیتے رُلسو ودے
کے تلک ایویں بٹیے رَہسو تُساں خانہ بدوش

تروڑ ڈِیون جو غلامی دیاں زنجیراں اَے خدا
کر سرائیکی قوم وچ پیدا توں اتجھے سرفروش

متّحد تھی تے تُساں حق گِھن تاں خود سگدے نِوھے
ڈِیندے ہیوے کیوں ولا ایویں اَجئ قسمت تے دوش

تھی نی سگدی قوم کئی آزاد مخفی او تلک
جے تلک ہووے نہ اوندے وچ لگن جذبہ تے جوش

☆☆☆

O

ڈیندا نی خالق مدد اوں قوم کوں جیندے اندر
ہووے نہ آزاد تھیوݨ دی لگن جذبہ تے جوش

بہر والے لوک تاں پیٹھن اِتھاں بنگلے بݨئی
توں ہیں کیوں ڈِس اپݨی دھرتی دے اُتے خانہ بدوش

موت کوں تاں خوش دِلی دے نال کر گھندے قبول
مرد غیرت مند کوئی رہندا نی پر حلقہ بگوش

معاف کر ہُݨ جُرم ساڈے کر دُعا یارب قبول
کر سرائیکی قوم کوں نِینگر عطا ہُݨ سرفروش

پہلوں اپݨی دھرتی دے غدّار تاں مخفی مُکا
وَل کہیں ظالم تے غاصب دے اُتے ڈِیویں توں دوش

☆☆☆

O

آس خدا دی کر تے اُٹھی کوشش کر بھرپور سرائیکی
ٹردا رہسیں تاں پج ویسیں ہک ڈینہہ انت ضرور سرائیکی

ہمّت ہار تے ہرگز نہ بہہ آخر دم تئیں کوشش وچ رہ
ہمّتِ مرداں مددِ خدا دا قول نہ بھل مشہور سرائیکی

دشمن دی پروا نہ کر توں او روڑے اٹکیسی کیوں جو
چام چٹھے دی اَکھ کوں بھاندا کیئنی سجھ دا نور سرائیکی

منگݨ نال کوئی نی ڈیندا حق غاصب توں کھسݨا پوندے
زندہ قوم دا ہوندا ہے بس ایہو ہِک دستور سرائیکی

اے تاں پکّی گال ہے یارو ظلم کوں انت زوال ہے یارو
جوئیندہ یابندہ مخفی منزل کیئنی دور سرائیکی

☆☆☆

O

کوشش کر دِل نال سرائیکی
ڈیسی رب ڈکھ ٹال سرائیکی

ہمّتِ مرداں مدد خدا دی
یاد ایہا رکھ گاٖل سرائیکی

وڈّے سچ فرما گئن ہوندے
ظلم کوں اَنت زوال سرائیکی

دشمن دی ناکام بݨا ہر
مکر فریب دی چال سرائیکی

ہݨ تیئں کھاندا رہ گئیں دوکھے
ہݨ تاں اکھّیں بھال سرائیکی

بکھ توں لوک اِتھاں پئے مردِن
تھی حالوں بے حال سرائیکی

ہِن مجبور کماوݨ تے کیوں
تیڈے چھوٹے بال سرائیکی

اے تاں ڈس کیوں بھریے پیڑے
پڈ وینڈن ہر سال سرائیکی

کیوں روہی دے وچ مَر وینڈن
تَس توں ساڈے لال سرائیکی

جے تیئں صوبہ نہ بݨویسیں
سُکھ دا رہسی کال سرائیکی

پیڑے اینویں پڈدے رہسن
تس توں مرسن مال سرائیکی

نہ مخفی خوشحالی آسی
نہ پڑھ سیگسن بال سرائیکی

☆☆☆

O

ہݨ تاں اَکھیں بھال سرائیکی
ہُݨ تاں سُرت سنبھال سرائیکی

جے تک توں نہ تھیسیں تکڑا
تھیسن حق پامال سرائیکی

کیوں ہے ظلم پیا نِت تھیندا
تیڈی قوم دے نال سرائیکی

جھڑا تیڈا حق نئیں ڈیندا
بٹھ گھت او بھیوال سرائیکی

کر بالاں دے مستقبل دا
کُجھ تاں یار خیال سرائیکی

توں رُل گیا ہئیں پر ہݨ اپݨے
رول نہ ہرگز بال سرائیکی

کالی رات اندھاری دے وچ
آس دا ڈیوا بال سرائیکی

صوبہ اَنج بݨوا تے مخفی
قوم دے ڈکھڑے ٹال سرائیکی

☆☆☆

O

اسّاں گھنٹیں گھن تے رَہسوں صوبہ صرف سرائیکستان
کرنے پئے گے تاں کر ڈیسوں ایندی خاطر سر قربان

جو تقسیم اساڈی چھندن نام نہاد سیاست دان
او ہِن ساڈی قوم دے دشمن اے ہے ساڈا عام اعلان

نہ تاں ڈیسوں روہی کہیں کوں نہ وَت ڈیسوں تھل دامان
صوبہ ہک بݨوا تے مرکز آن بݨیسوں وچ ملتان

ہک مُٹھ تھی تے آپ کریسوں مشکل اپݨی ہر آسان
ہمتِ مرداں مدد خدا دی یاد وڈیاں دا ہے فرمان

ہک ہے مخفی قوم اساڈی ہک بولی ہک دین ایمان
سانجھا ہے ہر ڈکھ سُکھ ساڈا سانجھا درد اتے درمان

☆☆☆

O

ہر ہک دیس کنوں ودھ سوہݨا دیس سرائیکستان ہے
اے ہک تحفہ اَݨ مُل ساکوں بخشا رب رحمٰن ہے

ایندی بولی مِٹھی ماکھی امن ایندی پہچان ہے
اے ہے جنت دا ہک ٹکڑا اَہدا ہر انسان ہے

دلکش ڈی آئی خان ، کلاچی ،تونسہ، ڈی جی خان ہے
سوہݨا بکھّر ، جھنگ ، سرگودھا ، راجن پور ، ملتان ہے

ایں وچ خواجے پیر دی نگری روہی چولستان ہے
ڈیکھݨ منگدا دیس میڈے دا سارا تھل دامان ہے

ایندے شہر بہاول پور دی وکھری سب توں شان ہے
جئیں وچ شامل احمد پور، اُچ، حاصل پور، یزمان ہے

اسّاں ایندے بلبل مخفی اے ساڈا بُستان ہے
ایندے نال ہے عزّت ایندے نال اساڈی شان ہے

☆☆☆

O

اُٹھو دیس میڈے دے محکوم لوکو
ڈُکھاں درداں ماریئے تے محروم لوکو

گھنو تختِ لاہور توں ہݨ اَزادی
کرو چُپ نہ ہݨ اصلوں مظلوم لوکو

کڈݨ تک بھگیسو تُساں بھوگ بکھ دے
ایہو تاں ڈِساوو اَے معصوم لوکو

جڈݨ تک نہ بدلاوے گئی قوم خودکوں
نی بدلیندا رب اوندا مقسوم لوکو

جھڑا حق تساڈا پیا کھاندے غاصب
گُھٹو رَل تے سب اوندا حلقوم لوکو

☆☆☆

O

اُٹھو پتڑے سرائیکی دے کرو تبدیل تقدیراں
غلامی دیاں میڈے شیرو سٹو ہُݨ تروڑ زنجیراں
کرو ذوقِ یقیں پیدا ایندے وچ کامیابی ہے
بِناں ذوقِ یقیں ہوندن سبھے بیکار تدبیراں

O

صوبہ سرائیکستان دا
مسلہ ہے ساڈی آن دا
حاضر ہے ایندے واسطے
نذرانہ مخفی جان دا

O

وطن دی محبت ہے ایمان میڈا
وطن سب توں ودھ تے ہے ذیشان میڈا
پیارا ہے میکوں اے جند جان توں وی
ایندے ناں توں تن من ہے قربان میڈا

O

ہے ساکوں جان توں پیارا سرائیکستان دا خطّہ
اساڈی اکھ دا ہے تارا سرائیکستان دا خطّہ
ہے تھل دامان وی ساڈا ہے چولستان وی ساڈا
اساں چھڑواونٹے سارا سرائیکستان دا خطّہ

O

پیاں مار سیٹیاں پیاں مار تاڑیاں پیاں کھیڈ جھُمراں پیا نچ سرائیکی
کھسئی پیٹھیں دھرتی کھسئی پیٹھیں بولی ڳیا ہے تیڈے کول کیا بچ سرائیکی
جے دریا وِکاوے تیکوں ہوش کئینی بجٹ جے نہ آوے تیکوں ہوش کئینی
تیڈے وانگوں مخفی کوئی کئینی بھولا جے پُچھداہیں توں میں کنوں سچ سرائیکی

O

اَے خدا سُن دُعا کر اِنھاں کوں عطا ہوش لیڈر جو ساڈے سرائیکی دے ہِن
پیدا کر ڈے اِنھاں دے اندر بے بہا جوش ور کر جو ساڈے سرائیکی دے ہِن
اَے خدا الم یزل کر اِنھاں تے فضل جوش جذبے توں عاری جیڑھے بے عمل
خود کریندے نی کُجھ ڈیندے قسمت اُتے دوش نینگر جو ساڈے سرائیکی دے ہِن

خواجہ غلام فرید سئیں دے نانویں

ملدی نئیں خواجگاں وچ تیڈی مثال خواجہ
وکھرا ہے تیڈا رُتبہ وکھرا جمال خواجہ

سوہنٹی ہے سوچ تیڈی سوہنٹا خیال خواجہ
کافی دی صنف کوں تیئں بخشے کمال خواجہ

لکھ تے سرائیکی وچ تیئں اپنٹا کلام علمی
اینکوں بنٹا ڈِتا ہے تیئں لازوال خواجہ

تیڈے کلام دیاں ہِن پرتاں عجیب کھُلدیاں
تیڈے سخن کوں سمجھݨ کم ہے محال خواجہ

موتی پوِیندے ہِن کُجھ شاعر کلام دیوچ
تیڈے کلام وچ ہِن ہیرے تے لال خواجہ

خط جو نواب صبح صادق دو تیئں ہا بھیجا
مِلدی جہان وچ نی اُوندی مثال خواجہ

روہی دیوچ جھڑے تیئں مخفی ڈٖٹھے نظارے
کر تیئں بیان چھوڑیے سارا او حال خواجہ

☆☆☆

نواب سَر صادق محمد خان عباسی (خامس) دے نانویں

قِصّہ ہے عالی شان دا　　ایں دیس دے سلطان دا
سُݨ میں کنوں اِچ تذکرہ　　صادق محمد خان دا
بابا ہا ساری قوم دا　　ݙاݙا میاں عثمان دا
مونس مربّی خلق دا　　محسن ہا پاکستان دا
ثانی میکوں ݙسدا نی کئی　　اوں نیک دِل انسان دا
الحاج سَر صادق سخی　　حافظ ہئی قرآن دا
عاشق نبیؐ دی ذات دا　　پابند ہر فرمان دا
دِل وِچ رکھیندا خوف ہا　　ہر وقت جو یزدان دا
روزہ چھوڑیندا نہ ہا کئی　　وَس لگدیں او رمضان دا

ہِک ہا خزانہ بے بہا　　او علم تے عرفان دا
ہا مہرباں مسکین تے　　ہا قدرداں مہمان دا
کیویں لکھاں ہر وصف میں　　اوں شہسوار جوان دا
ہا جو دھنی تلوار دا　　کھِڈکار تیر کمان دا
ہئی فوج جیندی بے بدل　　صاحب ہا سب سامان دا
خم کھاندا ہا جیندے کنوں　　گُل راجہ ہندُستان دا
جیکوں سلامی ڈیندا ہا　　خود شاہ اِنگلستان دا
اونکوں بٹایا ہا خدا　　سردار سرداران دا
بے خوف ہا بیباک ہا　　ہا شیر ہر میدان دا
ہا مِثل اپنْی آپ او　　فرزند چولستان دا
روشن ہا رُخ اوندا ایویں　　جیویں ہے چن اَسمان دا
غنچہ دَہن ، شیریں سخن　　بُلبل جیویں بُستان دا
کہیں کوں نہ اوندے دور وچ　　ڈر ہا کہیں نقصان دا
خطرہ نہ ڈاکو چور دا　　ڈر مَال دا نہ جان دا
نہ مار دَم سگدا ہا کئی　　چیلا اُتھاں شیطان دا

مومن دا ہا سچّا وَلی   دشمن ہا بے ایمان دا
ہا معتمد مخلوق وچ   ہا معتقد پیران دا
ہا احترام اوندے اَندر   اُچ کوٹ تے ملتان دا
ہک ہا سمندر فیض دا   ہک ہا جبل اوسان دا
ہے سلسلہ دُنیا اُتے   جاری اوندے فیضان دا
بَدلا لہا سگدے نِسے   اوندے کہیں احسان دا
ہووے سدا اوندے اُتے
مخفی کرم رحمان دا

☆☆☆

نذرانۂ عقیدت بحضور
حضرت پیر سید احمد سعید کاظمیؒ

خوب صورت نیک سیرت با وفا ہَن کاظمیؒ
صاحبِ علم و عمل ، صِدق و صفا ہَن کاظمیؒ

پیکرِ رُشد و ہدایت سچ اتے حق دے اَمیں
کفر دی شہ رگ کیتے تیرِ قضا ہَن کاظمیؒ

ہک زمانہ فیض پیندا ہا اُنھاں دی ذات توں
گویا ہک گنجینۂ جودوسخا ہَن کاظمیؒ

نہ تکبّر نہ رِیا نہ حُبِّ زَر نہ حُبِّ جاہ
بے شبہ ہک مردِ مومن بے رِیا ہَن کاظمیؒ

مرتبے خالق عطا کیتے اُنھاں کوں ہَن بلند
ہِک مُوَحِّد تے محبِّ مصطفیٰؐ ہَن کاظمیؒ

باعمل عالِم ، محدّث تے خطیبِ بے بدل
طالبانِ حق دے کیتے پیشوا ہَن کاظمیؒ

عابد و زاہد ، معلّم تے مفسّر ، مجتہد
صابر و شاکر ، سخی مردِ خدا ہَن کاظمیؒ

عارفِ کامل ، ولی اللہ ، مبلّغ دین دے
باشرع باآبرو تے باحیا ہَن کاظمیؒ

رکھدے ہَن مخفی او جذبہ حق دا دل وچ ایں طرح
گال ہر ہِک آکھ ڈیندے بَرملا ہَن کاظمیؒ

☆☆☆

سئیں احمد خان طارقؔ دے نانویں

بادِ صبا دلدار کوں آکھیں
من موہݨے منٹھار کوں آکھیں
سوہݨیاں دے سردار کوں آکھیں
دِل دے چین قرار کوں آکھیں
باغ دی مست بہار کوں آکھیں
ہِک ادبی شہوار کوں آکھیں
دلبر ڈھولݨ یار کوں آکھیں
ونڄ طارقؔ سرکار کوں آکھیں

تیڈا قتل کلام کریندے
نِندر سکون حرام کریندے

تیڈا حُسن جمال ہے سوہݨا
سوہݨی سوچ خیال ہے سوہݨا
ہر ہک شعر کمال ہے سوہݨا
اپݨی آپ مثال ہے سوہݨا
بیت دا حال حوال ہے سوہݨا
ڈُکھ سُکھ ہجر وصال ہے سوہݨا
نہ کُجھ کوڑ پلال ہے سوہݨا
مُکدی بس اے گاٖل ہے سوہݨا

تیڈا قتل کلام کریندے
نِندر سکون حرام کریندے

تیکوں وکھری ڈٖات مِلی ہے
ماݨ ملیے مرجات مِلی ہے
سوزوں سوز سُغات مِلی ہے
دردوں درد برات مِلی ہے
ازلوں سِک سکرات مِلی ہے
ٻن بادل برسات مِلی ہے
غم دی مخفی رات مِلی ہے
ڈٖکھ دی قلم دوات مِلی ہے

تیڈٖا قتل کلام کریندے
ٻِندر سکون حرام کریندے

☆☆☆

سئیں دلنورنور پوری دے نانویں

لکھ بُھلیندا ہاں مگر بھُلدا نی غم دلنور دا
ساڈے کیتے ہا غنیمت دم قدم دِلنور دا

قوم دی خدمت جہڑی اوں کیتی ہے ساری عمر
ہے او دُنیا دے اندر بے مِثل کم دِلنور دا

جے اوندیاں صفتاں ڳنڑوں تاں تھی نی سڳدیاں او شمار
تذکرہ چھیڑوں تاں تھیندا نی ختم دِلنور دا

چھوڑ تے کلھڑا اساکوں ڳئے پیا رب دا وَلی
نِت رُویندا ہے ایہو ساکوں اَلم دِلنور دا

شاعری اوندی اساکوں ڈیندی ہے سچ دا سبق
نِت لکھیندا رہ گیا ہے سچ قلم دِلنوؔر دا

سُݨ دُعا میڈی خدایا حشر تئیں تھیندا رہے
مرتبہ جوں جوں بلند تر دمبدم دلنوؔر دا

سچ سیاݨے آکھدن مخفی ہے جگ موتیاں بھریا
ثانی پر ڈسدا نی کئی رب دی قسم دِلنوؔر دا

☆☆☆

ابیات

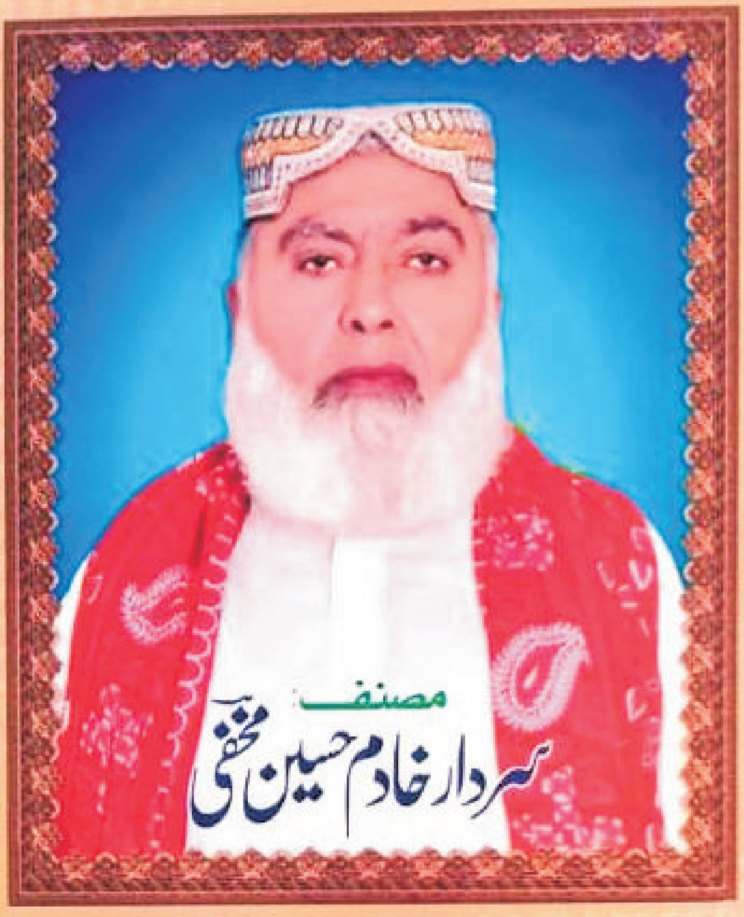
وݙے سچ فرمیندن مخفی ، وسّل پوہ دا ݙُنبہ روہ دا
لاٹھی شئے آ ویندی ہے کم بھانویں جو چم ہووے ڳوہ دا

ڳھیو دے ٻاجھ نی بٹڈی چُوری لب دے ٻاجھ نی مِلدے ہوٹھ
ڳالھیں دیاں تھی ویندن ڳالھیں ٹکیاں دے مِل ویندن موٹھ

منّݨ والے من ویندن پر منکر دا ہے منّݨ محال
منکر دی پروا نہ کر توں کم رکھ اپݨے کم دے نال

لُچّے توں کر مخفی پاسہ ، لُچّے نال نہ ہرگز ٻول
لُچّے نال اَلیسیں تاں او ݙیسی تیکوں اپݨا ڳول

سچ کوں ہوندین مرچاں مخفی ہووے بھانویں او جے جیہاں
پر توں سچّی کر ݙے منہ تے نچّݨ پئی تے گھونگھٹ کیہاں

تصانیف

- اجاں توں رُسدیں (ڈوہڑے)
- گھبکار (نظماں، غزلاں)
- اے سب تُساڈا کرم ہے آقا ﷺ (نعتاں)
- سیف الملوک (منظوم داستان) 1996ء
- کھٹیا وٹیا (مجموعہ حمد و نعت) 2015ء
- ہگوجھی پوجھی (غزلاں) 2016ء
- کرٹی بھرٹی منظوم (اکھاݨ) 2017ء
- سیف الملوک (ڈوجھی وار) 2018ء
- لیکھا چوکھا (نظماں، غزلاں، انقلابی شاعری تے منظوم خراج تحسین)

آوݨ والیاں کتاباں

- مٹھڑے سٹھڑے (ڈوہڑے قطعے)
- مثنوی مخفی (سرائیکی)
- مثنوی مخفی (اردو)
- کلامِ مخفی (اردو مجموعہ کلام)

چھاپݨ ہار
مخفی سرائیکی ادبی سنگت
عادل عباسی ٹاؤن بہاول پور
0301-7799743